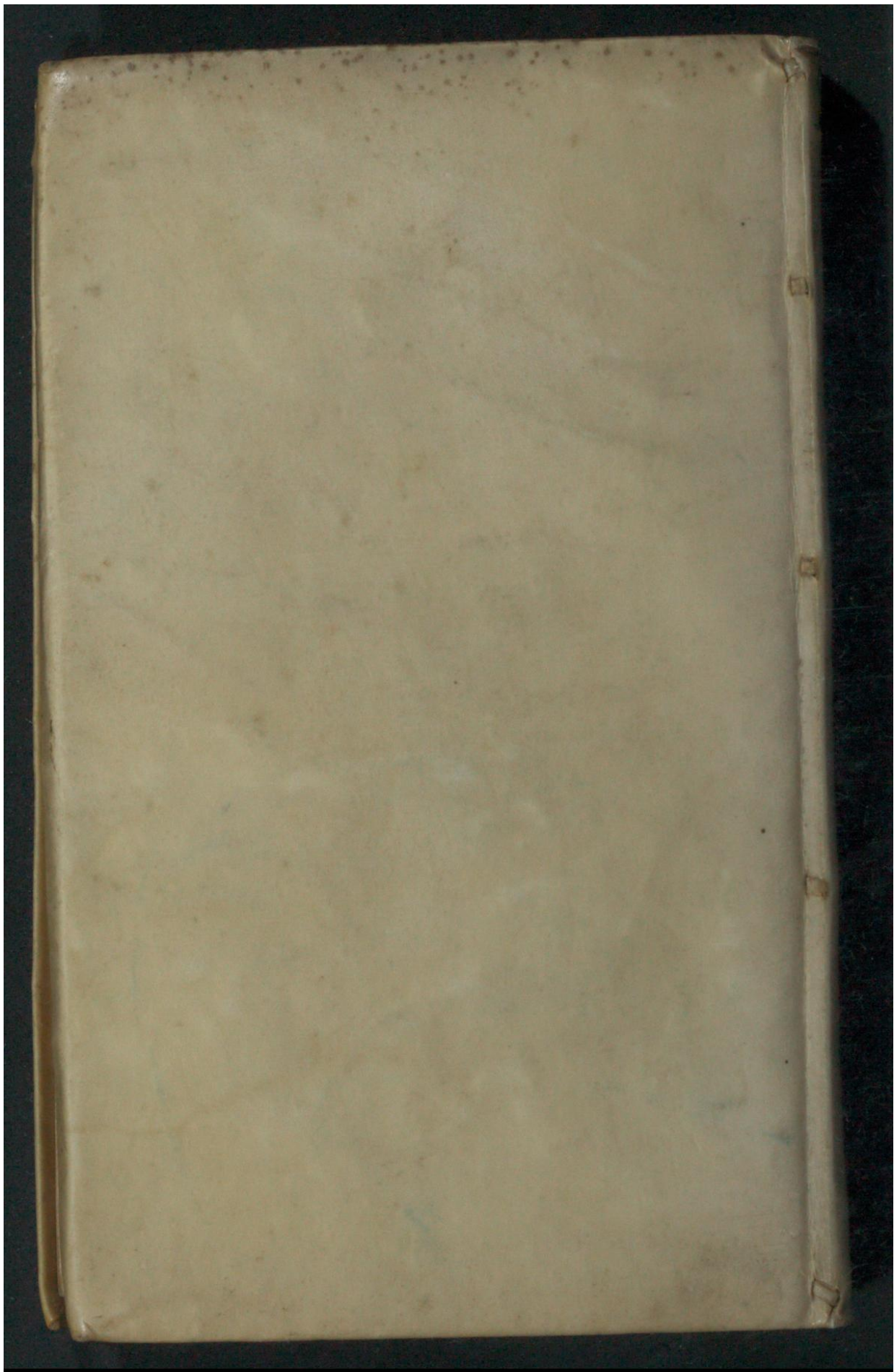

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
30 M 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
30 M 17

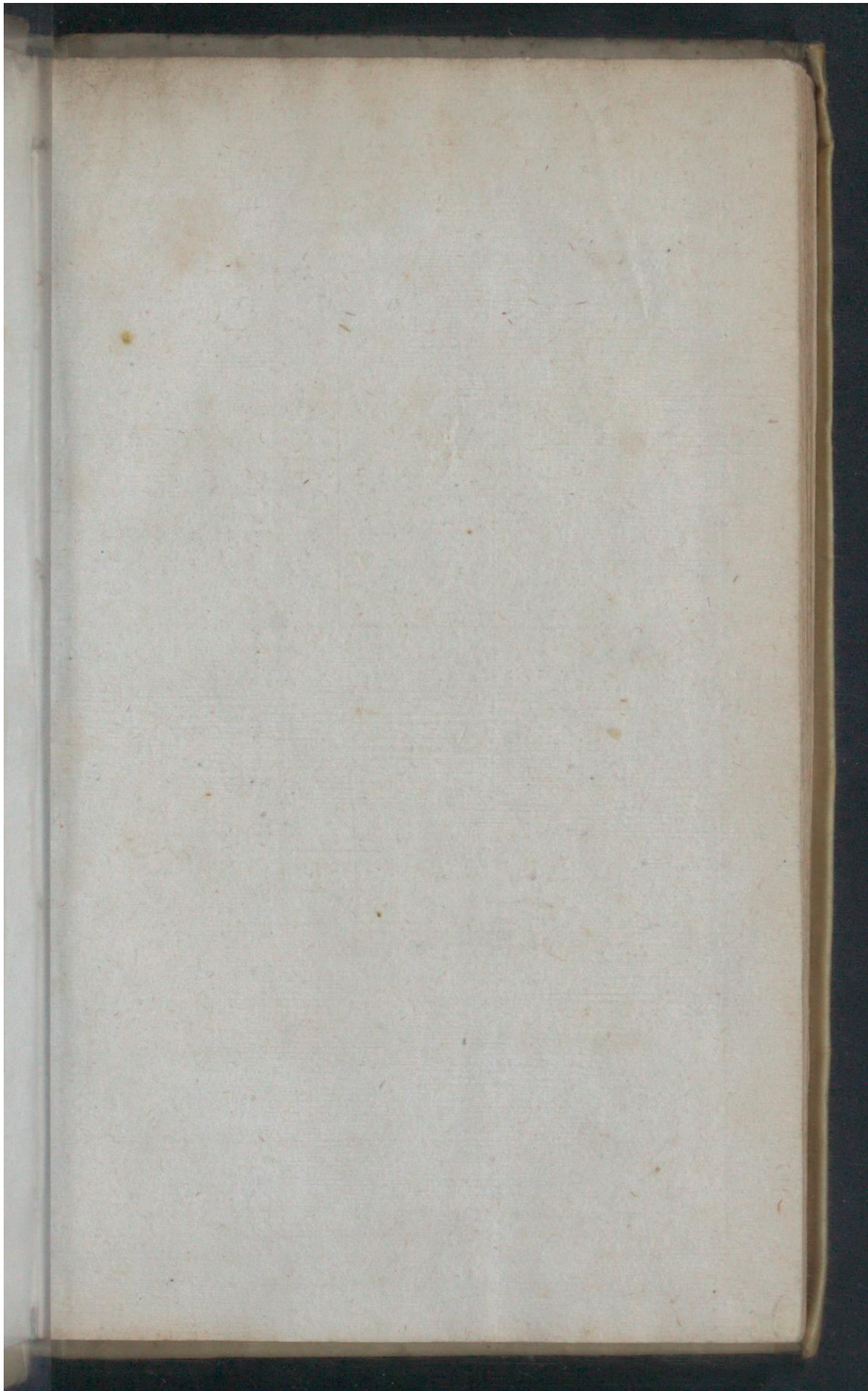
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
30 M 17

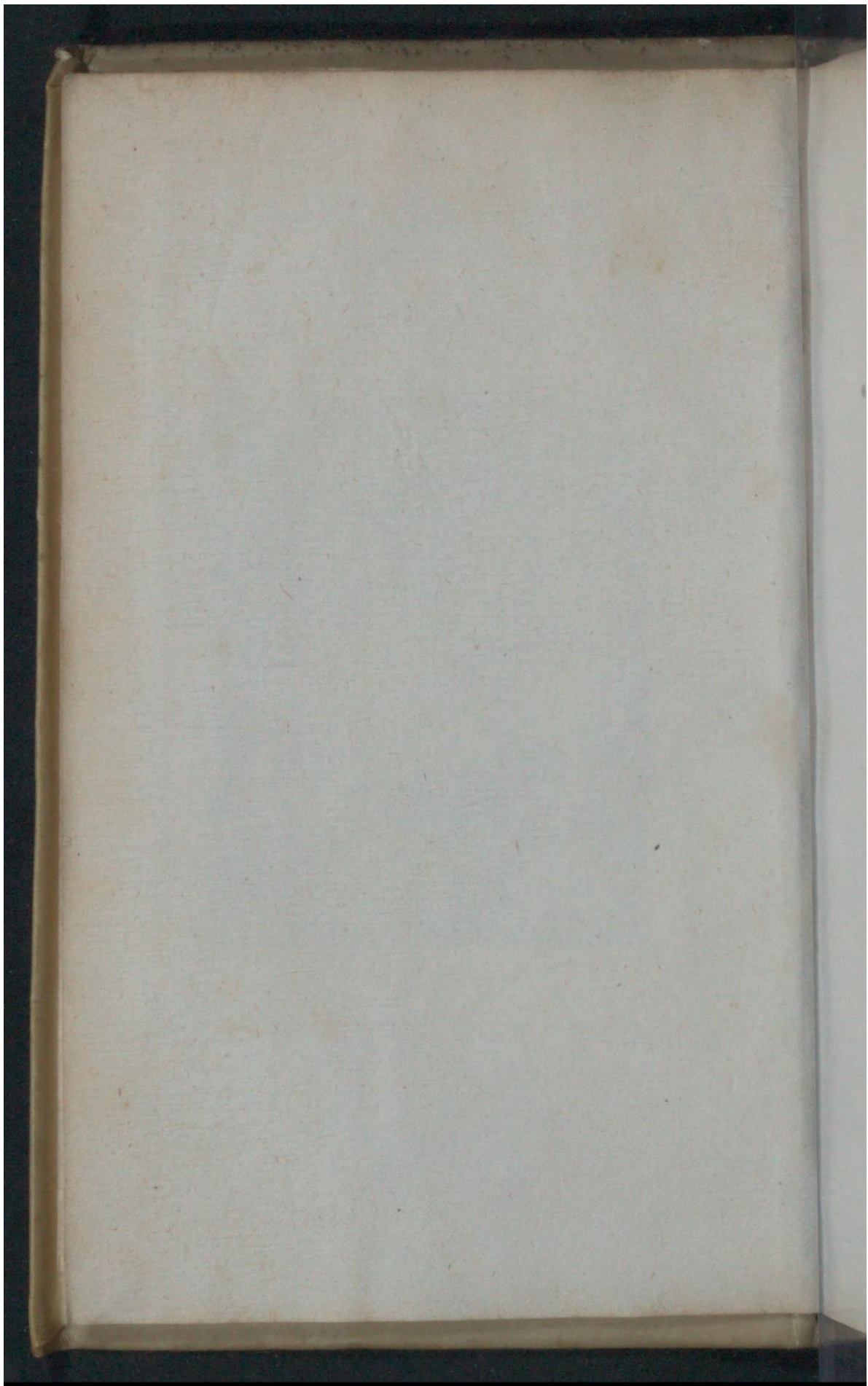

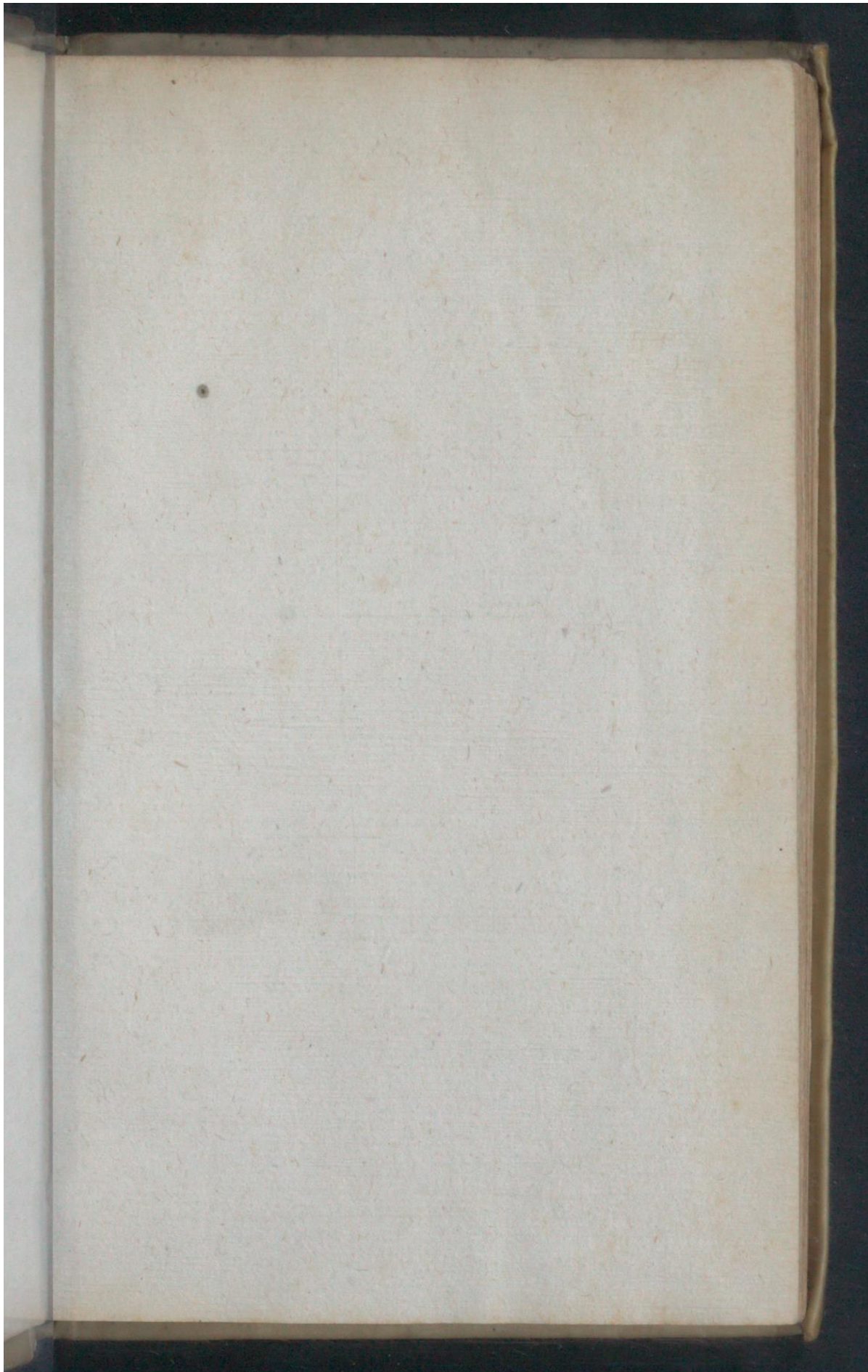
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
30 M 17

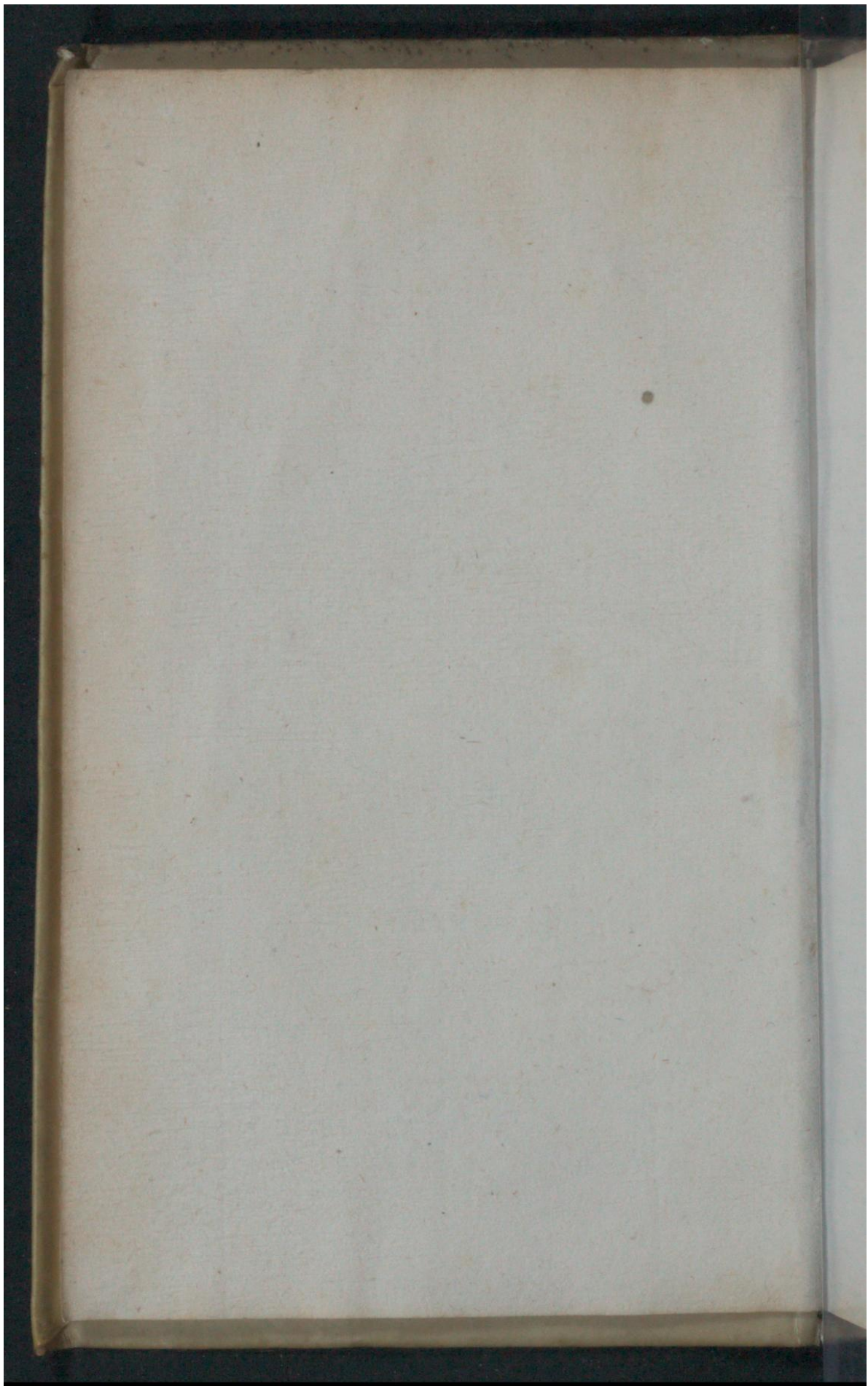
30 m 17

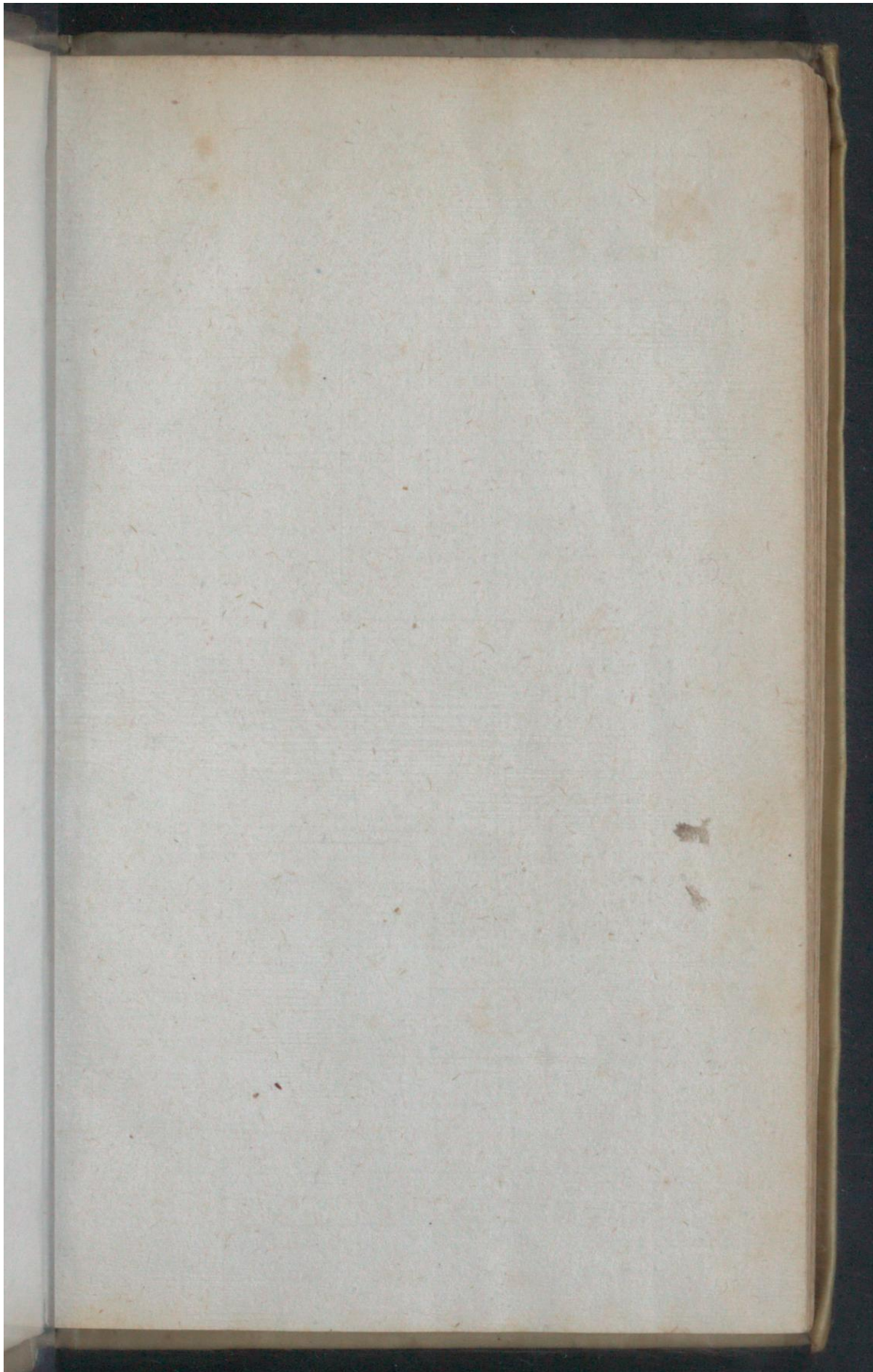

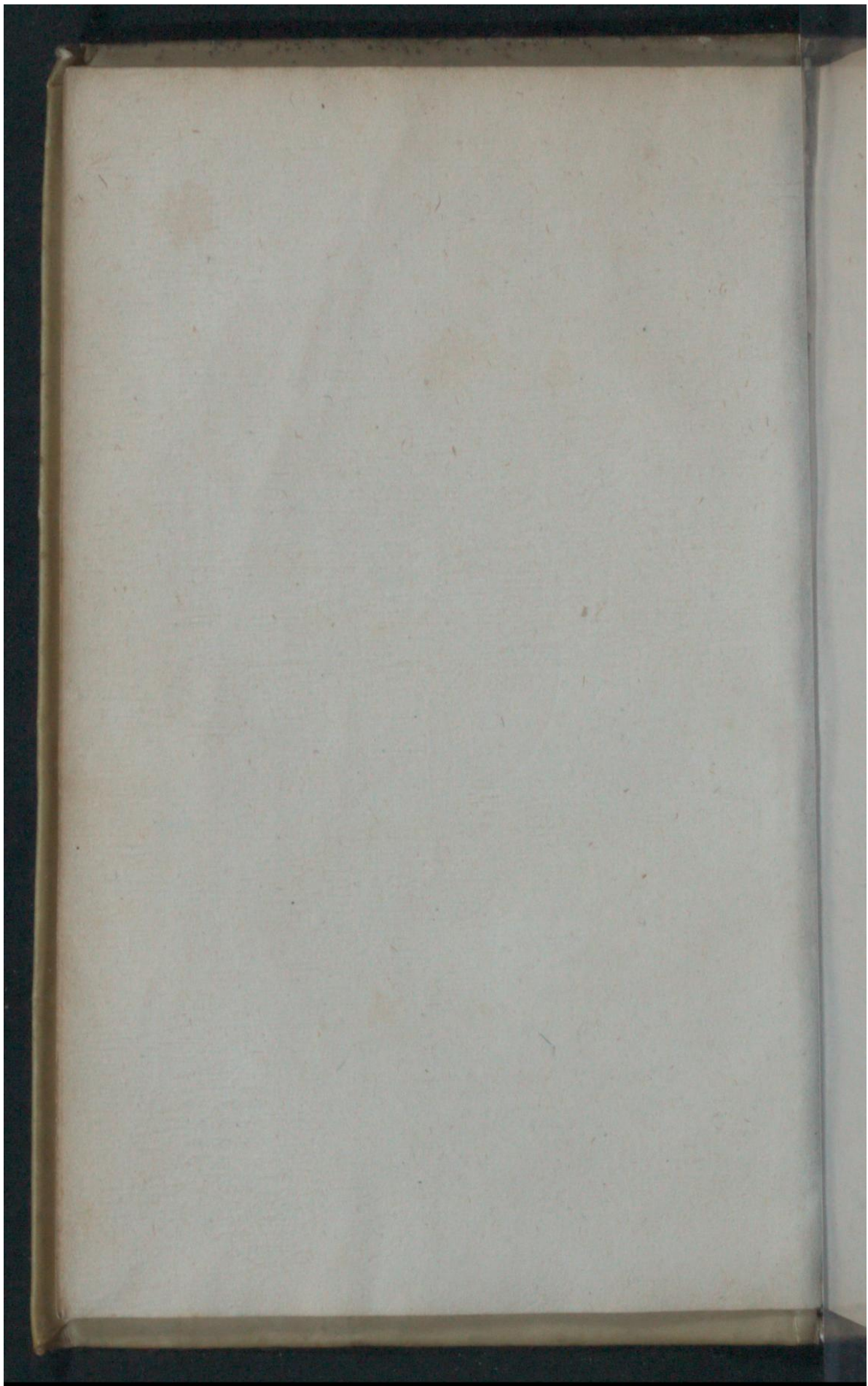

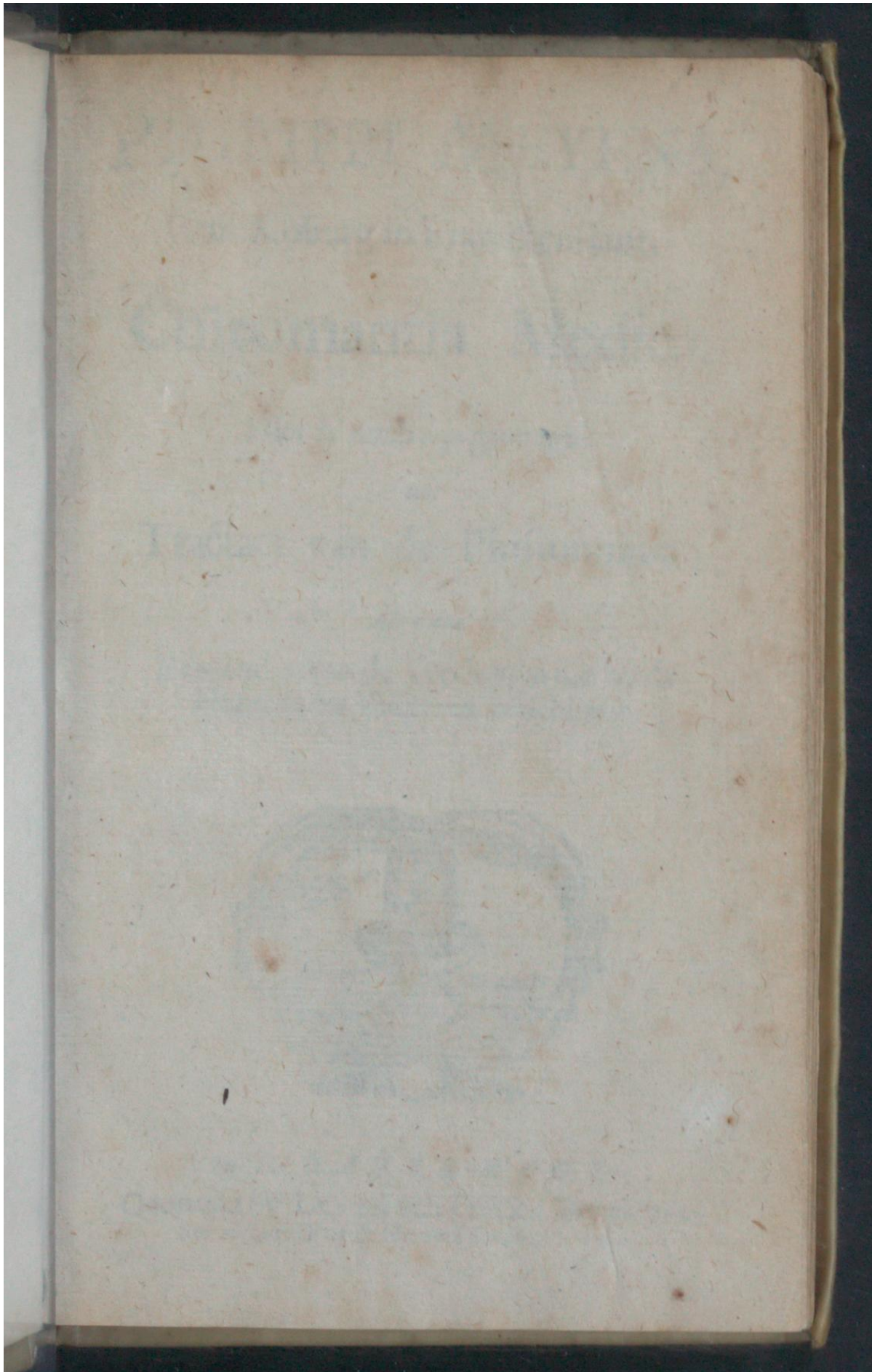

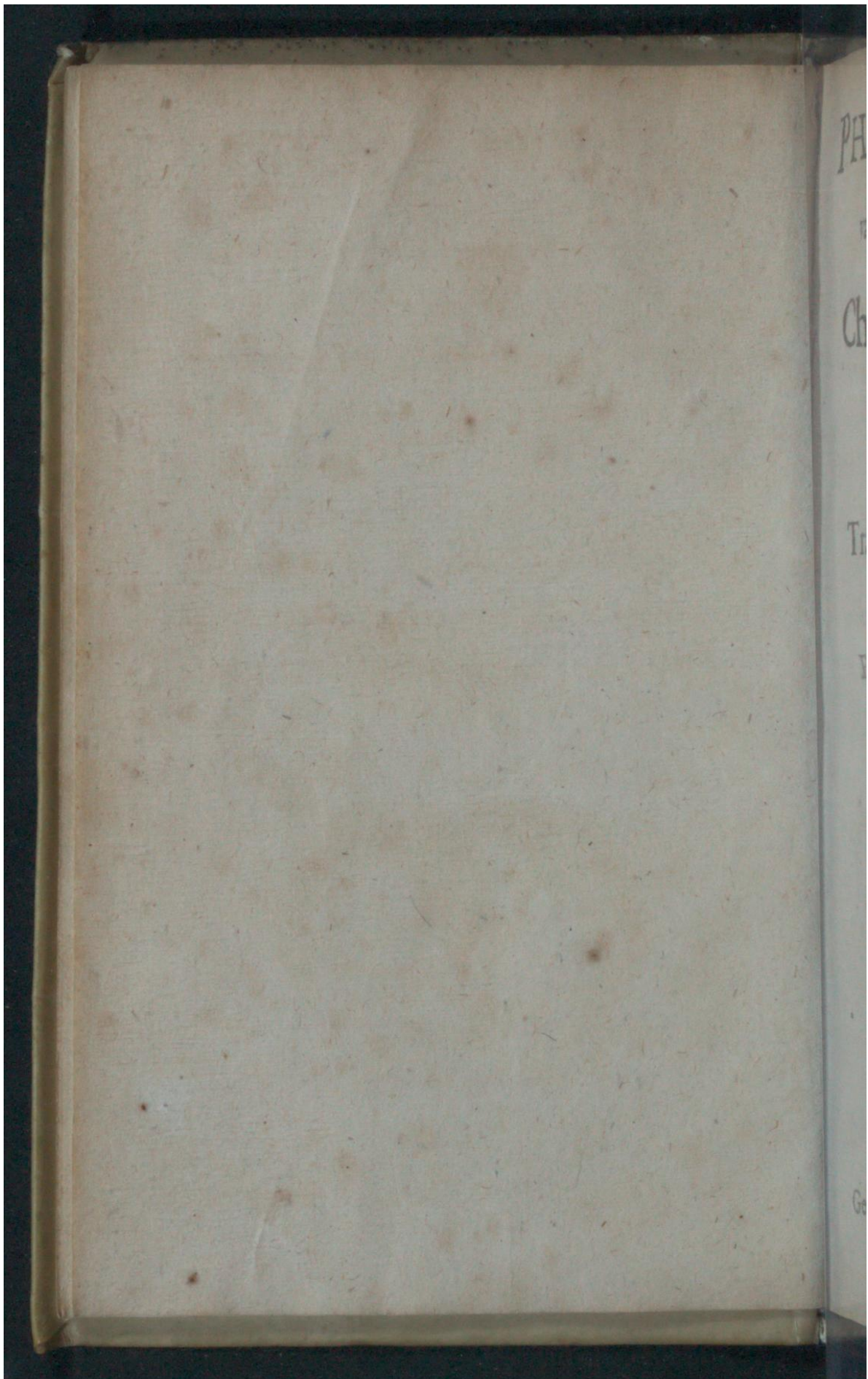

PHILIPPI MEYENS,

van Koburg in Francken-lant,

Chiromantia Medica.

Hier is noch by-gevoegt

een

Tractaet van de Phisionomia;

Als mede

Een ander van de Teecken en die op de
Nagelen der Vingeren verschijnen.

In 's GRAVEN-HAGE,

Gedruckt by LEVYN van DYCK, Boeckdrac-
ker woonende op de Nieuwe Veerkay, 1665.

PHILIPPI MONTANI

van de Geneeskunde

Chronicon Medicum

liber 1. de febris

Tractatus de febris

Amstelredamum

apud Johannem Ianssonium

Acht
de
Me
Med
i
JOH
Me
TI
an
wa

Aen de
Achtbare, Eerentveste Hoog geleer-
de en Wel-ervaren Heeren, d'HEER

MICHAEL SENNERTUS,

Medicinæ Doctor, ende Professor Publ.
in de Hooge beroemde Univerfiteyt
tot WITTENBERGH.

Ende d' HEER

JOHAN FRED. HELVETIUS

Med. Doct. en Practicus, in 's Graven-hage.

Als mede d' HEER

THEODORUS KETIUS,

Med. Doct. en Practicus tot Amsterdam.

En kan betrachten
op dese vergancke-
lijke Weerelt wat
men wil, men fal
niet liever oock niet
aengenamer vinden als het Leven,
want of men al groot geluck, als

A 3

eere

DEDICATIE.

eere en rijckdom verkreegh, doch geen lichamelijcke ghesontheyt, soo sal sulcke mensch eer voor ongeluckigh als voor gheluckigh te achten wesen, ter oorsaecke hy gheduerende sijn gantsche leven, meer droefheyt en treurigheyt als vreughde is ghenietende, nu dan dat, nu voortan een yeder mensch sijne gesontheyt als een kostelijck juweel behouden magh, dat een kranck mensch op sijne verlooren ofte oock willens, onweetens verfeert en vermindert hebbende, de selve wederom te rechte sal mogen brengen, daer toe werdt in dese *Chiromantia Medica* ghenoechsame aenwijsinghe voor-gebracht. Dat nu Hoogh ghe-eerde Heeren, dit werck alsoo ten voorschijn komt, en

DEDICATIE.

en wordt uyt-gegeven, fulcks geschiedt door Hoog Geleerden en verstandiger lieden raet en begeerte, terwijl dese Edele wetenschap tot nu toe, een tijdt lanck verdonckert, ja geheel in een merckelijke verachtinge ghehouden is geweest. Eerstelijck is sy veracht geweest uyt onwetenheyte ende eenvoudigheyt van foodanige Liedden, die fulcks haer niet kunnen in beelden, noch begripen, dat des Alderhoogste Almogentheyte hier in bestaet. Ten anderen is dese Heerliche wetenschap versmaedt geweest, door de geene die de selve superficialiter verstaen, ende des niet-te-min veeler Boecken daer van geschreven hebben, maer alles uyt andere *Authoribus* ghenomen,

A 4 men,

DEDICATIE.

men, en van woort tot woort na drucken laten, de *dictata* van aensienlijke ende voorname lieden, doch niet weetende of sulcks gheleerde luydens schriften mochte gelden, of alleen voor enckele *loci communes* te achten waren. Maer soo sy luyden hadde gelesen andere *Authores* hier van, soo fouden sy by de selvige als van woordt tot woordt ghevonden hebben, als oock eyndelick sulcke luyden een *Judicium* van haer soude uyt-geven in soo een korten tijdt (na de wijze der Heydensche Toovenaers) veel blinde ende op geschroefde gestelde redenen, die dan in alle gevallen kunnen uyt-vallen en treffen, den eenvoudigen luyden voort-brengen en wijs maecken, daer

DEDICATIE.

daer nochtans alles hier met den
passer *harmionacè* en met groote
moeyten en bedachtsaemheyt moet
gefocht werden. De derde ver-
achtinge geschiet door roeckeloo-
se menschen, om dat sy weeten
dat men by haer hare lasteren, en
gepleeghde grove en heymelijcke
fonden sonder leugen sien kan,
want soo lang yemant wel leeft, te
weeten, kuys en gerechtigh, soo
lang sullen oock de linien die dat
gemoet aen-wijzen, wel bevon-
den werden, in tegendeel als hy
hem niet wel bevraeght, met laste-
ren hem overladen, dan sullen sul-
ker menschen linien, haer onge-
luckigh vertoonen. Terwijl nu
Hoogh ge-eerde Heeren ick wel
weet, ende genoeghsaem aenwij-

DEDICATIE.

se hoe dese *Chiromantia Medica* tot
noch toe in de cureringe der
kranckheden seer dienstig geweest
zijnde, evenwel uyt bloote aen-
merckinge of uyt de *Praxi* geno-
men, andere *Authoribus* (welcker
namen ick hoogachte) die hier van
in't gemeen wat hebben geschre-
ven, contrarie, ofte weder loope,
foo sal daerom dit kleyne werck,
sonder twijffel, veel tegenspreec-
kers vinden en krijghen, deswe-
ghen voorname Patroonen hier in
te versoecken my ten hoogsten aen-
gelegen is. Om dat dan mijne
hoogh Ge-eerde Heeren, haren
toe-geneyghden wille t'allen tij-
de aen mijne geringe Persoon heb-
ben laten blijcken, foo heb ick
haere A. A. dese *Chiromantia Medi-*
cam

DEDICATIE.

cam in Hollantsche Tale toeschrijven willen, van ghelijcken oock biddende, dat sy mijne wel ghemeynde intentie, sich vriendelicken laten gevallen, en dit slechte pampiere geschenck, tot een geringer eer-teecken vriendelijck aenneemen. Eyndelijck hier mede biddende dat door Godts machtige Bescherminge U E. A. A. langdurige bestandige gesontheyt, en allen tijdtlijcken voorspoet wel gaen mach, en ondertusschen behouden mach U E. A. A. vriendtschap ende ghenegentheyt hier mede iek beveele.

In 's Graven-hage,

Den eersten Mey 1665.

*Mijne Hoogh-ge-eerde Heeren en Patronen
t' allen tijden*

U E. Dienstwillige

PHILIP MEY.

*Den Autheur erkent geen Exem-
plaer voor de sijne, dan de gene die door
sijn eygen handt worden geteyckent.*

Philip Meij

An denn
Wohl-gelehrden Herrn
PHILIPPO MEYENS,
über seine
CHIROMANTIA MEDICA.

S weiß ein jeder wohl und ist zum
sprich-wort worden,
Das Kunst und Wissen-schaft von ih-
ren eignem Orden,
Nicht angefeindet wird; nur dehm
ist sie verhaßt,
Der nichtes mehr versteht, als was
er greift und fast.

Diz sieh't man täglich noch an dem Geschicklichkeiten,
Da man aufz dem Gesicht, und aufz der Hand die zeiten
Menschlicher sterblichkeit kan künftig deuten an,
Und was jhm sonst noch van glück zustehen kan.

Hier hört man überall ein tolles urtheil fellen
Von klugen unverstandt, und solcher ahrt gefellen,
Der eine nennet es bald eine Zauberey,
Dem andern kömpt es vor als eine fantasey :

Der dritte welcher es gedencket klug zu machen
Sagt; das aufz dieser Kunst von obgedachten sachen
Man nichtes schliessen könn', weil sie sey ohne grund.
Und jeder sage nur was jam kämm' in dem mund.

Ich stelle das dahin; doeh muß man diz gestehen
So diese Wissenschaft genau, wird angesehen
Das sie nicht sonder grund, auch nicht ein blosser schein
Sonst würde selten sie, ja niemahls treffen ein.

Und weil man täglich noch verspürt in allen sachen,
Das Gott und die Nathur, gar nichts vergeblich machen
So folget auch daher ein wohlergründer Schlusz,
Das der geringste strich auch was beteuten muß,

Nur

Nur muß ein jeder nicht nach seinem kopfe deuten,
Und sagen was er will. Wie man bey manchem leuten,
Gahr viel und offte sieh't; Dan die erfahrenheit
In dieser Deutungs Kunst kömpt nur durch fleisz und zeit.

Durch diese beyderley, durch fleisz und lange zeiten,
Hat Er Herr MEY erlangt die wißenschaft zu deuten
Was uns die Linien zukünfftigs zeigen an,
Deswegen Er denn auch gantz sicher schlieffen kan;

Weil Er es selber hat viel hundert mahl erfahren
Das es getroffen ein in solcher zeit und Jahren
Als Er's zu vor gesagt, so muß es noch gesch'n
Wo man nicht durchs Gebeth dem selben möcht entgeh'n.

Ich lobe seinen zweck, daß Er auch wollen schreiben,
Von solcher Wißenschaft, und solches ein verleiben,
Der grawen Ewigkeit was Er durch seine Müh,
In dieser Deutungs Kunst erfahren späht und früh'.

Er fahre ferner fört mit seinem andern sachen,
Die noch in dieser Kunst uns können fertig machen
So wird sein ruhm hie durch biz an die Sterne gehn.
Und bey der Nach-Welt auch in vollem wachsthumb stehn.

*Dieses übersandte dem Herrn Ver-
fertiger zu schuldigster freunt-
schafft's bezeugung, aus Amsterdam*

SAMUEL STRIKE.

REGISTER

Wysfende de zyde der bladeren
deses Boecks, dewelcke de volgende
Figueren toehooren.

Figueren der *Chiromantie*.

1	10
2	11
3	19
4	22
5	25
6	26
7	32
8	37
9	38
De 10	40
11	42
12	45
13	46
14	50
15	51
16	53
17	56
18	57
19	62
20	67

Van

REGISTER

Van de Figueren des Tractaets der
Puncten.

De	{	1		76
		2	hoort toe de zyde	83
		3		87
			Figueren der Phy- sionomiæ	
De	{	1		97
		2		98
		3		99
		4	hoort toe de zyde	102
		5		103
		6		104
		7		107
		8		fol. idē
		9		fol. idē

Aen den ghe-eerden

L E S E R.

Et is wel waer, en by alle konsten en wetenschappen niet dan al te seer bekent, dat gheen konst eenighe vervolgers en vyanden heeft, als die daer van niet weten en verstaen ; Het welcken oock als nu de Chiromantia niet dan al te veel moet dulden, terwijl des selfs vyanden en twist-gierige Zoili alderhande oorfaecken en motiva voortbrengen, soeckende d'Edele Liefhebber door abusen en misvallen tot een afkeurigheyt te brengen en te verwecken teghen een soo rare en lieve wetenschap, alleen twee heb ick hier noodich bevonden voor te stellen en te weerleggen by het begin en voor den aenvanck van dit werck : Als eerstelick soo wert voorgeworpen, terwijl in de handen de li-

B
nien

Aen den ghe-eerden Leser.

nien en teeckens niet bestandich bli-
ven, en geduerich schijnen als of sy
sometijds seer veranderden, dan soude
daerom niet seeckers uyt de Chiro-
mantia te vinden zijn. Ten tweede wil
men seggen, de mensche vermercken-
de dat hy lang leven sou, kan daer,
tot al te seeckere ruyckeloosheyt des
levens, uyt neemen grooter occasie;
daer-en-tegens, wanneer een kort le-
ven voor handen waer voor yemant, als
dan mochte foodanige mensch deswe-
gen in een melancholi ofte een andere
kranckheyt vervallen en alsoo daer
door vergaen. Hier op soo wil den
goetgunstigen en ghe-eerde Leser dit
tot antwoord hebben: Dat des men-
schen leven een brandende lampe te
recht vergeleeken wert, wanneer die
wel versorght wert dat die namelick so
lang duyrt en brant als sy branden sal
en kan. Alsoo oock een mensch, als
hy dietigh leeft en gerustlicke daghen
heeft, sal van gelijcke sijnen van Godt
en

Aen den ghe-eerden Leser.

en der natuyr hem voorgeschreven termijn (na het uytwijzen der linien) verkrijgen , en alsdan sullen die linien geluckich en bestandich zijn. Maer als het lampe-pit te seer brant in de lamp, of water in den olie komt, alsdan sal sy of te seer of te doncker branden, waer door sy daer na al te haestich verteert of uyt gaet. Alsoo ist met een mensch ghestelt als by hem dat temperamentum al te heet, of al te waterich is: In gelijck, wanneer hy door veelderley dranck, reysen, liefde, de natuyrlike warmte al te seer vermeerdert, en daer tegens de natuyrlijke vochtigheyt, daer door, op een ander plaets ofte wijze vermindert, die duyfelingh of watersucht (ghenomen hy schoon daer niet toe genegen) hem selven veroorsaect.

De ghesontheyt kan oock vermindert werden door vallen, wonden, twist, schrick, en als men sich moetwillich in perijckel brenght, oock mede

Aen den ghe-eerden Leser.

door melancholie, en effen also een veranderingh der linien is by de kinderen te vinden, als de selve by of door Minne-moers op-ghebrocht werden, en 't kint sal niet alleen haerder kranckheyt, maer oock haerder heele gunste gemoet aenneemen, soo lang dat kint by sijn Moeder of by sijn Minne is, namelick, soo langh als het noch suyght, betracht men maer des Moeders of Mins oogen, of die goet of quaet zijn, soo als de oogen bevonden werden, effen alsoo fullen oock des kints oogen zijn, daer uyt des kints ghesontheyt en kranckheyt te sien is, hoe dat het nu met des kints geshontheyt daghlix staet, sulcks wijsen daer na de teecken in de nagelaten uyt, of nu suleken kint des Minne-moeders kranckheyt en gemoet namaels onderworpen en toeghedaen zy, daer van sal niet een linie, oock niet een teecken meer voor-handen zijn, die sulcks fullen aenwijsen, als by exempel, de Minne waer (na seec-
ker

Aen den ghe-eerden Leser.

ker teeckens aenwijling) den steen onderworpen , welcke kranckheyt het kint voorseecker van haer erft , nochtans sal hier niet een linie of boose linies uytwijsinghe voor handen zijn die te kennen geven dat het kint daer mede sal gequelt werden , voor en al eer dat door al te groote smerten de kracht vergaet , als dan ist aller eerst te vinden hoe langh het kint met de kranckheyt geplaeght sal zijn , ofte wanneer de begonne kranckheyt verandert of vermindert mochte werden , soo alsdan de linie , welcke des afnemende litmaets kracht en deught in sich begrijpt , na gelegentheyt ofte geluckiger, ofte swacker werden. Derhalven is klaerlick te sien, dat een thema Astrologicum na het leven, doot, en gemoet by den genigen, die van Minne-moers opgebracht worden , te recht raden en raecken kan. Daer-en-boven soo werden veel duysent kinderen van haer Moeders versuymt , door dien de natuyrlicke Moe-

Aen den ghe-eerden Leser.

ders, swanger zijnde en de kinders suy-
gende hare affecten niet bedwingen
konnen, of oock haestich verschricken,
alwaer dan oock een Judicium Astrolo-
gicum in sulcken gheval niet wel kan
treffen.

Ten derden soo ist bekend, dat wan-
neer een lampe versuymt wert, seer
lichtlick uyt gaet; alsoo ist oock met
ons menschen gelegen, dese of een an-
der mensch, konde wel na aenwijsing
der linien een hoogen ouderdom be-
reycken, maer sijn Epicuris gevoert le-
ven, verkort sijne van Godt en der na-
tuyre voorgesetten perck. Het kan oock
(indien men sich niet wacht) door bo-
ven-gemelde oorfaecke geschieden, als
door reysen, vallen &c. van ghelijcken
by Vrouws persoonen wanneer sy al te
vroech trouwen. Ten vierden, soo als
nu een lampe, haer olie en pitte ver-
gaende, slecht brant of heel uyt gaet,
indien men niet by tijts haer met olie en
wiecken versiet en besorgt en op vult,
te

Aen den ghe-eerden Leser.

te gelijcken haer oock op een versekerde plaets set, daer sy dan van wint en ander gevaer bevrijdt is, als dan sal sy soo wederom voortaan branden, en sal niet alleen haren tijt soo lang sy branden sal bereycken, maer oock helder en klaer branden; alsoo ist met ons menschen gestelt, indien by yemant natuyrlicker wijze, of door ongeregelt leven de kracht vergaet, soo hy by tijts medicamenta gebuyckt en diete houdt, soo kan het geswackte lichaem wederom tot sijn vorige gesontheyt en kracht byghebracht worden. Derhalven sal den ghe-eerde Leser uyt alle bygebrochte oorsaken en omstandigheden aensien kunnen dat de verandering der linien nootwendig geschieden moeten, en daer door wert de seruerlicke wetenschap eer gheloofsch dan valsch gemaect. Van desen bewijsen oock dese voorgeseyde oorsaken, dat de geene welke een geront en langh leven verhoopen, van daer op te pochen en ruykeloos te leven

Aen den ghe-eerden Leser.

geen oorfaeck hebben, want een kleyn ongeluck en toeval (als voor heen nu al ghemelt) sulcks haest verkorten kan. Daer-en tegen de welcke swacker van natuere en eenes korten levens is, na der linien aenwijfing moet niet bedroeft zijn, want hy door aendagtige gebeden door goede diete en natuurlicke midde-len effenwel dat selvige verkrijgen kan.

Derhalven dese Chiromantia Medica is niet te achten als een geringe ofte superstitieuse geloovige, want fy niet alleen kranken maer oock gefonden feer dienstich is, den gefonden namentlick hoe dat hy fijn gefontheyt als een edel kleynood, na der liniens aenwijfing onderhouden fal, den krancken hoe fijn verdorven en swack lichaem wederom tot gefontheyt kan gebracht werden.

Hoe en waerom die linien, na geluck en 't gemoet, haer veranderen, daer van fal in 't toekomende een ander Tractaet te vinden zijn.

HET I. CAPITTEL.

DE Chiromantia Medica is een wetenschap, hoe des menschen ghesontheyt tot sijnen van Godt en de natuyr voorgeschreven perck te onderhouden zy, en daer-en-tegen hoe-men het krancke lichaem na der liniens aenwijsing, te hulp mach komen, en tot voorighe gesontheyt wederom brengen, en hoe-men dan oock den natuyrlicke doot probabiliter bekennen en afnemen sal.

Ten eersten moet men der linien, welke het leven en de gesontheyt in sich begripen, haer namen weeten.

2. Terwijl de berge of heuvels in de hant oock mede die ghesontheyt in sich begripen, soo ist nootwendich te weeten welcke Planeten een yegelijcken bergh toe-ghe-eygent moet zijn.

3. Der linien deughden zijn by een yeghelijcke linien te vinden, der Planeten natuyr en eygenschap, soo veel als in dese wetenschap noodich, is in den aenhangh der Chiromancix Medicæ te vinden. 5. De namen der linien en bergen verklarende, wijst de naeste figure.

De namen der linien.

- A. de levens ofte des harts linie.
 B. de soror des levens of linia Martis.
 C. de hoofst-linie, wert oock *media naturalis* ghe-naemt.
 CC. *rami prosperitatis*.
 D. De gedarms of ingewants linie, oock *mensalis* ghe-naemt om dat sy met de hoofst-linie een tafel of quadrangel maecken.
 E. de long, lever en mage linien.

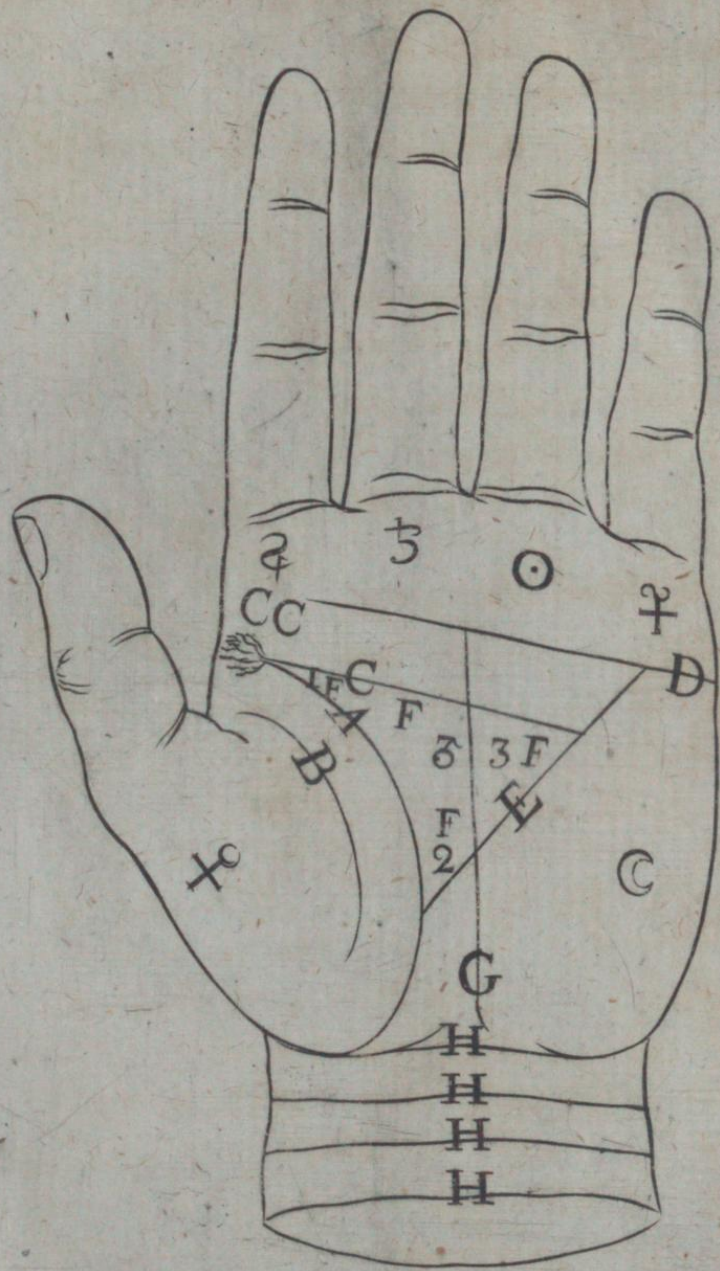
4 der triangul	{	1 de bovenste	} <i>angulus</i>		
		2 de rechter		} <i>des tri-</i>	
		3 de lincker			} <i>angels.</i>
		ofte onderste			

- G. de gelucks ofte des Saturni linie.
 H. de eerste linie *Rascetta* die andere werden al t'samen *restrictæ* genaemt.

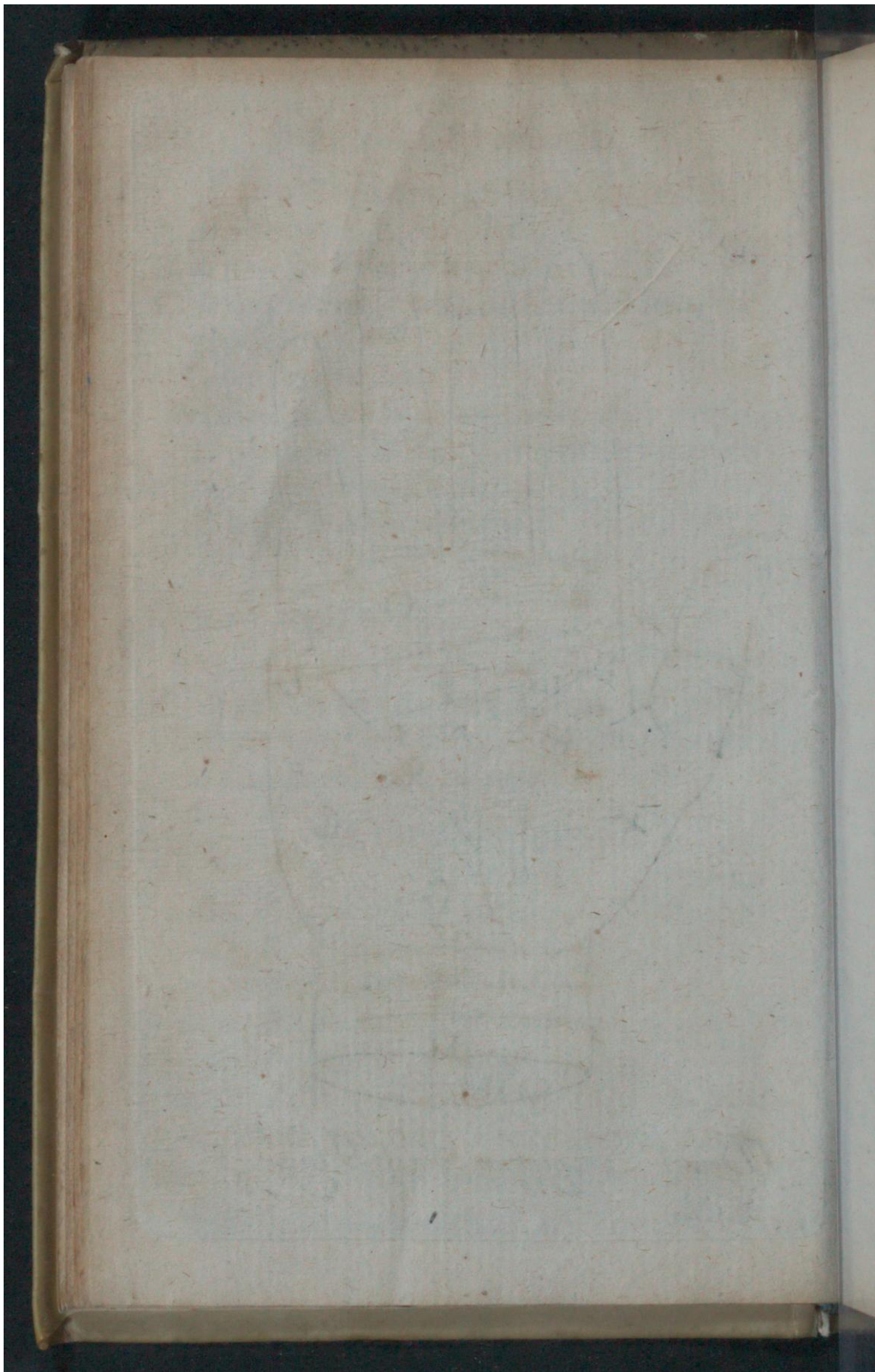
De namen der bergen.

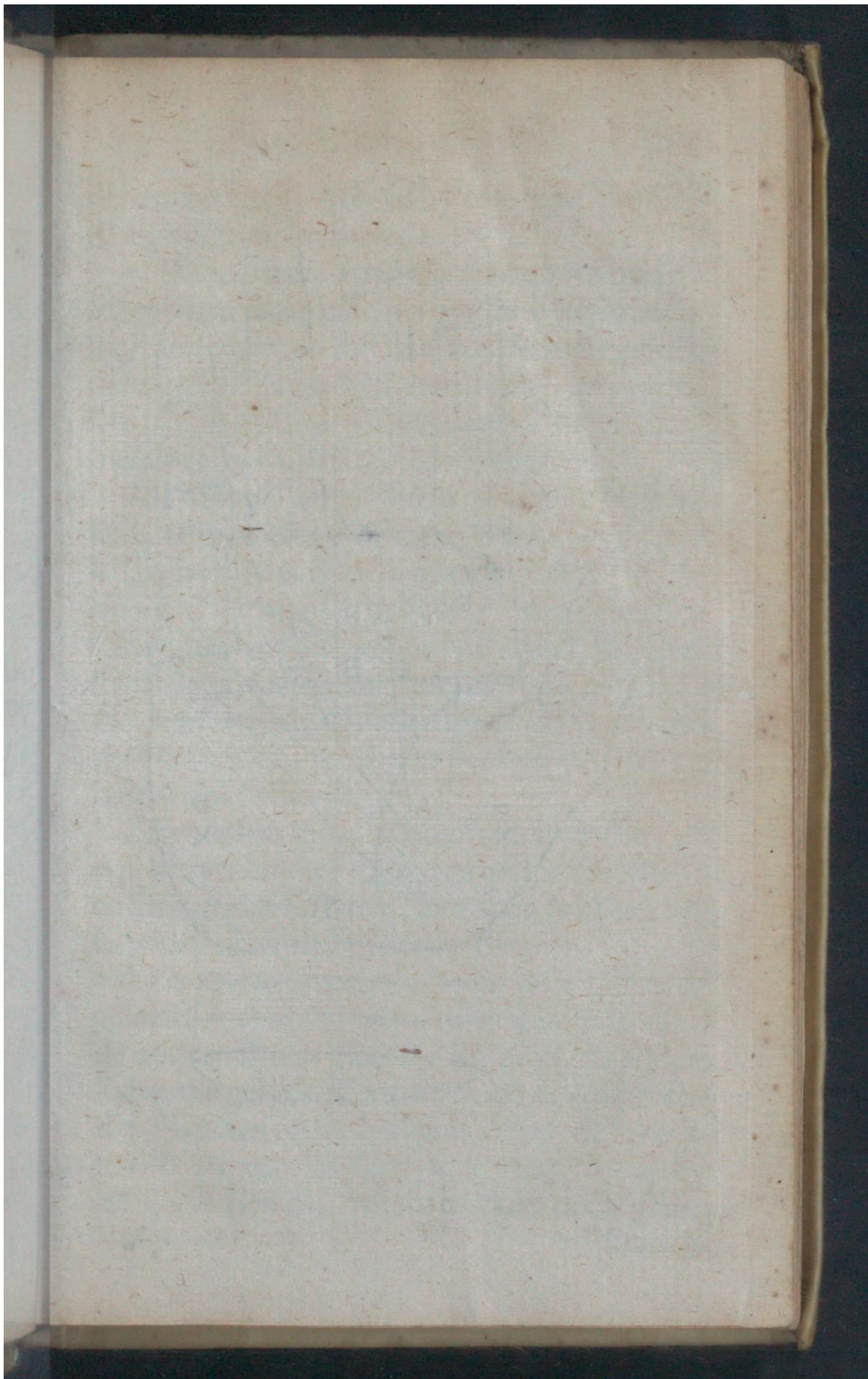
♀	}	berg	{	Veneris.
♃				Jovis.
♄	}	berg	{	Saturni.
☉				Solis.
♁	}	berg	{	Mercurij.
♁				Lunæ.
♂	}	berg	{	Martis.
♂				

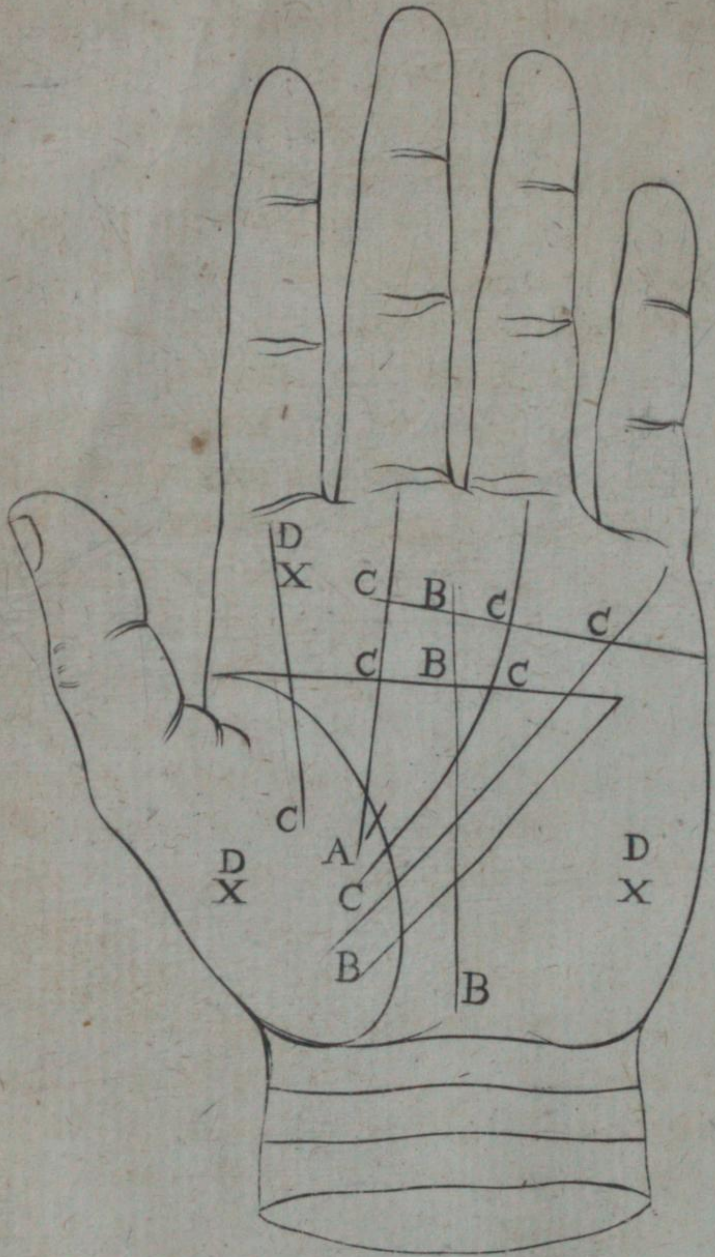
6. Moet men oock weeten, waer de linien haren aenvanck nemen, en waer sy wederom

Daniel Drapentier. Fecit. Haghe

derom
na ver
7. M
scheyt
heyt ae
of ong
schap
mende
Als
lit. 4. a
langh
langer
effect
sy d
van
passe
niet v
Et
een l
de li
stere
H
gelu
de a
lind
den
hoe
lit.

derom endigen, dat sal by een yegelicke linie na vervolgh te vinden zijn.

7. Moet men voor alle dingen een onderscheyt maecten tusschen een linie een kranckheyt aen wijfen en tusschen een linie die geluck of ongeluck na der Planeten natuyr en eygenschap (in de *Chiromantia curiosa* in 't toekomende te sien zijn sal) mede brengt.

Als kleyne linie, soo in de andere Figuyre lit. 4. aengewesen, brengen kranckheyt, soo langh nu sulcke doorsnydende linie is, des te langer is de mensch ongesont, den grootsten effect doet een sulcke kleyne linie, wanneer sy de linie doorsnijdt, den aenvanck en 't eynt van een soodanige linie brengen wel sware onpasselickheden, nochtans hebben de selvighe niet veel te beduyden.

Effen alsoo moet ghejudiceert werden, als een kruys, circkel \square of een ander teecken in de linie gevonden wert, dan doen sy alleen een stercken effect als sy doorsnyden.

Hier en teghen hooft-linien als wanneer de gelucks- levens- longen- of magen-linie door de andere linien gaen als lit. B. of als andere linien die geluck of ongeluck na de conjunctie der Planeten mede brengen, door de levens- hooft- magens- en darm-linie gaen, soo als by lit. C. te sien is, veroorsaecken oock gheen kranck-

kranckheyt. 8. Als sulcke linie door malkander gaen, maecten sy geen kruys, geen trianggel, oock geen quadrangel, want een kruys of ander figure gelijcke groote linien moet hebben, als lit. D. aenwijst.

9. Puncta die van linien gemaect werden, als waer een linie door de ander gaet, een punct veroorsaect wert, doet geen effect. 10. Van het leven moet men seer voorsichtigh in 't oordeelen wesen, en niet by de hart linie alleen verblijven, maer soo in een linie bysonder een significator oft teecken werdt gevonden, of de andere linie oock van eenigh ongeluckigh teecken ongeluckigh gemaect werden: waer uyt men daer nae fiet, wat lit starck en ghesont, of wat swack is, indien men dat ongesonde lidt te hulpe komt, soo sal de aenstaende kranckheydt niet te beduyden hebben, maer wanneer dat verlaten wert soo werden die andere ghesonde leeden daer nae oock van dat swacken of krancke lidt aengetast, en ten lesten heel verslonden. Als by Exempel: De levens linie is langh en geluckigh, beteeckent na dat hart een gesonde sterke natuere, als mede lanck leven; de andere linie nochtans kort of ongeluckigh, soo durft men niet seecker besluyten een lanck leven te sullen hebben; derhalven sien wy oock by de nu stervende, wanneer

neer dat hart soo sterck de andere leeden na der liniens aenwijfingh seer swack zijn, en niet langer dueren kunnen, hoe langhduerige kranckheyt, wat harden doodt sy moeten uytstaen?

Ter contrary, als de levens linie of hart linie alleen kort of andersins ongeluckigh (soo als menighmael bevonden wert) insonderheyt en meest by een misdadiger melaetsch persoon, in het 19 jaer sijns ouderdoms wert bevonden, moet men daerom niet soo haest apodicticè daer van oordeelen, dat die mensch, daer by dese linie kort bevonden wert in 't leven tecken, daerom sterven moet, maer als men geen natuerlicke middelen om 't hart te stercken gebruyckt, dat aldan sulcken ongelucksaligheyt des levens linie en hartes, levens perijckel door een flaeuwhartigheids onmacht, flagh, swaere noot en heete sieckte, waer by het alsoo bevonden werdt, den selvige bybrengen mochten. Maer als een persoon die swack van harten is, in het ongeluckighe jaer komt te gebruycken hartsterckingh, en diete houd, seeckerlick sal hy in dat ongeluckighe jaer weynigh of geen gevaer of kranckheyt uyt te staen hebben, vermits het leven soo wel in 't hooft en lever als in 't hart. Daer oock voorgemelde melaetsch persoon in het negenthiende jaer sijns ouderdoms van een kranckheyt
van

van een steenworp ter neêr tot der doodt ge-
 raectt gelegen, maer is door naerftige cure en
 goede medeciynen in 't leven behouden wor-
 den, door dien de andere linie foo wel in de
 handt als in 't voorhoofd gheluckigh waren,
 uytgenomen de linie Martis neffens andere on-
 gheluckighe teeckens in de handt, die eenen
 boosen en vreesflicken doodt te kennen ga-
 ven, als in het negentiende, twee-en-twin-
 tighste en vier-en-twintighste jaer, daer hy by
 na verdroncken, oock in het acht-en-twintigh-
 ste jaer, daer hy eer, om het valsch speelen,
 met een mes ombrengen wilde. In het dertigh-
 ste en een half jaer is hy om dieverye aenghe-
 houden maer door voorspraeck wederom los-
 gelaten, namaels om sijne nieuw-ghepleeghe
 dieverye in het twee-en-dartighste en een drie-
 vierde part jaer opgehangen worden. Ja in sijn
 ses-en-vijftighste jaer heeft hem de natuer
 noch een gruwelicken doodt gedreyght, indien
 hy in sijn twee-en-dartighste en een drie vier-
 de part jaer wederom genade verkregen had,
 foo had alfdan deese persoon noch uytgestaen
 een kranckheyt (eer hy sijn recht uytgestaen
 had) en noch derthien en een half jaer geleest
 en had sijn leven, indien hy sijne boose natuer
 ghedwongen hadde, tot ettelicke sestig jaer,
 na aenwijfing der andere linien kunnen voort-
 brengen. Wan-

Wan
 den in
 in een
 des onk
 ongeluc
 ker is bu
 een gh
 dooden
 bevond
 tot beb
 kranck
 een ghe
 daer is
 de nag
 als de
 wirt
 heyt
 den pe
 de lin
 zijn
 den h
 het le
 oock
 vord
 da he
 men
 digh
 delic

Wanneer nu alle linien die het leven beduyden in de handt ongeluckigh zijn, als daer sy in een jaer met den anderen na het afmeeten des circkels bestandigh blijven, ofte als sy met ongeluckige characteribus beseeten zijn. Secker is het, dat die ongelucksaligheyt aller linien een ghevaerlicke kranckheyt mede brengen ja doodelick. Soo de linien aen't voorhoofd wel bevonden werden, dan is'er noch goede hoop tot behoudenis van't leven, by gheduerende kranckheyt heeft de linie in't voorhoofd, die een ghewissen Planeet onderworpen en toege-daen is, haeren effect door een wit teecken in de nagel eenes vingers (die effen dese Planeet, als de linie is toe-ge-eygent) verricht, welke witte teeckens daer na den dagh des ghesont-heyts mede ghebrocht, en konnen sulcke luyden probabiliter soo langh leven, soo langh de linie aen't voorhoofd dueren en geluckigh zijn. Hier uyt is't oogenschijnlick dat de Ouden hier in seer ghedooft hebben, door dien sy het leven uyt des levens linien (waerom sy oock dese linie alsoo genoemt) hebben willen oordeelen, ja sy hebben alsoo oock genoemt, dat het onmogelick is sulcken mensch te konnen leven, wanneer dese linie niet tegenwoor-digh by hem te vinden waer. Hier konde duydelick veel exemplen by-ghebrocht werden,
daer

daer de levens linie weynigh te sien is geweest, en sich naeuwlicks op vier of ses jaeren verstreckt, en hebben sulcke luyden, nae uytgestaene kranckheyt, een hoogen ouderdom gekregen, terwijl sulcke exempelen genoegh bekent en oock te vinden zijn, heb ick, om veel wijt omloops te vermijden, deselvige niet willen bybrengen.

11. 't Is oock te weten dat veeltijds niet een eenigh linie in der handt ongeluckigh bevonden werdt, oock in de selvige geene geluckige character, als doorsneeden kruysen voorhanden, daer doch de mensch sterft of kranck wert (dat veeltijts gebeurt) door vallen, door steecken, in duel, wonden en krackeel, twist, of dat men sich moetwilligh in 't gevaer en perijckel begeeft; Dit alles voor te komen, soo werden de ongeluckige of quade teeckens in de nagelen der vingeren, de maent, weecken en dagh des onghelucks aenwijzen, soo als in 't begin van dese *Chiromantie Medicæ* te sien is.

12. Als men een ghewis *Judicium* uyt de *Chiromantia* hebben wil moet men de linien vroegh, of teghen den avondt voor den eeten beschouwen, namentlijck als de spijs in de maegh verkooct is, soo sal men de subtijlste linien seer naeuw en wel besien kunnen, maer
by

by den eeten of na den eeten, fullen de kleyne linien haer soo niet præfenteren, als sy wel vroegh of 's avonts voor den eeten doen, alfoo is oock een helderen dagh en plaets daer toe effen eens noodigh.

13. De *Chiromantia* moet dit by het judiceren wel in acht nemen, als hy eens menschen rechterhandt met den passer examineert en afmeet, dat hy op de rechter zijde staet of sit alfoo oock als hy de linckerhant betracht en met den passer de linien afmeet, dan moet hy op de lincker zijde gevoegelijck staen of sitten. De persoon, welcke het *judicium* van sich begeert, moet by de afmetingh de levens- hoofd- en darm-linien altoos wel uytgestreckt laten leggen. Wanneer dese twee aenmerckingen after wegen ghelaten of versuymt werden, dan faljeert het in etlicke jaren.

14. Het gebeurt menighmael dat sommige, hoe dat het met haer ghesontheydt gelegen is, gaern weten willen, de welcke niet weten of altemet niet willen weten hoe oudt dat sy zijn, daerom moet men de linien al van den aen- vanck tot het eynde naeuw examineren en soecken, wanneer des lichaems kracht of sterck- te toe of afgenomen hebben, alsdan kan men licht nae-reekenen, in wat jaer dese of gene kranck heeft geweest, of wanneer men geson-

C

der

der en corpulenter geworden is, en hoe veel jaeren gheleden, dat dese of gene kranckheyt, na het afmeeten der linien, tegenwoordigh is geweest.

15. Moet oock in een yegelick *judicio de proportio* des hants, des gesichts en des lichaems mede in acht genomen werden.

16. Alsoo moeten mede betracht werden de heuvels en bergen in de handt, of sy geluckigh of ongheluckigh bevonden werden, of schoon alle linien gheluckigh waren, en daer geen proportie der handen, gesichts en lichaems voor handen was, of die berghen oock niet in haere *sedibus* ghevonden zijnde, soo wert en moet oock het *judicium* alsoo volgen, dat men wel een langh leven heeft te verhoopen, maer veel kranckheden en sinckigh onderworpen te zijn. Oock soo wanneer de linien alle effen lanck bevonden werden, maer daer tegen seer swack of subtiyl, sal men een lanck leven te hoopen hebben, maer daer by veel kranckheden onderworpen blijven.

HET II. CAPITTEL.

Het afmeten der linie des levens.

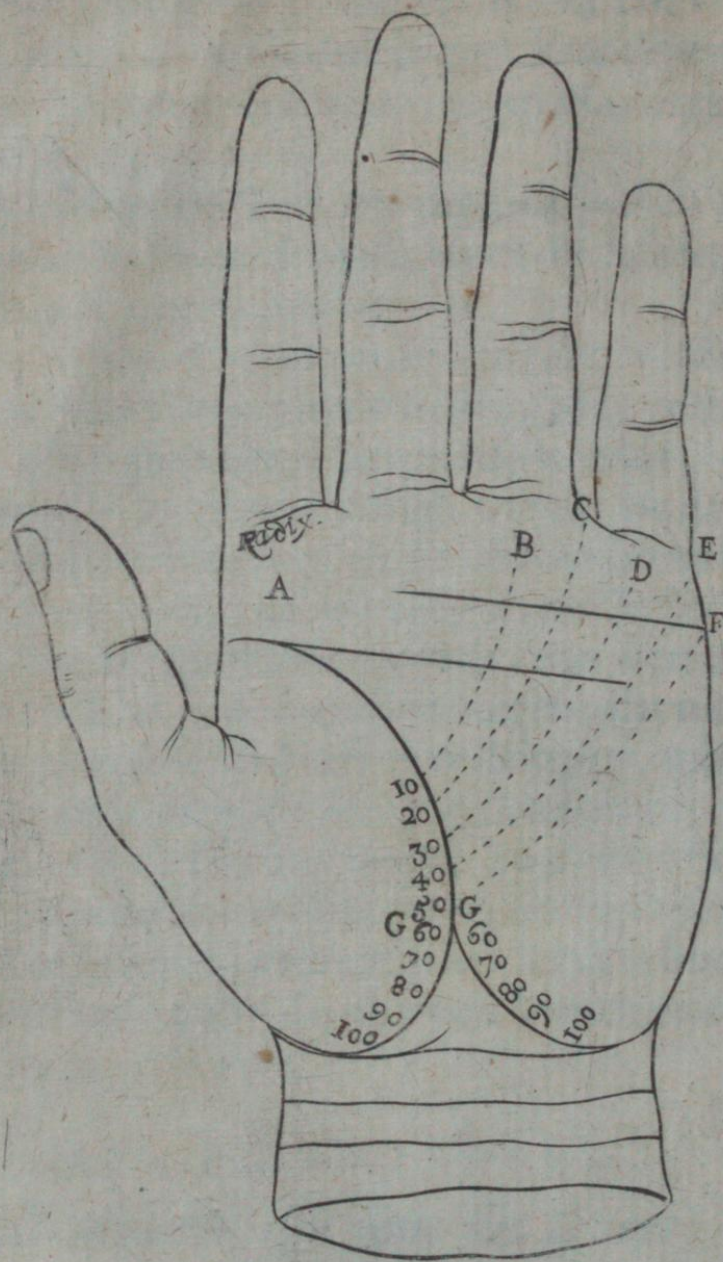
ALs men by ymandt de ghesontheydt en kranckheyt des hertes ende des borst van
jaren

so veel
khyt,
digh is

de
baams

erden
geluc-
t, of
n daer
baens
iet in
en en
men
maer
rpen
effen
n ser
hoo-
eden

en
van
aren

3

aren t
menich
moet m
onderf
Eer
bergh
gint i
linie e
jungee
dachte
dicht
linie e
midd
voet
welc
nie a
paffer
de ee
des b
daer
den
de le
linie
wif
den
Dae
ving
lijca

jaren tot jaren weten wil, of hoe langh een mensch, na het hert sterck, leven sal of kan, soo moet men met den passer navolghender wijze onderfoecken.

Eerstlick soeckt men het middelste van den bergh Jovis, als lit. A. aenwijst (de bergh begint in den *indice* en eyndicht daer de hooflinie en levens linien haer met malkander conjungeeren, maer soo die voeghsel der ghedachte beyde linien niet en geschied, dan eyndicht sich den bergh Jovis in 't midden van de linie des levens, wanneer dese daer uyt het midden dan ghesocht, soo blijft men met een voet van den passer in 't midden des berghs, welcke middelste nae afmetingh des levens linie *terminus à quo*, met den anderen voet des passers soeckt men *terminum ad quem*, namelick de eenē voet des passers wert tot het middelste des berghs Solis ghereckt, soo lit. B. aenwijst, daer na vaert men met de voet des passers die in den Sonnen bergh gestaen heeft, neerwaerts in de levens linie, en wert het *spacium* in de levens linie, het eerste *decennium*, als thien jaeren aenwijfen. Verders ruckt men wederom den voet des passers, die in 't midden des berghs Solis gestaen heeft, tot in 't eynde des *radicis* des Sonne vingers, als daer in vaert men effen eens of gelijkkerwijs in de levens, dat *spacium* geeft wederom

derom thien jaren, lit. C. aenwijst dese plaets. Hier is te mercken dat men in 't afmeten des anderen *decennis* den passer tamelick naeuwen scherp aen den Sonne vingher moet doen setten, soo nochtans, als men den passer wederom te rugh treckt, dat men effen in dat punct met den passer weder komen moet, daer hy te voren gestaen heeft.

Ten derden werdt den eenen voet des passers tot het middelste des berghs *Mercurii* gestelt en verder gereckt, soo men den passer tot des levens hen aftreckt, sal men het derde *decennium* of dertigh jaer hebben soo als lit. D. aenwijst. Wert de passer voortgeset tot in 't eynde des *radicis mercurii*, soo als in de levens linie, sal het veertigh jaer zijn, soo lit. E. aenwijst. En dan als de passer tot aen den aenvanck van de darm linie geruckt wert, soo lit. F. uytwijst, welck *spacium* dat vijfde *decennium* geeft, en sal de levens linie van den aenvanck soo verre vijftigh jaer geven en maecken.

Hier is te aenmercken dat in dit afmeten der levens linie tot in het vijftighste jaer de *proportio Geometrica* betracht moet werden, want een *decennium* of *spacium* dat thien jaer begrijpt, grooter is als het ander, daerom als men dese linien afmeet, waer een *decennium* is daer moet met inck of potloot een punct gemaect werden,

werden, en aen't punct eyndicht het thiende jaer, en het ander *decennium* begint daer sijn aenvanck te nemen.

Ten anderen in elcker *decennio* sal *Arithmetica proportio* zijn, want men deselvighe, soo menichmael als 't noodigh is, door-deelen kan.

Ten derden na het vijftighste jaer als men het seftighste *ex* daer uyt soecken wil, is in de linie des hertes *proportio Arithmetica*, want een *spacium* dat thien jaer begrijpt, is soo groot als 't ander.

Ten vierden het *spacium* dat dan na het vijftigste jaer thien jaeren sal geven, is dit, als op het onderste der handt, als de handt deghelick vast toegedaen wert, van den *radice digiti mercurialis* tot den aenvanck des darms linie, so lit. E. en F. in de derde figure aen wijst. Als nu het *spacium* met den passer uytghesocht, allegeert met den passer in de levens linie, soo langh de linie duert, thien jaren, voort getelt werden, soo lit. G. in de derde Figure aen wijst.

Ten vijfden, men kan oock alsoo thien jaeren voor heenen meeten als daer een *ramus* ranck of tack van de linien in den bergh Luna ofte tot *Rascettam* gaet.

Ten seften, so is uyt dese afmetingh genoegh te sien, dat der Oude meyningh hoe men na-

melick de levens linie tot tachtigh jaeren reekenen sal, valsch is.

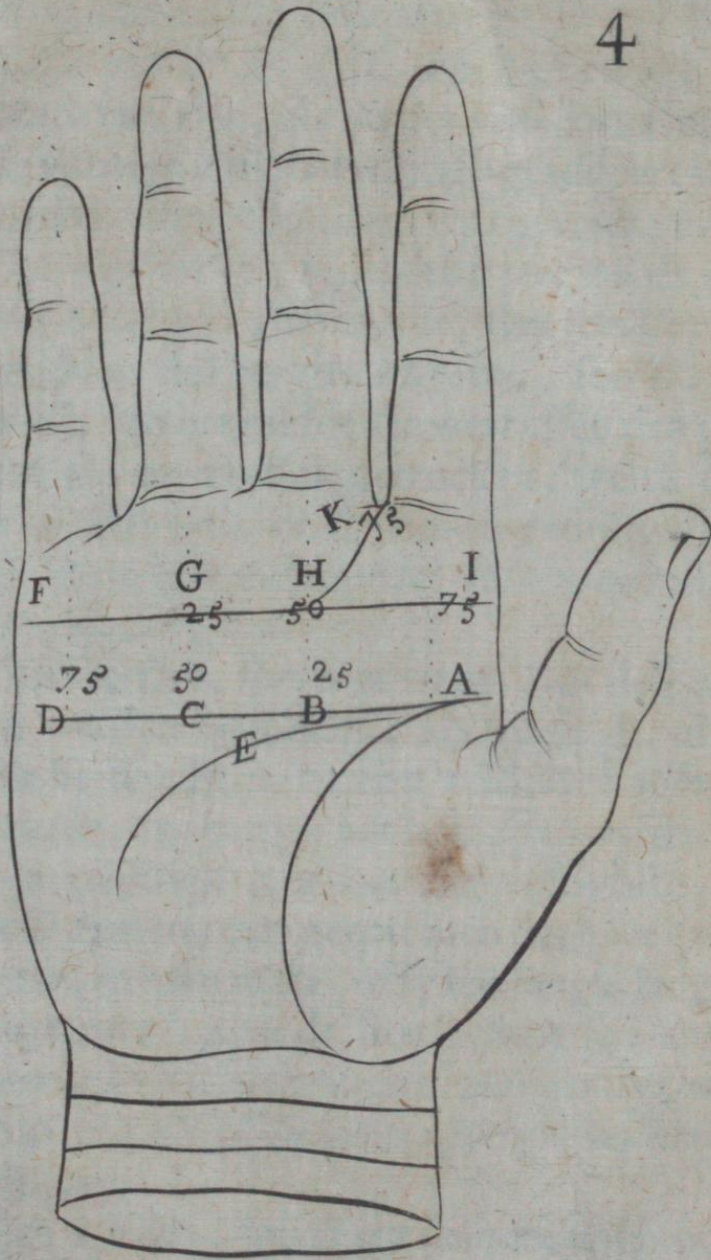
Ten sevensten, soo gelt de afmeetingh niet als wanneer de passer in 't midden des *radicis Iovis* ingeset wert, soo dat niet in de mitte des berghs *Iovis terminus à quo* soude zijn, want men uyt curiositeyt den passer tot den proeve neemt, soo sal men in elck *decennio* eenige jaere faljeeren.

HET III. CAPITTEL.

Van 't meeten der Hoofst-linien.

DE gesontheyt kranckheyt en wonden aen 't hooft, als die geschiet of voorhanden is, sal sulcks het af-meten der hoofst linie uytwijzen.

Eerstlick werdt hier by de conjunctie des hoofst en levens linie met inckt een punct gemaect, daer nae soeckt men het middelste des berghs *Saturni*, als die uytgesocht is, werdt de passer *perpendiculariter* geheel na beneden in de hooft-linie getrocken, en sal alsdan in dese linie, soo lit. A. in de vierde figuere tot lit. B. vijfen-twintigh jaer beteecken. Dan wert in de linie des hoofst daer het vijf-en-twintighste jaer is, met inckt of potloot een punct gemaect, daer nae soeckt men het midden des berghs

rec-
gh niet
waicu
de des
want
proeve
jaere

maen
den is
uyt-

e des
st ge-
te des
vrd de
in de
ele li-
vuf-
in de
ghthe
ghe-
des
verghs

berghs
recht v
linie, fa
twing
tot de v
den, fa
Ten
derom
het mi
aanwij
ser tot
cum
geft.
vijt-
T
krom
vierde
nie m
vijt-
maet
leng
of ko
falme
nen
Goud
T
prop
te fa

berghs *Solis*, als by lit. C. te sien. C. als men recht van de mitte *Solis* af treckt in de hooflinie, sal van lit. B. tot C. oock effen vijf-en-twintigh jaer zijn, als nu des vijf-en-twintigh tot de voorige vijf-en-twintigh geadeert werden, sal dese linie soo langh vijftigh jaer geven.

Ten derden in 't vijftighste jaer werdt wederom een punct ghemaect, dan soeckt men het midden des berghs *Mercurii*, soo lit. D. aenwijst, van het middelfte wert effen den paffer tot des hoofts linie getrocken, welck *spacium* in dese linie oock vijf-en-twintigh jaer geeft, en maecten drie mael vijf-en-twintigh, vijf-en-seventigh jaeren.

Ten vierden, soo is te weten, als deselinie krom werden bevonden, als by lit. E. in de vierde figure staet, en men wilde de hoofts linie meten, moet men het leste *spacium* dat de vijf-en-twintigh jaer nae het vijftighste jaer maect nemen, dan neemt men des leste *spacii* lenghte, en men meet, of sy soo langh, langer, of korter zy? is nu de hoofts linie soo langh, salmen wel vijf-en-seventigh jaer daer uyt konnen meten, als of sy tot den bergh des Maens soude gaen.

Ten vijfden, soo is by dese metingh oock *proportio Geometrica* in acht te nemen, want, soo te sien een *spacium* aenwijfende vijf-en-twintigh

tigh jaeren grooter zy als het ander; in een yegelick *spatio* doch *proportio Arithmetica* bevonden, want men een *spacium*, soo veel men wil verdeelen kan.

Ten seften, de hooft linie als fy haer met de levens linie niet vereenight, moet by het afmeten deser linie de passer gestelt werden daer dese linie in den bergh bevonden wert en aenvanght.

Ten sevenften, wert veeltijts bevonden dat de hooft linie aller eerst onder het midden des berghs *Saturni* begint, somtijts oock nabij onder den bergh *Solis* als uyt de twaelfde figure te sien is. Soo moet men doch den passer stellen by de levens linie onder het midden des berghs *Iovis*, alwaer men de gedachte oeffeninge, ooren en welstandt der tanden betrachten wil, en sal aldaer na het hooft het eerste jaer zijn.

HET IV. CAPITTEL.

Afmeetinge des Darms linie.

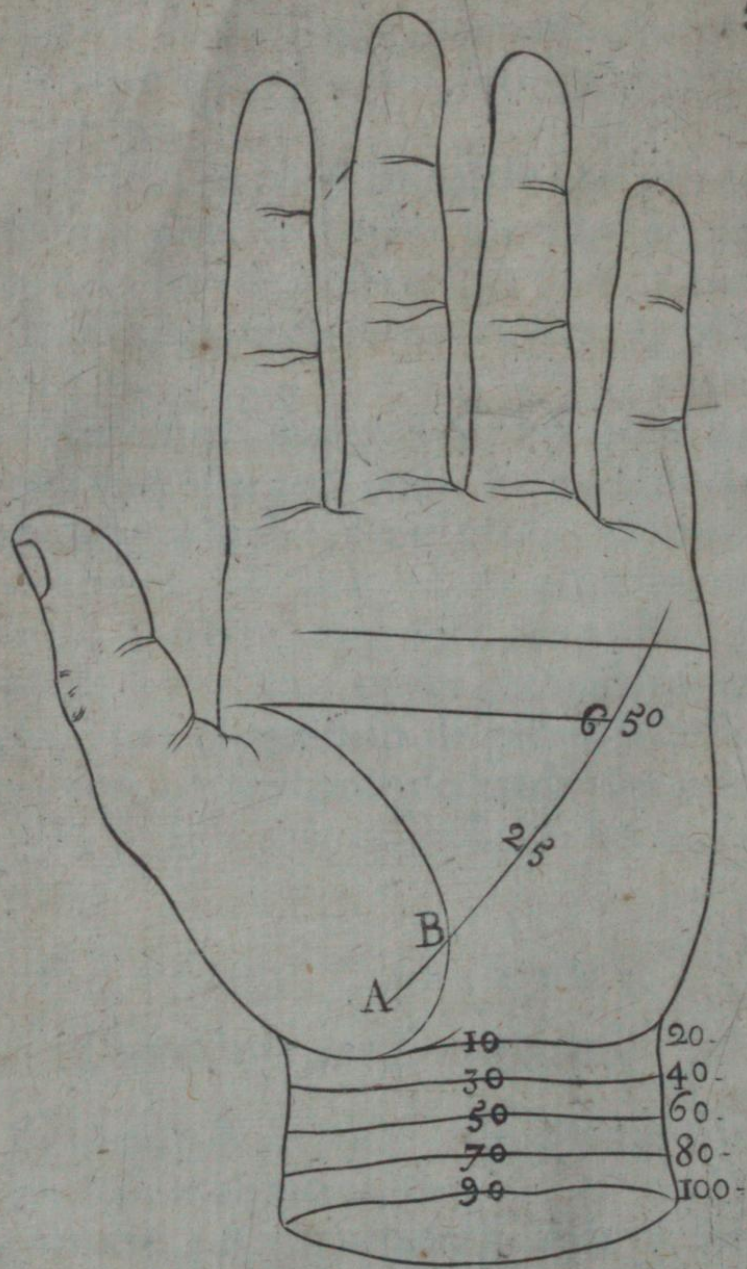
ALs yemant de gesontheit des gedarms, der *genitalium* als nieren, &c. 3. Een vruchtbare natuere. 4. Als de natuere in liefde verdorven is, en men betracht of sy wederom te recht gebragt kan werden of niet. 5. By Vrouws personen

reue-
beuon-
nen wil

mer de
bet af-
in daer
in aen-

en dat
en des
by on-
guere
in stel-
en des
oefte-
mach-
eeste

is, der
rucht-
ordor-
recht
is per-
sonen

sonen
 in't K
 Doct
 beden
 Jaren
 linie a
 natue
 men
 ghen
 Ale
 ongel
 men
 E
 linie
 lit. a
 de m
 Jaer
 een p
 het
 den
 salm
 men
 het
 den
 Se
 nu
 den
 dat

sonen of sy in dese of geene Jaren hoop hebben in 't Kinder-bet te komen. 6. Of Vrouwen of Dochters Vrouws persoons gebreken kranckheden onderworpen zijn of niet, en in wat Jaren de selve verliesen. 7. Wert oock in dese linie aen ghewesen; wanneer de Vrouwlicke natuere ophoud kinderen te baren. en wanneer men *colicam* of *barmiam* ghekregeen of krijghen sal.

Als men nu uyt dees linie wat ghelucks of ongelucks na de gefontheyt soecken wil, moet men volgender wijs procederen.

Eerstelick op den rugh des hants daer dese linie aenvanght, is de *terminus à quo* soo by lit. 4. te sien is in de 4. figuere. Daer na soeckt de midde des berghs *solis*, welck *spacium* 25. Jaeren begrijpt, als lit. G. in 4. 25. Jaer wert een punct met inckt gemaect, en soeckt dan het middelste des berghs Saturni, als men nu den passer neerwaerts in de hooft-linie treckt sal men wederom 25. Jaer hebben daer maect men wederom een punct, dan soeckt men het midden des berghs Jovis, dat wel gevonden hebbende, dan ruckt men de passer in dese linie, dat *spacium* geeft weer 25. Jaer, als nu driemael 25. Jaren t'samen geaddeert werden maecten 75. Jaer. Daer by is te weeten, dat dese linie veeltijts niet soo ver uytstreckt

en gaet alleen een *ramus* in den bergh Jovis of in het *interstitium Saturni* en *Iovis*, daerom neemt men des leste *spacium* met den passer en meet hem alsoo lit. G. en H. fiet.

Ten derden, *proportio Geometrica* is oock hier te betrachten, als dees Hoofs-linie oock in een yegelijk *spacio* wert *Arithmetica* ghenomen alsoo by de Hoofst-linie gedaen wert.

Ten vierden, soo men by afmeetingh des Hoofs-linie in den *termino à quo* niet bestandig blijft, alsoo blijft men hier oock niet bestandich staen, en is alsoo geen onderscheyt in 't afmeeten deser beyde linien.

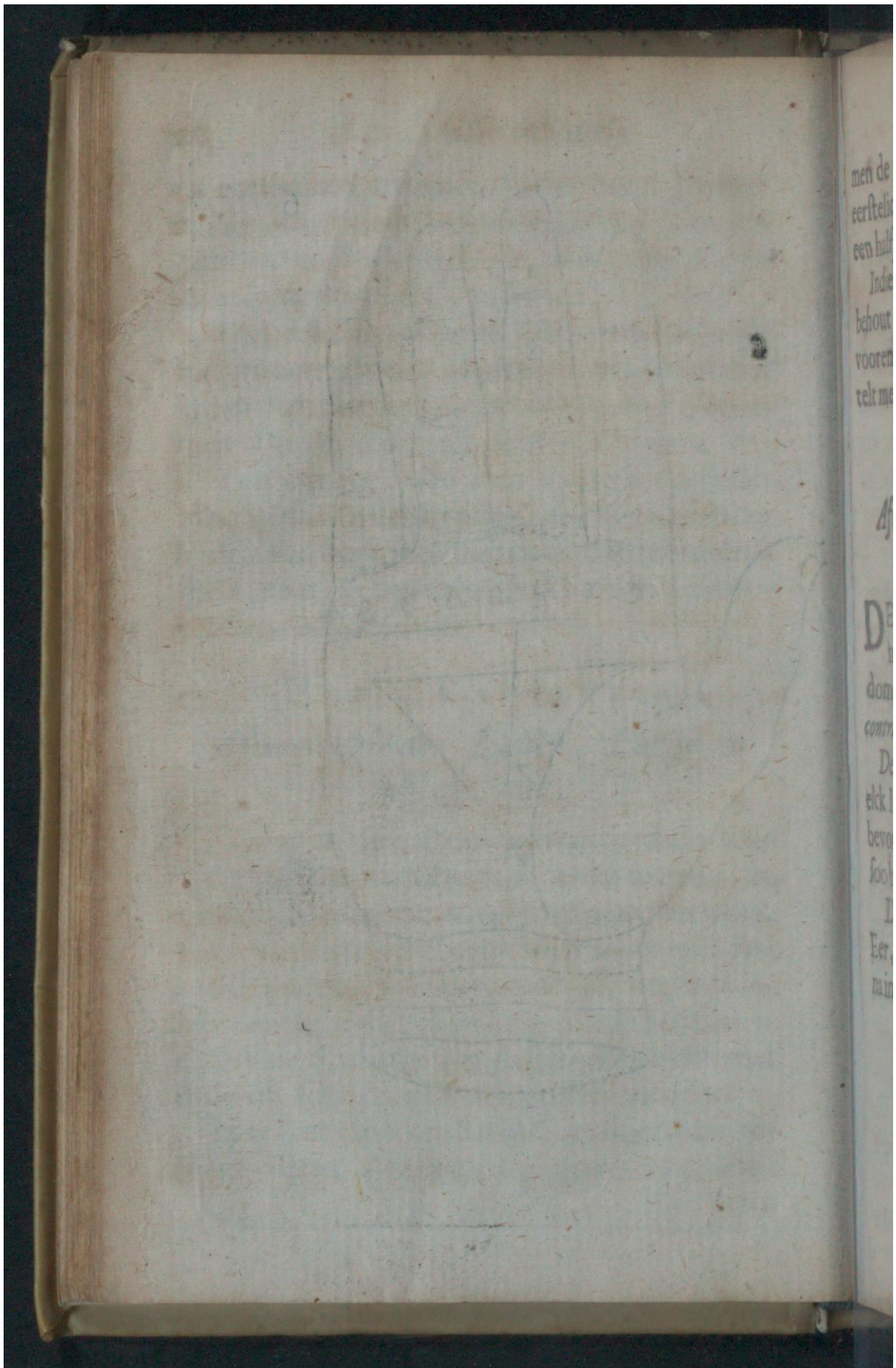
HET V. CAPITTEL.

Afmeetingh der Lever, Longe en Mage linie.

Erstelick moet den aenvanck deser linie ghefocht werden als in 't blat te sien, en oock in de 5. figure A. en B. aengewesen wort, want daer dees linie begint, daer moet men den passer stellen, met den anderen voet des passers reyckt men tot in de linie des Hoofs daer dese linie dan *angulum sinistrum* maeckt met de hoofst-linie daer sal men 50 Jaer vinden.

Hier is te mercken dat by het afmeeten deser linien alleen *Arithmetica proportio* zy, want
men

men de
eerstelij
een half
Indie
behout
vooren
telk me

A

D
dom
cont
De
elck l
bevo
soo
Eer
nam

men de selve verdeelen kan soo veel men wil, eerstelick tot 25. en wederom 25. tot 12. en een half Jaeren en soo voort.

Indien die linie over de Hooft-linie gaet, behout men mede de passer, dat meet, wat te vooren een Jaer aengewesen heeft, daer mede telt men voort soo langh de linie duert.

H E T V I. C A P I T T E L.

Afmeetingh der Racettae en der Restrictarum.

DEse linie als sy geluckich zijn geven gesont-
heyt, langh leven, geluck van Eer en Rijck-
dom, maer ongeluckich bevonden, doen
contrarium.

De afmeetingh deser linie is seer licht, want elck linie 20. Jaer begrijpt, als nu vijf linien bevonden werden, geven 100 Jaer te kennen soo by lit. E. in de 5. Figure te sien.

De afmeetingen der linien die dat geluck als Eer, Rijckdom en gemoet geven, sullen hier na in de *Chiromantia curiosa* te vinden zijn.

HET VII. CAPITTEL.

Van de proportie der hand en vingeren.

DE Ledematen des Menschelicke lichaems zijn by een wel geproportioneerden menschen gelijcker groote, ja sy zijn met malkander alsoo eendrachtigh en gelijkformich, dat als men het eene teghens het andere confronteert dan en sal niet een hayr breed grooter gevonden wesen als 't ander.

Des hants *proportio* wert alsoo ghenomen, als beyde het middelste des berghs *solis* en *Mercurij*, als lit. A. B. aenwijst, dat *spatium* moet viermael in de breete des hants (namentlick in den bergh moet dat door-ghemeeten werden) bevonden werden, en negenmael moet dat in de lenghde der handt, als van 't eynt des middel-vingers tot *rescettam* gevonden werden, de proportie des vinghers is van C. tot B. als de kleyne vinger en den duym (als van d'eerste lenghde des duyms af gereekent) welcke met malkander gelijcker groote, de wijfer is effen soo groot als de Sonnevinger, naderhant moeten sy oock geproportioneert zijn, en moeten van lit. C. tot D. reycken, de middelste vinger moet soo langh zijn als van lit. G. tot E.

Als

Als nu die *proportio* alsoo ghevonden wert, beteeckent sy eerstelick een goede gefontheyt 2. een goet *temperamentum*. 3. een moedige, vrypostige en deughtsamen mensch. 4. by de Vrouws personen effen dat selvige, daer benefens betuyght haer een ghelucksaligheyt tot kinder-baeren. Indien de *proportio* daer niet en is, soo beteeckent het 1. sinckingen 2. een hovaerdigen, gierigen, wijfachtigen en in sijn doen slaperigen luyen mensch, den Vrouwen brenghet het gevaer oock den doot selfs in 't baren, de beduydingh is des te grooter wanneer de handt grooter bevonden wert als sy wesen moet, by Vrouws perfoonen is na het genoemde beduydingh eenes niet geproportioneerde hants seer seecker, maer in 't kinder-baren, sullen de al te groote en breede handen meer voordeel als schade brengen.

Want waer den triangel oock wel bevonden werdt, daer in is een Vrouws perfoon te recht geluckigh. Hier moet men in 't judiceren hem wel voorsien, om dat de *proportio* veelderley anwijfinge geeft, want somtijts groot geluck voor handen tot langh leven, goede ghesontheyt, als oock in den Oorlogh, en nochtans geen couragie, en mannelicke dapperheyt in 't gemoet, daerom soo moet men dan de harmonie soecken: Exempel sy al de linie die het leven

leven begripen waren wel bevonden, de handen en vingeren zijn geproportioneert (want het gefichts lenghde metten hande even groot moet wesen) 't hol en *linia* machtigh in de hant, oock sijn *linia* in 't voorhoofd moet wel en geluckigh staen, als nu dat alsoo bevonden, alsdan sal dat voorgeseyde *judicium* van de *proportio*, gelden en goet zijn, van gelijcken, soomen den den Oorlogh volgen wilde, sal men daer in geluck, Eer en Rijckdom behalen, sulcken mensch sal weynich wonden krijgen, ja oock in 't scharmutselen en *duellis*, en schoon de wapenen en koogels hem raecten, soo sullen zy de kleederen meer schaden als't lichaem, vorders, soo nu de linie die het leven vervatten goet bevonden werden, maer het geficht niet geproportioneert, beteeckent wel by de geene daer het bevonden werdt, een goede natuere, nochtans sal het ghemoet niet dan al te Vrouwachtigh en seer swack zijn, en niet als door noodt en reputatie ghedwonghen werden.

Ten derden, werdt by de martialisten een gefonde natuere en kloecken moed gevonden, daerteghen soo *Mars* noch in de handt noch in 't voorhoofd geluckigh, soo sullen sy in den oorlogh geen gheluck hebben, soo dat die eer of rijckdom met haer niet avanceert, wanneer
oock

oock gelt en goet verkregghen is, noch verslingert en vergaet sulcks seer haestigh.

Ten vierden, wert de *proportio* na het ghe-
moet by yemandt gevonden, daer tegen de li-
nie des levens en bergen waren ongheluckigh,
soo zijn by sulcken man niet als onpasselick-
heden.

Ten vijfden, soo de vingers langer zijn als
sy moeten na de *proportio* beteeckent. 1. swac-
ke natuer. 2. een vreesachtigh, vrouwachtigh,
doch milden en geschickten mensch, die haest
wat begrijpen kan.

Ten seften, soo de vingers korter zijn als nae
de *proportio* behoort, beteeckent een onghe-
schickten en gierigh mensch.

HET VIII. CAPITTEL.

Van de Levens of Herts linie.

SOo als het hert by de mensch het voornaem-
ste litmaet, soo moet oock dees linie die des
hertes welstant begrijpt en beteeckent, voor
eerst geset werden.

Des levens linie begint onder het middelste
des berghs *Iovis* en eyndicht in de *rescetta*.

Hier ghevoelen sommigen dat des levens li-
nie begint by de *rescetta* en soude dan als by
eenen boom den wortel sijn aenvanck wesen,

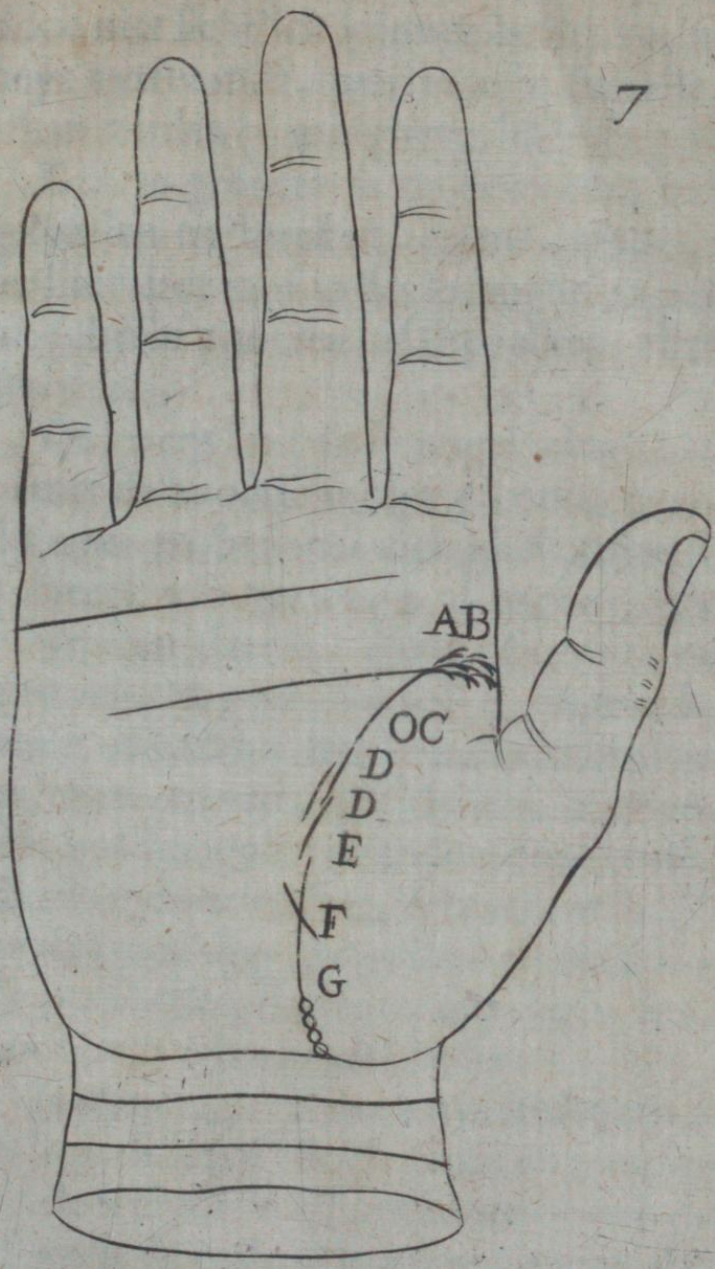
en

en de tacken het eynde maecten, alsoo oock by dees linie des levens of hertens, die by de *rescetta* veel tacken en linie heeft en maecte in 't ghemeen. Ten anderen gaende veeltijds van des levens linie tacken tot den bergh, daerom de levens linie een boom præfenteert, nootfaecklick dees linie haer begin in de *rescetta* moet wesen. Maer soo wie de *ramos prosperitatis* van levens en hoofts linien (die de voornaemste ledematen haer deught by den mensch aenwijfen) haeren oorspronck betrachten, alsoo dees *rami* niet alleen levens krachten, maer oock groote geluckfalgheydt mede brengen. De beyde linien oock als een boom haer verspreyden, de levens linie by de meeste menschen in 't midde en 't eynde tacken heeft, daer te besfluyten, als oock de ervarentheydt betuyght, dat de linie des levens begint, onder het midden des berghs *Iovis*, en het eyndt in de *rescetta* wesen moet. De linie des levens als sy geluckigh sal zijn, moet sy eerstelick met de hooft linie onder het midden des berghs *Iovis* conjungeren, als lit. A. in de 7. figuere aenwijst. 2. Moeten de *rami prosperitatis* daer zijn, als lit. B. 3. lanck. 4. tamelick breed. 5. gaef. en 6. levendiger couleur.

Als nu de levens linie soo staet, beteeckent na dat hert en borste gesonde natuere, en of een
 mensch

rock
by da
eckte
rijns
laer-
noot-
leze
vria-
por-
nich
Woo
maer
gen.
ver-
men-
sch,
rijdt
nder
ti in
asals
er de
leer
rijft.
als
en
kent
hem
lich

7

menich
doch m
heyt w
fchar m
Les
gesond
fer lini
ne sub
werde
De h
of met
de ran
3. ble
of wta
groen
kerst
ne lini
len, q
sterib
borst
fwijn
noot
Is
in 't a
als de
alle
borst
hanc

mensch oock al melanckolijck waer, sal hem doch niet lichtlick kunnen beswaren, insonderheyt uytter milt, men moeste dan alle gheselschap mijden en eenigheys leven beminnen.

Des te grooter is de beteeckeningh eenes gesonden en stercken hertens, als de *foror* deser linie daer is of in des levens linien veel kleyne subtijle punten of stippelkens ghevonden werden.

De levens linie als sy ongeluckigh, al te kort, of met de hooft linie niet geconjungeert. 2. als de *rami prosperitatis* niet ghevonden werden. 3. bleeck van verwe. 4. al te root. 5. vlacken of wratten daer in, diepe of groote vorren of groeven. 6. gebroocken. 7. ongeluck. 8. gekerft, of als door dees linien circkelen van kleyne linien, en van andere linien, kruysen, circulen, quadrangulen en andere onbekende characteribus doorsneden, beteeckent het hert en borst kranckheyt, ongeluck als hartkloppingh, swijmelinghe, flaeuwte, den slaghe, den swaren noot en vyerige kranckheden.

Is te mercken, als na uytwijfen der wratten in 't aensicht, de borst alleen ongeluckig waer, als de rechter borst ongheluck heeft, dan is 't alleen in de rechter handt te sien, als de lincker borst schade lijdt, dan sal het in de lincker handt te vinden zijn.

D

Vor-

Vorder, als het *temperamentum melancholicum* is, en dees linie ongeluckigh bevonden wert, beteeckent beswaernis der milte daer door 't hart beswaert wert, de oogen sullen dat oock te kennen geven.

Ten derden wil men gheluckigh oordeelen, moeten de volgende *exceptiones* wel onthouden zijn: 1. De levens-linie kort, als de harmonie daer is, beteeckent een kort leven, maer als de andere linien geluckigh bevonden werden beteeckent de kortheyt deser linie alleen swackheyt of matigheyt des hertens. 2. al te root, als dees linie altoos soo bevonden wert by Mans personen beteeckent een heet Martiael gemoet, maer als het somtijts alleen, beteeckent het veranderingh des gebloets, 't selvige beteeckent het oock den Vrouws personen, maer by deswangere Vrouwen, beteeckent dese al te roode linie dat sy een Soon draghen; d'oorfaeck hier van is dese, dat de Soonen naby het hert hoogh leggen, soo dat alsoo het hert als gheperst en meer bloedt van hem geeft als andersins, waer uyt dan de roodigheyt tot in de linie des levens en in 't aensicht veroorsaect wert.

Hier is wederom te mercken dat by bloedrijcke Vrouwen de roodigheyt in 't aensicht, als men volgende stucken niet in acht neemt,
niet

niet ghewis gaet en recht raeckt. 1. moet de roodigheyt stercker zijn als sy voorheenen is geweest. 2. als een Vrouw van een Soon swanger gaet, sal sy middeler tijd grooter genegentheyd tot liefde hebben als sy te vooren g gehad heeft eer sy swanger was. 3. bevint sy ghene of wenig smerten aen 't hooft oftanden, want de Vrouwen gesonder zijn, dragende Soonen, als sy zijn wanneer sy Dochters draghen. 4. een aenmerckinge kan men oock by de Vrouwen hebben die swanger zijn, als men betracht uyt welke borst het kindt sijn voedtsel in het lichaem sijn Moeders en onderhoud bekamt, indien uyt de lincker borst het kindt sijn *nutrimentum* heeft, dan is 't een Soon. Maer gheschiet sulcks uyt de rechter borst, dan is 't een Dochter; Daerom oock de Soonen meestentijdt liever aen de lincker als aen de rechter borst suyghen en haer stillen laten. Maer in 't tegendeel, de Dochters beminnen de rechter borst meer als de lincker; dese observatie moet noch beter betracht werden, dat, als een Moeder eens een seere borst heeft gehad, of dat een Moeder aen een sijde altoos onpasselick waer gheweest van natuere. 5. Op den navel, terwijl een Vrouw swangher is, indien een Soon voorhanden, soo sal een heuvelken of velleken (dat passelick groot is) daer te vinden zijn; An-

ders soo werdt oock gejudiceert, soo veel heuvelkens by een Vrouw of Vryster bevonden werden, soo veel Soonen beduyt werden, en in teghendeel, soo veel putjens of holle dellekens in den navel, soo veel Dochters voorhanden zijn.

6. Uyt het schreeden der swangere Vrouwen, wat sy dragen, te oordeelen, is valsch.

7. Wil men nu in dese ghewisse natuerlicke teeckens niet dwalen of saljeeren, soo is't geraedtsaem als men by een swangere Vrouw wil betrachten of sy een knechjen of meysjen draeght, dat men tot meerder seeckerheyt de teeckens eener Dochter te gelijk by haer oock examinere, dat in de hoofd linie mede te vinden en te soecken is.

Ten derden, wratten, vlacken, of andere teeckens, soo sy op de linie staen doen een stercken effect, indien sy nae by staen, beteekent wel onpasselickheydt, maer heeft niet veel te beduyden.

Als nu wratten in den bergh *Veneris* nae by de levens linien staen als lit. C. aenwijst.

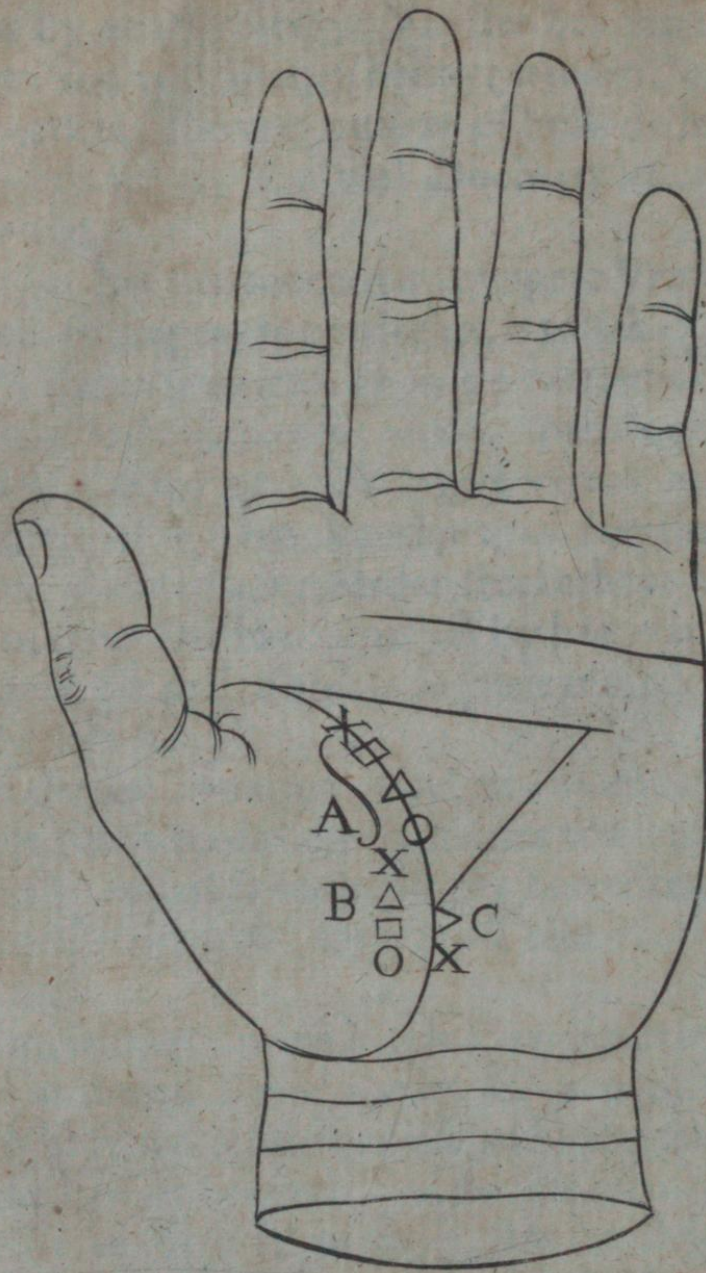
1. brengh sy wel eenige onpasselickheydt, maer als gheseyt, niet te achten.
2. dat die mensch sijn liefste verlaten sal of moet, ten minsten.
3. sal hy haeren't wegghen ongheluck hebben.
4. een diepe voor of del beteekent jonghe lieden

shen-
onden
en, en
delle-
voor-

Vrou-
th.
rlicht
ge-
wil
syen
yt de
roock
unden

ndere
sterc-
ckent
teel te

ae by
wijt.
maer
enich
stfen.
bben.
e lie-
den

den alten
als mel
flaewhe
in sonder
melanch
in dat p
dat bete
oogen.
5. D
bevonde
kranch
de leue
gaet (b
en de
6. A
aen't h
7. C
lit. G.
fy leue
8. I
welen,
9. C
quadra
8 figu
zoum
der d
10.
levens

den altemet oock den ouden, kinder siekten, als maselen, pocken; volwassen menschen, flaeuwhertigheyt, den slaghen grooten nood, infonderheyt oock beswaernis aen de milt van melancholie bloet voort-komende. Wanneer in dat punct een kleyne circkel rontom gaet, dat beteekent swarigheyt of ongheluck der oogen.

5. Daer de levens linie werdt ghebroocken bevonden, als lit. D. aenwijst; beteekent kranckheden, soo als lit. E. wijst, als namelick de levens linie in den bergh *Veneris* soo diep gaet, beduyt een quaden gheweldigen doot, en de borst een groot ongeluck.

6. Ongelijck als lit. F. wijst onpasselickheyt aen 't hert en aen de borst.

7. Gekerft of daer kleyne circkels zijn, als lit. G. beduyt een swacken mensch soo langh sy leven.

8. Hoe een doorsnijdinghe in de linie moet wesen, dat iste sien in de andere figure.

9. Cruys, circkel, halve circkel, triangel en quadrangel op de levens linie, als lit. A. in de 8. figure, doen drie effecten, d'eerste daer sy aenvangen: 't tweede effect in 't midden, het derde aen 't eynde.

10. Een cruys, circkel, triangel, na by de levens linie in den bergh *Veneris*, als lit. B. ge-
ven

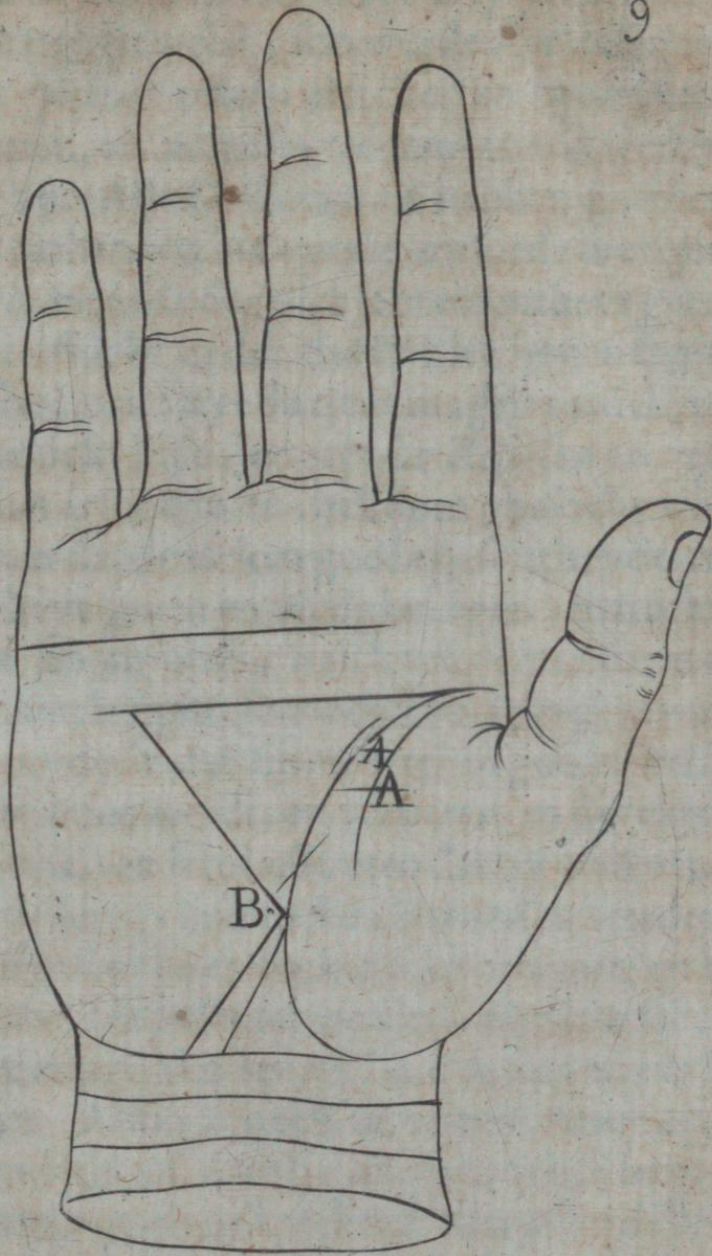
ven wonden; maer cruys en triangul aen de levens linie in de *carvea martis* als lit. C. in de 8. figure wijst, gheven verlies, voornamelick door dieverye, als oock dat yemant door ghewelt en schelmstucken het sijne verliest.

11. Een quadrangul in de levens linie, beteeckent vreemde kranckheden of den doot, Soo namentlick in de anderen de *harmonia* gevonden werdt.

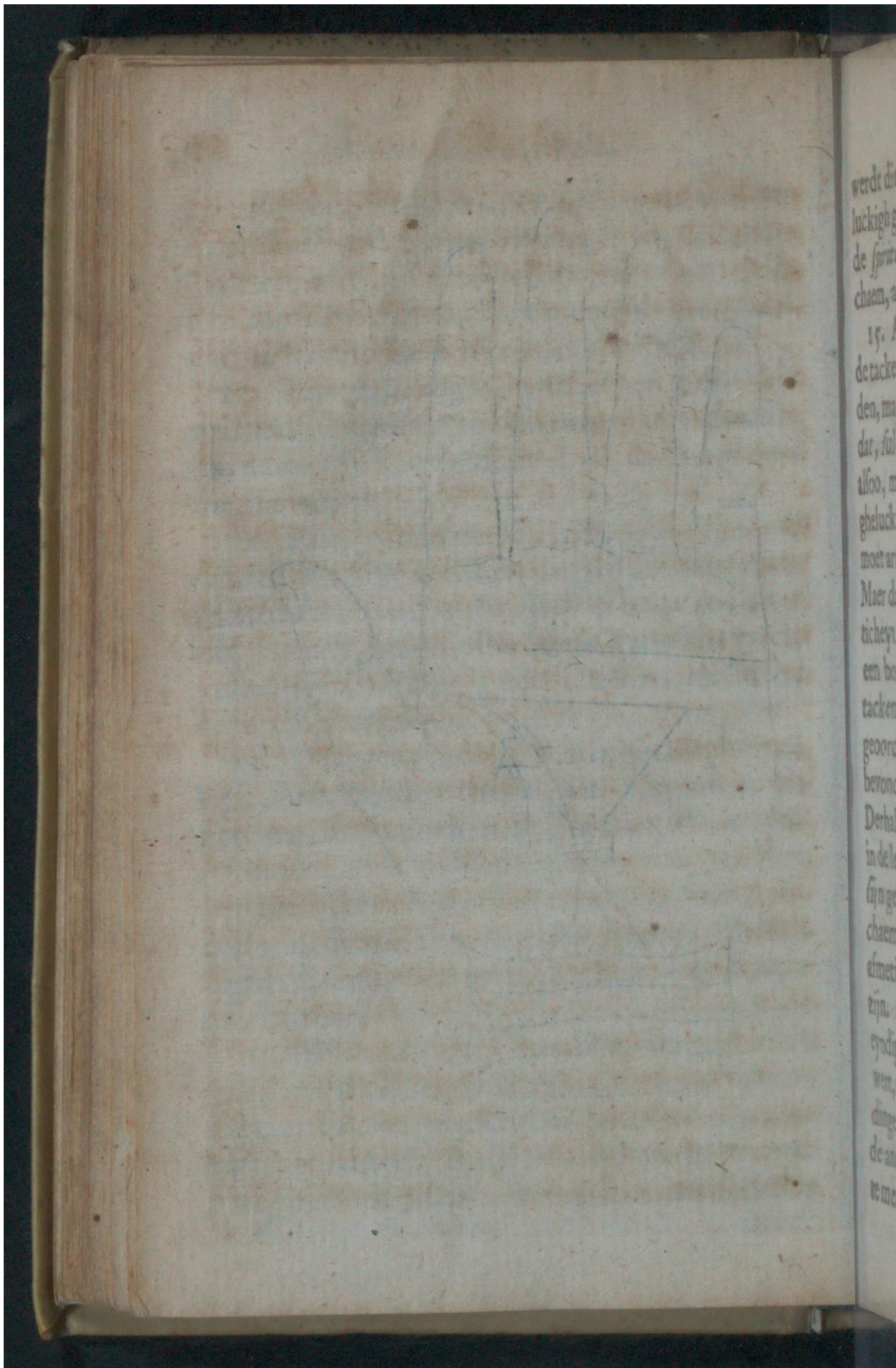
12. Als nu de levens linie ongheluckigh, of van ongheluckige teeckens ongheluckigh werdt ghemaect, soo dan de *forbr* ofte tacken, het ongeluck versetten, soo sal de kranckheyt en andere gevaerlickheyt niet schaden, als lit. A. in de 9. figure wijst.

13. De levens linie in den begin ongheluckigh, in 't midden sterck, aen 't eyndt noch stercker, beteeckent in de jonckheydt een ongesonden, in 't midden en hoogen ouderdom een gesonden en stercken mensch; In tegendeel, als dees linie in 't eerste *decennio* gheluckigh, daer na noch veel subtijlder, beteeckent het contrarie.

14. Daer een tack of rancken staen als in de 9. figure lit. B. aenwijst, brengen sy ghesontheyt, en sulckes menschen lichaem werd vetter en corpulenter; is de levens linie te vooren goet gheweest, des te gesonder en noch vetter werdt

en de
 in de
 melki
 r ghe
 e, be
 doot,
 wa ge
 th, of
 wate
 en het
 eyt en
 in. A.
 beluc
 noch
 en on
 erdom
 tegen
 beluc
 ckent
 is inde
 elfont
 vetter
 vooren
 vetter
 werdt

werdt die
luckigh g
de sprita
chaem, a
15. A
de tacken
den, ma
dat, sub
alsoo, m
ghelucks
moet an
Maer da
ticheyn
een bo
tacken
geoord
bevond
Derhal
in de le
sijn ge
chaem
afmet
zijn.
syndig
wert, p
dinge
de and
te men

werdt die mensch, maer is sy voorheen ongeluckigh geweest, soo werden by desen mensch de *spiritus vitales* stercker en beter, en 't lichaem, als nu geseyt, neemt toe en wert vetter.

15. Alle Chiromantæ hebben gemeent dat de tacken aen het eynde, armoede brengen souden, maer de dagelickse ervarentheyt getuyght dat, sulcks in der daedt niet bevonden werdt alsoo, maer uyt de quadrangels taeffel, uyt de ghelucks linie, en uyt de *Rescetta* en *restrictis* moet armoede en rijckdom ghesocht werden. Maer dat de tacken goede gesontheydt en vetlicheyt geven en mede brengen, betracht men een boom onder welcke de vruchtbare alleen tacken krijght, soo werdt voorseecker van dien geoordeelt dat sijn wortel in goede welstandt bevonden werdt, en verbetert en sterck werdt. Derhalven is te besluyten dat by welke mensch in de levens linie tacken bevonden werden, sal sijn gesontheyt seeckerlick verbetert, en het lichaem corpulenter werden. Het jaer sal uyt de afmetinge des levens linie te sien en te vinden zijn. Alsoo is oock te weten, daer een tack eyndight of daer hy ongheluckigh bevonden wert, nemen de krachten weer af, en de beduydinge sal te grooter zijn, als de levens linie met de ander linie ongeluckigh staen. Oock soo is te mercken, als by de levens linie een stercken

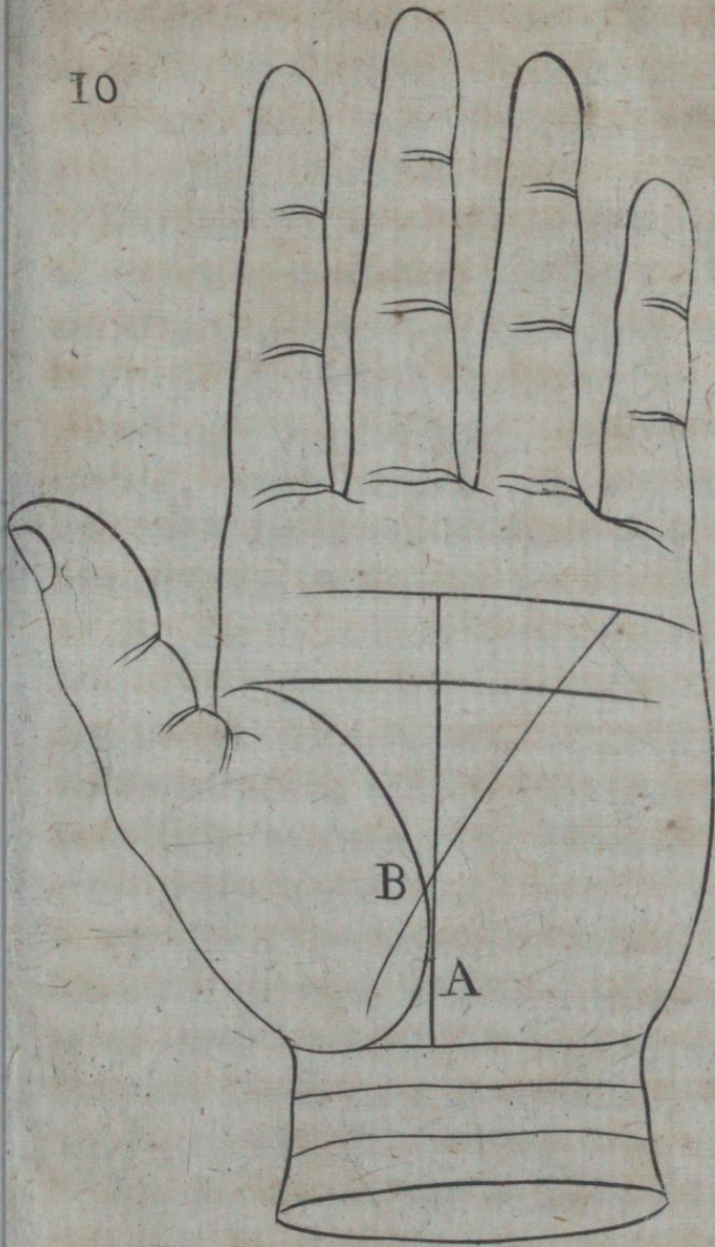
tack waer gevonden, en de levens-linie foude ongeluckigh blijven, soo is te besluyten dat de ghesontheyt sal verbeteret werden maer de volgende ghesontheyt is niet eerder te verhoopen, als wanneer de levens-linie een ghesonde couleur bekomt en sterck wert.

16. De levens linie geluckigh, die gelucks linie moet nae-by de selvighe komen, of moet haer oock aenraecken, dan beteecken het na het hert een sterck en gesont mensch, hoedanich dees *conjunctio* moet bevonden werden, aenwijst sulcks lit. A. in de 10. Figure.

Dat selvige beteecken het oock als de lever, long en magen linie seer naeuw vereenicht, dat de *conjunctio* schijnt als of 't maer een linie waer, soo lit. B. aenwijst, deswegen oock genomen de levens korter waer, en ongeluckich, soo de linie *Saturnina*, of lever, longh en magen-linie nae by de levens linien staen, of geheelick daer ingaen, soo kan de kranckheydt oock niet schaden of doodelick zijn, sal oock de mensch, na uytgestane kranckheydt gesonder en deughdelicker natuere werden.

17. Is te mercken, waer de *Saturnina* of lever-linie haer met de levens-linie conjungeert en dat na de conjunctie gheen linie des hertens meer te vinden zijn of voor handen
noch

10

noch z
kranch
de de l
meeting
fy is by
Soo r
ni en f
afmeete
heyt en
afmeete
curiofa
meetin
fien en
18.
linie
fien b
voorn
men
vier
19
kent
waer
knig
11. F
20
ber
in d
ge v

noch zijnde, soo wert de ghesontheyt en kranckheydt des herts en der borst uyt beyde de liniën ghenomen werden, en sal de afmeetingh deser beyder liniën effen soo zijn als sy is by de levens linie.

Soo men nu het geluck na de natuere *Saturni* en sijn eygenschap daer uyt soecken wil en afmeeten, of levers longhs en magens ghesontheyt en kranckheydt ondersoecken, moet de afmeetingh *Saturni* linie, in de *Chiromantia curiosa*, onder handen, aen-wijfen, de afmeetingh des levers-linie is in de 5. Figueren te sien en te vinden.

18. Als de gelucks linie alsoo met de hart-linie conjungeren sal, als by de 11. Figueren te sien beteeckent worden, of oock den doot voornamentlick van sijn Huysgenooten moet men sich wachten, als Bloetverwanten en viervoetige dieren.

19. De levens linie in 't begin krom, beteeckent een tot melancholie genegenen mensch, waer door hy lichtlijck beswaernis der milt krijght, de kromte deser linie is te sien in de 11. Figueren lit. B.

20. De levens linie genegen tot of aen den bergh *Veneris*, tackachtigh zijnde, als lit. D. in de 11. Figueren aenwijft, beteeckent vierige vergiftighe kranckheden. 2. dreygen sy on-

D 5

geluck

geluck van vergift of venijnige dieren. 3. liefdes siekten. 4. ongeluck door toverye, wanneer sulcken ongheluck gheschieden sal, sulcks sal de afmeetingh des levens linie uytwijfen.

21. Als de hert-linie tegen den bergh *Veneris* geboogen is, als lit. C. beteeckent ongeluck van Vrouws persoonen.

HET IX. CAPITTEL.

Van de hooft-linie.

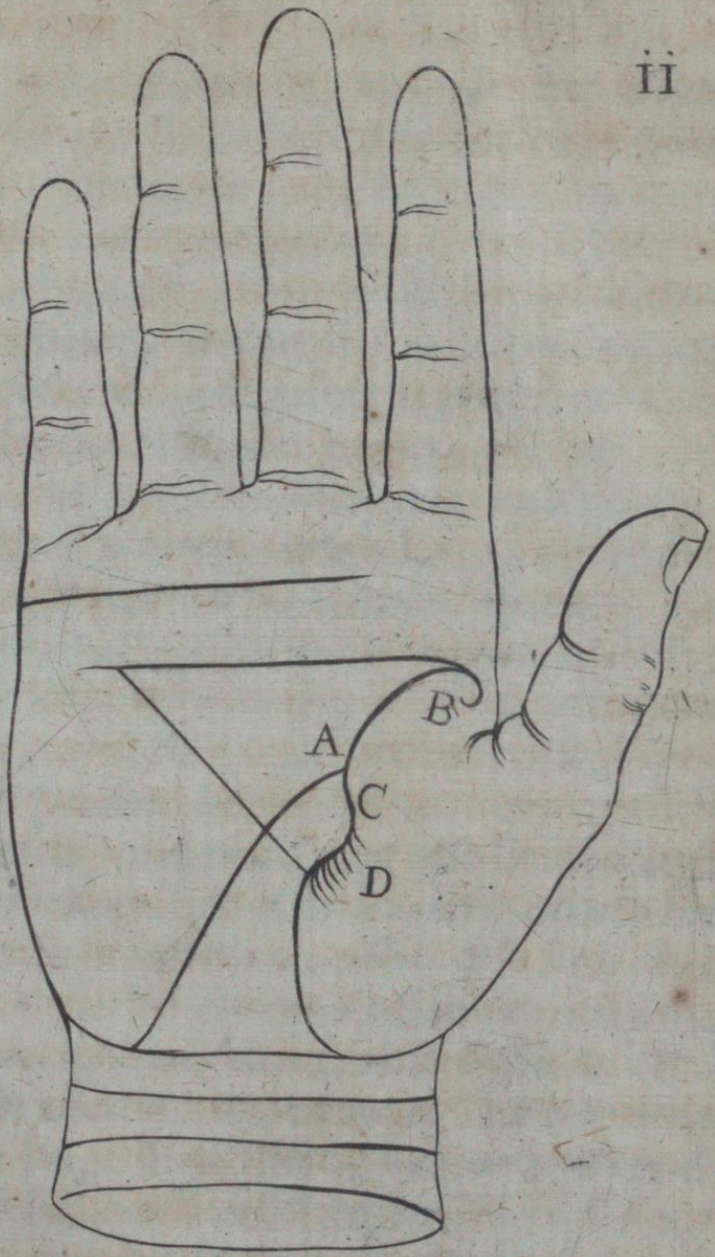
DEse handelt van 't hooft, als de harsenen, gedachten, memorie, verstant, gehoor, oogen, ooren en tanden.

Dese linie wert anders van den meesten *authoribus* deser wetenschap, voor de lever-linie gehouden, maer de ervarentheyt geeft en leert ons veel anders te weeten, want soo yemant aen 't hooft smarten of een ander ongeluck bekومت, sulcks sal alleen klaerlick uyt dese linie te vinden zijn. Het is wel waer, dat de mage met het hooft een groote gemeenschap heeft, alsoo dat de mage ondeugende werdende, veel dampen ofte opdrachtige hooft-pijnen veroorsaect in 't hooft, deswegen oock dese linie ongeluckigh is, als de linie der mage ongeluckich is, in teghendeel nochtans, wanneer aen dat hooft alleen smart is, dan sal in de
mage-

...kies
...nneer
...fijcks
...en.
.../ca.
...ange-

...en,
...door,

...en au-
...linie
...leert
...emant
...ck be-
...linie te
...moge
...heeft,
...veel
...eroor-
...e linie
...geluc-
...nneer
...in de
...moge-

mage - lini
den.

De boe
des bergh
linie con
bergh. La
geluckig
van coele
bereecken
herienen
den, en
beronde
de lengh

Dees
deser li
veel kle
deser pu
mensch
de toel
Hier is
maren
gelucki
of kran
en lan
mensch
ghet
re teet
kan hy

mage - linie gheen harmoni bevonden werden.

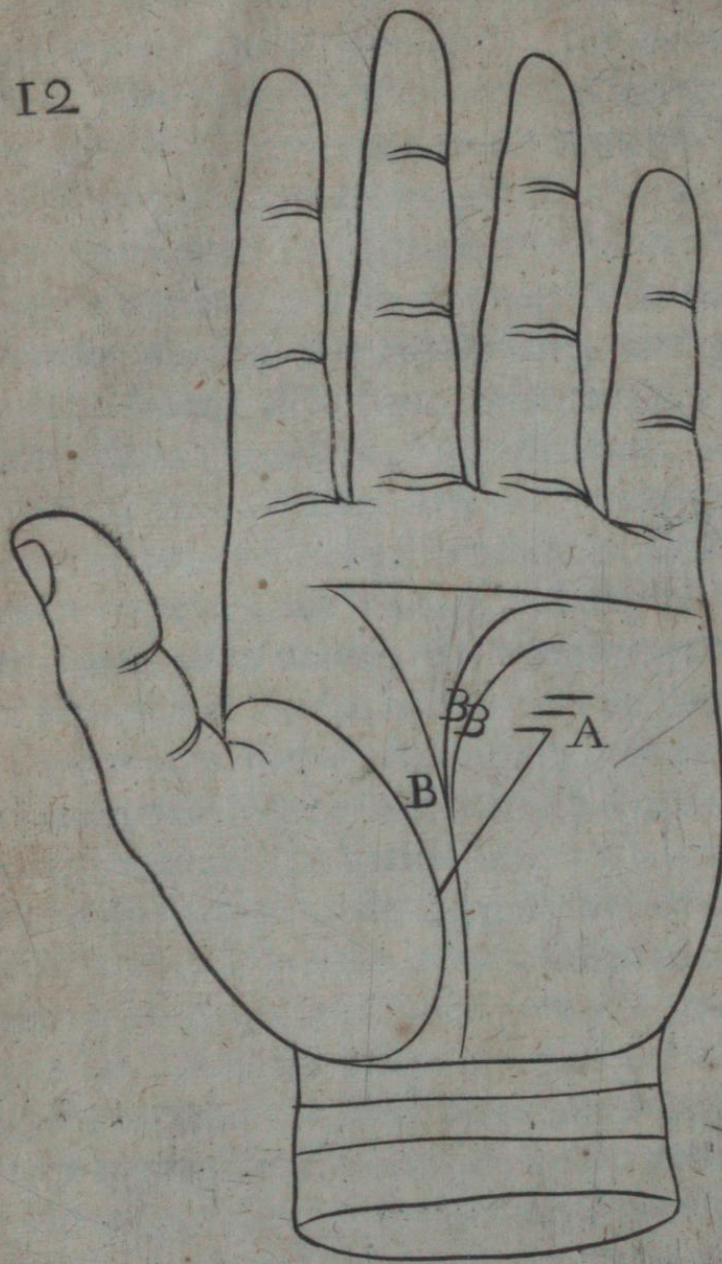
De hooft-linie begint onder het middelste des berghs *Fovis*, daer sy oock met de levens linie conjungeert, en eyndiget oock in den bergh *Lunæ*, of seer na-by. Sal de hooft-linie geluckigh zijn, soo is sy langh breet seer levend van coleur, en daer sy soo bevonden werdt, beteeckent goede gesontheyt des hoofs, als der hersenen, memorie, oogen, gehoor, en tanden, en soo die ander linie oock gheluckigh bevonden werd, langh leven, oock brenghet de lenghde deser linie, lange hayren.

Dees beduydinge is des te grooter als de *soror* deser linie voor handen is, of daer in opwaerts veel kleyne subtile puncten gevonden werden, dese puncten beduyden oock een vruchtbaren mensch, wat noch meer dese linie beduydt sal de toekomstige *Chirromantia curiosa* leeren. Hier is te mercken, alsoo dese linie alle ledematen des hoofs vervat, soo kan dees linie wel geluckigh staen daer nochtans een litmaet sieck of kranck is, by exempel: by yemant ware een lange hooft-linie, kan wel wesen dat de mensch een heerlicke memorie heeft, neffens ghebreck der mage-linie, of dat die van andere teekenen ongeluckigh wert gemaect, soo kan hy wel door de magen, smerten in 't hooft hebben,

hebben, alsoo oock als een wratte ghevonden werdt aen een litmaet des hoofs, soo brenght die wrat alleen ongeluck ontrent dat selvige litmaet daer in sy bevonden wert, of nu oock de hooft-linie lanck, wert evenwel een ongeluckigen significator na ghelegentheynt des ongeluckigen litmaets, of in de linie of daer na by bevonden werden. De hooft-linie, niet ghevonden, kort, al te root, bleecker verwe, ghebroocken, oneffen, doorsneden, daer in circkel, halve circkel, kruyssen diepe groeven, wratten en vlacken beteeckent kranckheynt en ongeluck aen 't hooft, al duyselinge. Hier is weer te mercken, dat waer by yemant dees linie niet te vinden is, kort of ongeluckig, nu soeckt men dan de harmonie, en bevint men licht, wat litmaet niet wel te pas en swack zy: By exempel de hooft-linie ware by yemant ongeluckigh, de bergen waren oock niet in haren *sedibus*, dat maect desen mensch alleen aen 't hooft met sinckingen ghequelt te zijn. Voor moeten volgende *exceptiones* wel betracht werden: 1. de hooft-linie niet ghevonden beteeckent hooft-pijn, maer voornamentlijk een slecht verstant veel exemplen kan men hier wel by-brengghen, datter veel geen hooft-linie in der hant hebben, en nochtans voornamelicke *Ministri* zijn, maer maec-
ken

onden
recht
ge-lic-
ock de
geluc-
onges-
na by
ghe-
rwe,
daer
groc-
mck-
linge.
mant
uckig,
evint
wack
y ye-
oock
enich
elre
wel
ghe-
orna-
npln
veed
nock-
nec-
ken

12

ken even
de geuren
den, al of
kenlick d
brenght
vige late
Dit y
vermind
gelen van
nen) gem
aenijft
melcker
die wel
belwaer
Chrom
zijn dat
quadr
mensche
afmeetr
heeft)
geluck
rijeert
Adel w
Mae
is leer
uyt
verwa
erf-go

ken evenwel soo veel belachlijke en vreemde geuren, dat sy voor narren gehouden werden, als oft sy gemeene luyden waren, maer 't is kenlick dat de waerheyt haet en vyantschap brengh, soo moet ick nootfaeckelick 't selvige laten.

Dit *judicium* werdt somtijts niet gelden en vermindert, als de rechter *angulus* der triangelen van kleyne linien (die erf-goet beteecken) gemaect wert als lit. A. in de 12. Figure aenwijst dese elffte Figure is by eenen voornamelicken mensch van Adel gevonden worden, die wel groot verstant, maer dagelicks groote beswaernis geduerich in de oogen heeft, uyt de *Chiromantia curiosa* sal vervolghens te vinden zijn dat die hooft-linie met de darm-linie eenen quadrangel of taefel maeckt, daer uyt des menschen rijckdom ghenomen wert, welcke afmeetinge des hoofs-linie (die gheen taefel heeft) hier niet ghevonden, desweghen het geluck in rijckdom in de jonge Jaren niet favoriseert, en oock ghemelde aensienlicken van Adel weynich goet en eygendom gehad.

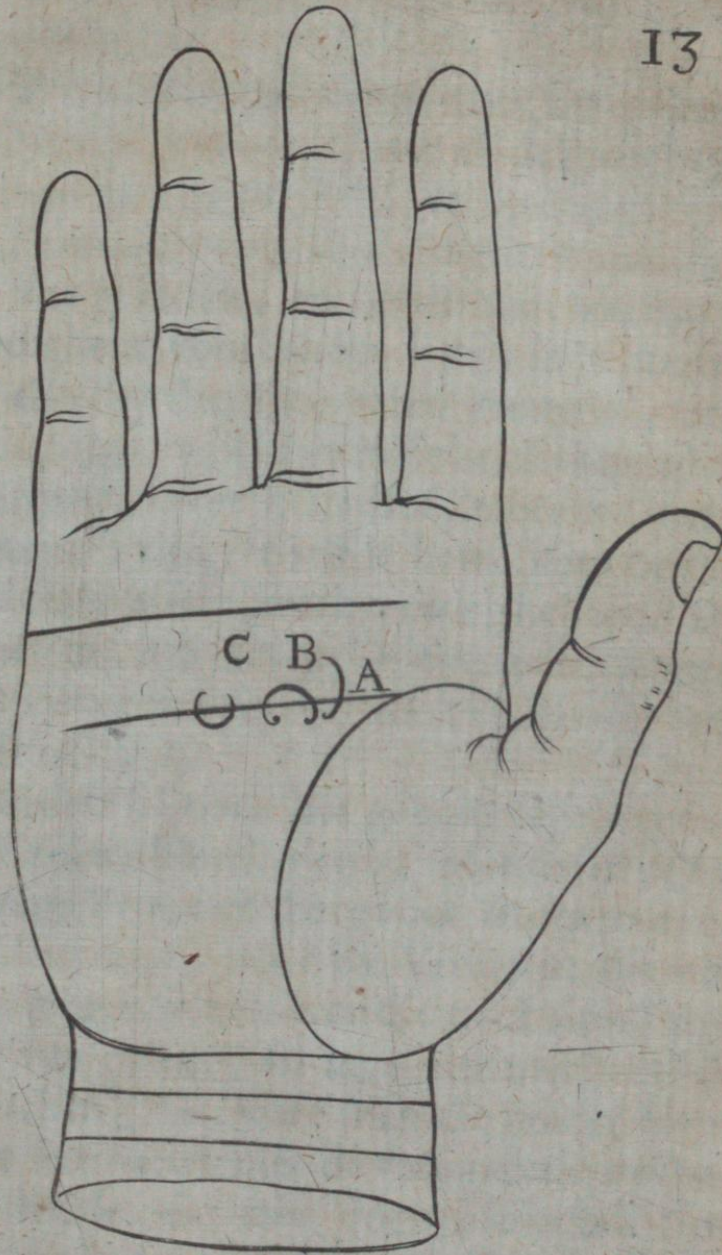
Maer de *linia Saturnina*, als lit. B. aenwijst, is seer goet, en verspreyt sich als een boom uyt, nu heeft die *linea Saturni* Ouders, Bloetverwanten, en Vaderlicke goederen, geven erf-goet, daerom dese voorname van Adel sijn
gheluck

geluck door 't verfterven der Bloet-vrienden en Sufters fijn rijckdom verkregen, foo dat hy teghenwoordigh onder fijn voornaemfte vrienden wel de rijckften is.

Ten anderen de hooft-linie in den aenvanck, namelick daer fy haer met de hart-linie onder het midden des berghs *Jovis* conjungeert, niet gevonden of ongeluckigh, als lit. A. wijft in de 3. Figuere, beteectent in der jeught, een flechten eenvoudighen mensch. 2. een flechte memorie, daerom moet men met fulck een kindt gheduldighet hebben, aengaende het leeren van buyten, ter tijt toe dat de hooft-linie haer vinden laet, en de hooft-linie aenvanghende te komen, fal die eenvoudighet vergaen en de memorie fal verbeteret werden, de hooft-smerten en onghelucken des hoofs gaen over. 3. Als dees linie kort is, en oock die andere kort linie, beteectent een kort leven, foo die andere linie gheluckigh, beteectent de korthet en verminderingh der memorie, des verstants, en hoofs-smerten en ongeluck. Effen alsoo wort by oude luyden gejudiceert, als in een Jaer by exempel in 't 50 Jaer dese linie staen blijft, fal fulcke mensch swack van memorie werden, die vergetenhet en oock kintshet sal dagelicks weer toenemen.

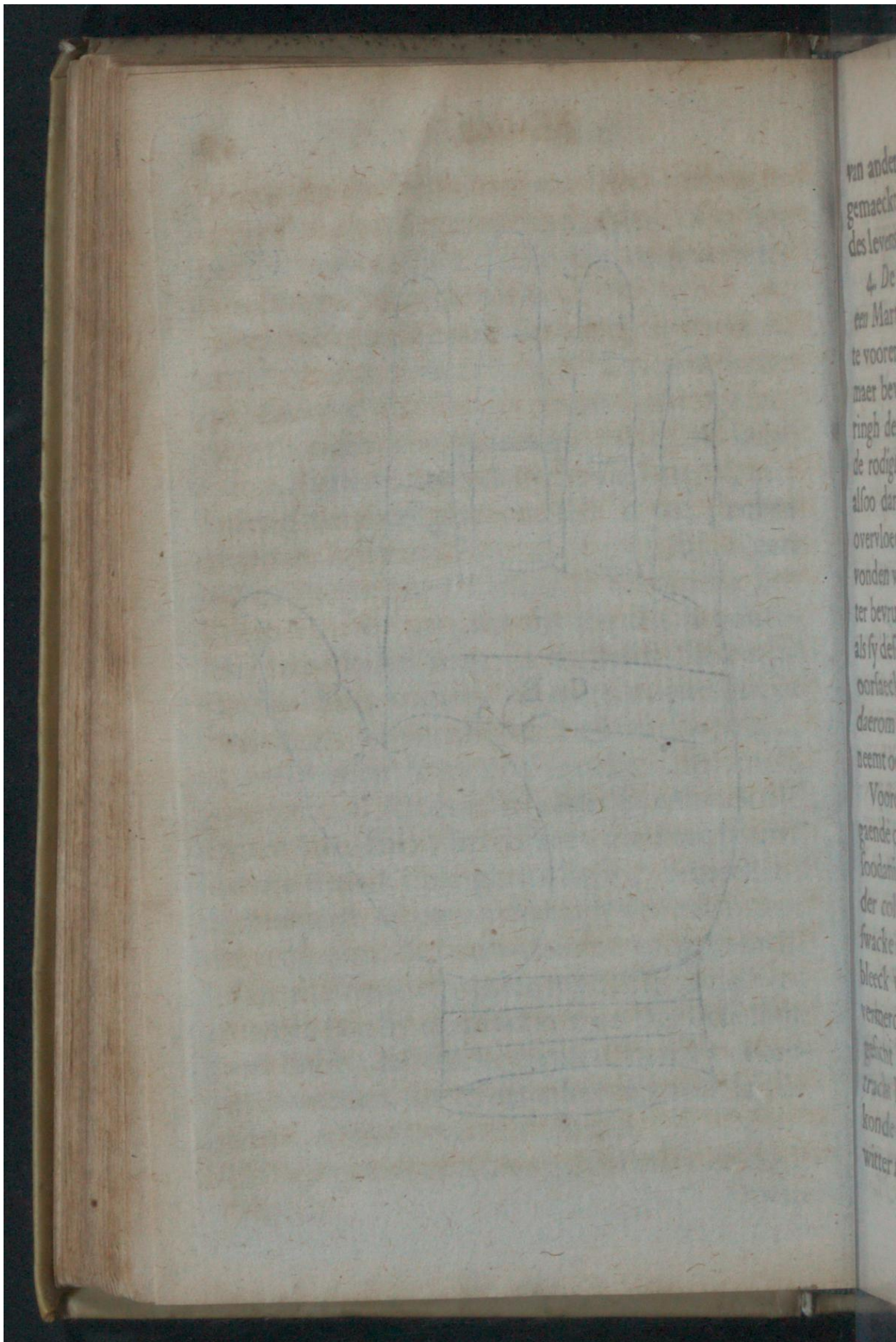
Hier tegen als dees linie geheel blijft en oock

van

enden
so dat
semste

anck,
onder
geert,
wijst
een
echte
een
te het
voof-
aan-
gheyt
den,
hoofs
ik die
even,
ckent
norie,
eluck.
teert,
e linie
in me-
kin-
oock
van

van ander
gemaect
des leuen
4 De
en Mar
te voor
maer be
ringh de
de rodig
alsoo dar
overvlo
vonden v
ter bevr
als fy de
oorfaec
daerom
neemt o
Voor
gaende
loodan
der on
fwacke
bleeck
vermer
geacht
trac
konde
witter

van andere teeckens niet ongeluckigh werdt
gemaect, soo blijft de voorige stant aen 't eynt
des levens goet.

4. De hooft-linie altoos root beteeckent
een Martiael gemoet, maer als de rodigheyt
te vooren niet geweest is, en op eenige tijdt
maer bevonden wert, soo brenghet sy verande-
ringh des gebloets, en op die tijdt soo langh
de rodigheyt voorhanden is pijn in 't hooft,
alsoo dan by den swangeren vrouwen, een
overvloedige rodigheyt in de hooft-linie ghe-
vonden wert, beteeckent dat sy met een Doch-
ter bevrucht zijn. 't Selfde beteeckent oock,
als sy dese linie seer bleeckverwich hebben. De
oorfaeck is, om dat de Dochters diep leggen
daerom wert de mage beswaert en 't hooft ver-
neemt oock pijn.

Voorder sal oock het gesicht tegen voor-
gaende couleur bleecker zijn, insonderheyt by
soodanige Vrouwen die te voor altoos van ro-
der couleur zijn, maer by Vrouwen die van
swacke magen en behalven die oock altoos zijn
bleeck van couleur, sal men dat niet lichtlick
vermercken, ten ware men die couleur hares
gesicht seer naeuw met de voorgaende wel be-
tracht hadde, dat men oogenschijnelick sien
konde dat sy ter tijdt sy swanger waren, noch
witter noch bleker in 't aensicht waer gewordē.

De

De derde aenmerckingh is, dat de mage niet wel de spijs by sich behoud; 4. dat aen de navel een groef dieper werdt. 5. Daer een linie gebroken is beteeckent niet alleen ongheluck en smert aen 't hooft, maer oock arm en beenbreuck. 6. Is de hooft-linie oneffen, een weynigh ongheluck aen 't hooft. 2. Verruckingh of verstuken der ledematen. Hoedanigh nu de breuck, oneffenheyt des hoofts linie, en doorsnijdende linie moeten wesen, is nu al te sien in de andere figure.

7. Een circkel brenghet het hooft ongeluck en smert, insonderheyt aen de oogen.

Hier is te verwonderen dat veeltijdt smert aen de oogen nae de linie in de handt en voorhooft aenwijzen, werdt ghevonden, daer oock de persoon selfs geen smert aen de ooghen verneemt, maer de Ouders en na-Vrienden moeten sulck ongheluck aen de ooghen uytstaen. 2. Bevindt men dat Kinderen veeltijds in 't selvighe Jaer als de Moeder aen d'ooghen beswaernis ghehad heeft, sy oock aen de oogen ongeluck en smerten verneemen, als mede in andere boose kranckheden effen alsoo gelegen.

3. Niet alleen kranckheden der Ouderen en Bloet-vrienden, maer oock andere onghelucken, als oock een seer quaden doodt selfs, sal een yegelick mensch, als hy *Saturnum* met

Mars

Mars geconjungeert heeft, daer uyt vernemen kunnen. By exempel: een die sijn volck hadde op een ghevaerlicke plaets by Pest tijden, worden sy voor seecker aengestecken, en soo de persoon selver daer is werdt mede aengestecken.

4. Sal een yghelick mensch sijn liefftes kranckheden voor den Echtstant, en in den Houwelicken staet (indien den Echten staet vreedsaem) op het jaer altoos weten kunnen, hoedanigh sulcks in 't toekomende bevonden sal werden, als lit. B. wijft.

Halve circkels veroorsaecken hoeft pijnen, en oock arm en been-breucken, 2. ongeluck van viervoetige dieren. 3. verminderingh aen eerlicke naemen, 4. ghevanckenis. 5. oock wel tot der doodt verwijningh. 9. Halve circkels die onder of neerwaerts na des *Martis cavæ* toekeeren, en brengen effen de beduydinghe als die opwaerts gevonden werden, insonderhey, mocht sulcke mensch, den hals breecken, als lit. C. in de 13. figure seyd.

10. Veeltijds werden in dees linie stuckkens vleesch gevonden, somtijts om dat vleesch circkel maer kleyn, als of men een Sleutel in Was druckten, daer in 't midden naemaels wat hooger uytkomt, en om het selvighe hooghe ronde, oock een geringh circkel bleef. Dat be-

E

teeckent

teeckent geen kranckheydt, maer heeft een ander uytleggingh als in *Chiromantia curiosa* sal werden bevonden.

11. De hooft linie ongeluckigh als de *Soror* daer by is ghevonden, soo kan de ongeluckfeligheyt deser linie niet groots effectueren.

12. De hooft linie in 't begin of eynde alsoo ghebooghen als lit. A. in de 14. figuere, geeft geen pijn aen 't hooft, maer maect een kostelick *ingenium*, dat oock soodanighen mensch, wat hy maer siet, nae maecten kan, 2. geluck en vermaeck in *Architectura civili* en *militari*.

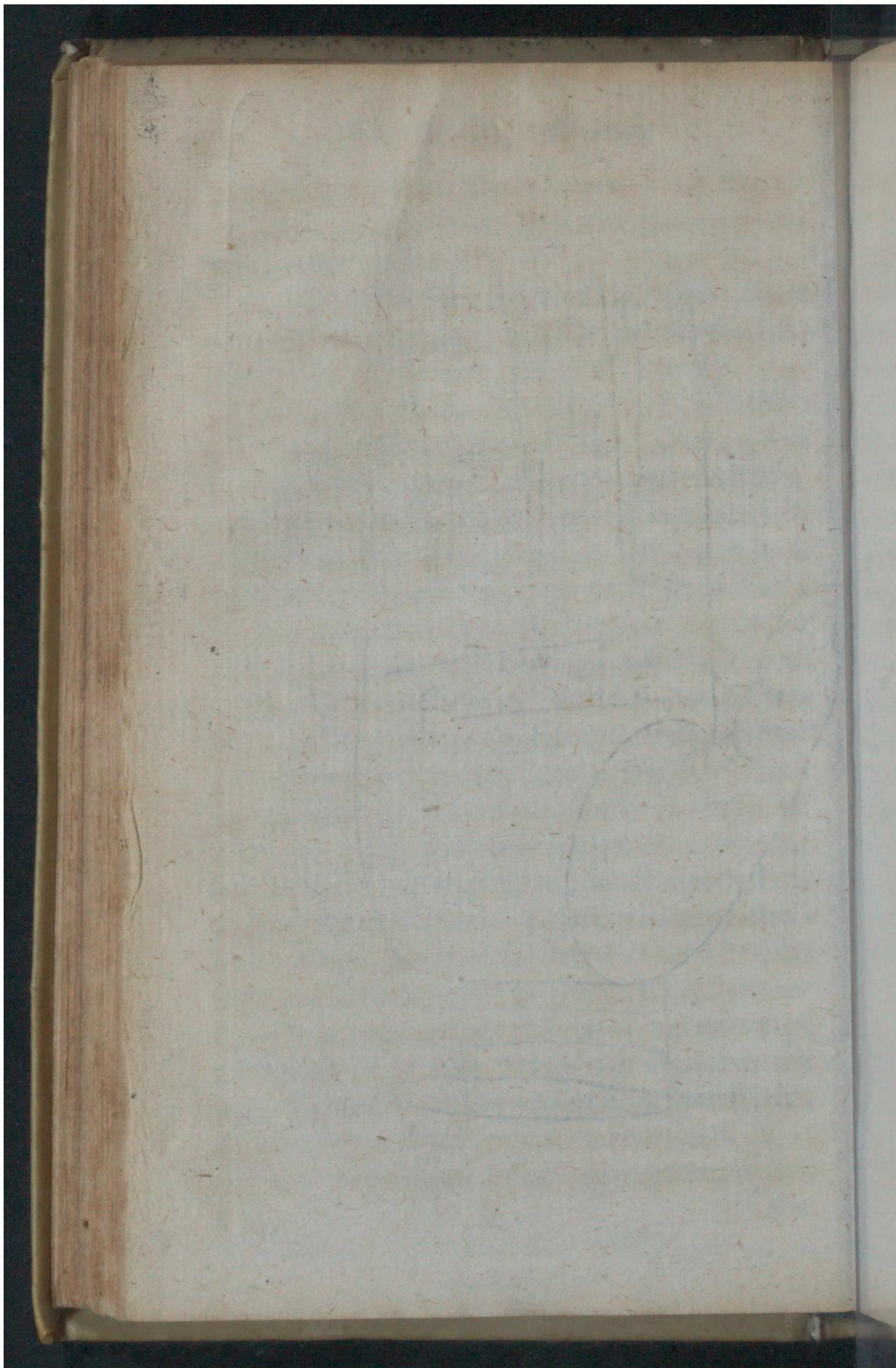
3. Een liefde en lust tot alle konsten, bysonder de konst in *Smits* wercken is geraden te leeren.

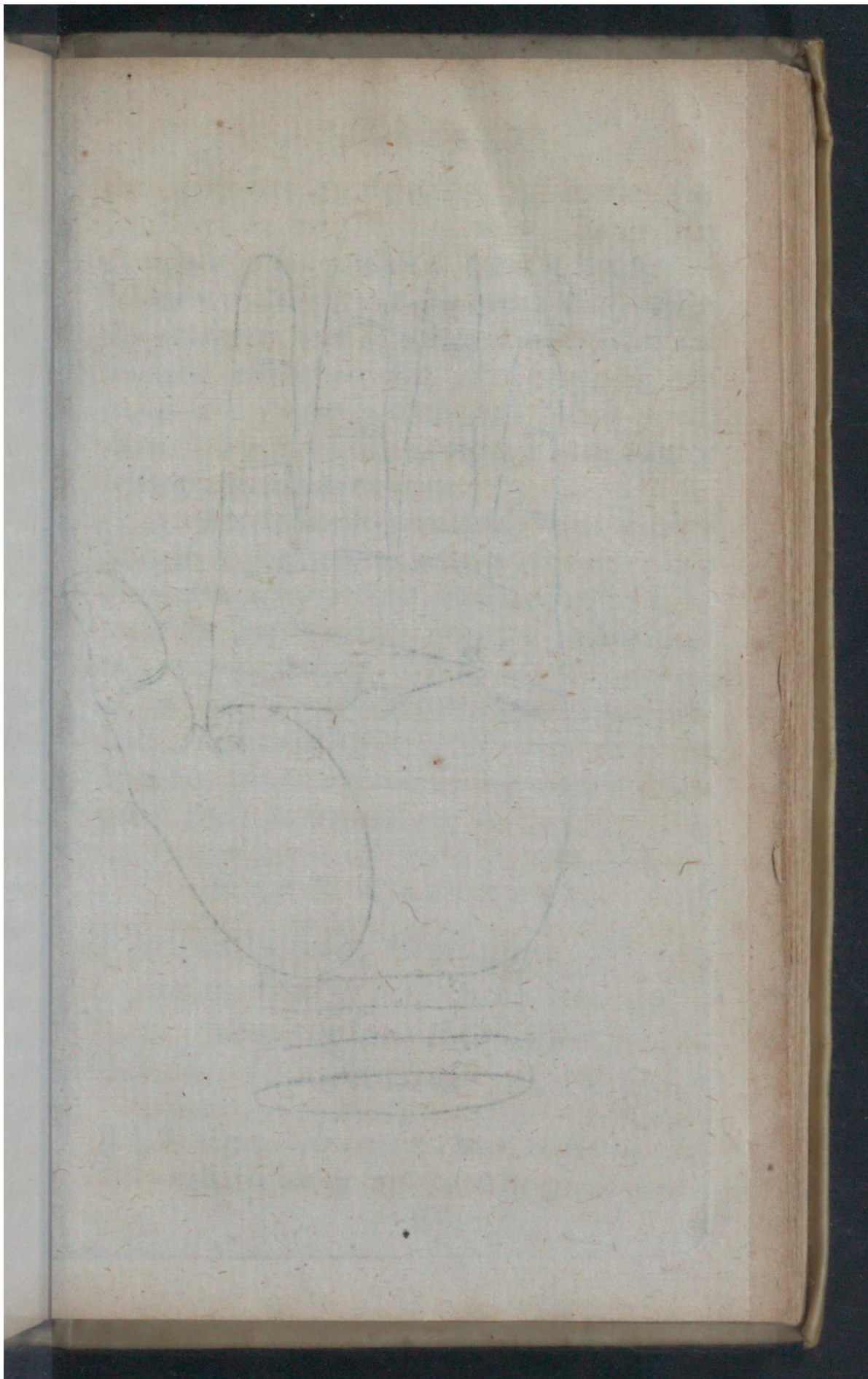
13. De hooft linie in 't midden wat gebooghen als lit. A. in de 15. figuere, veroorsaect geen kranckheden, maer een vyerigh *Martiael* ghemoedt. 2. Een wonderlick twistgierigh mensch. 3. Sijn memorie is uytnemende goet, haest kan hy wat begrijpen, maer niet bestandigh by hem duerende. 4. Men plaege of quelle soodanige niet met stil sitten of eenicheyds leven, oock soo sy veel van buyten soude moeten leeren, maecten sy in sulcken verwerringe dat dickwils sy niet weten wat sy verstaen: met discourfen, infonderheydt wandelende, kennen sy veel bybrengen, en begrijpen.

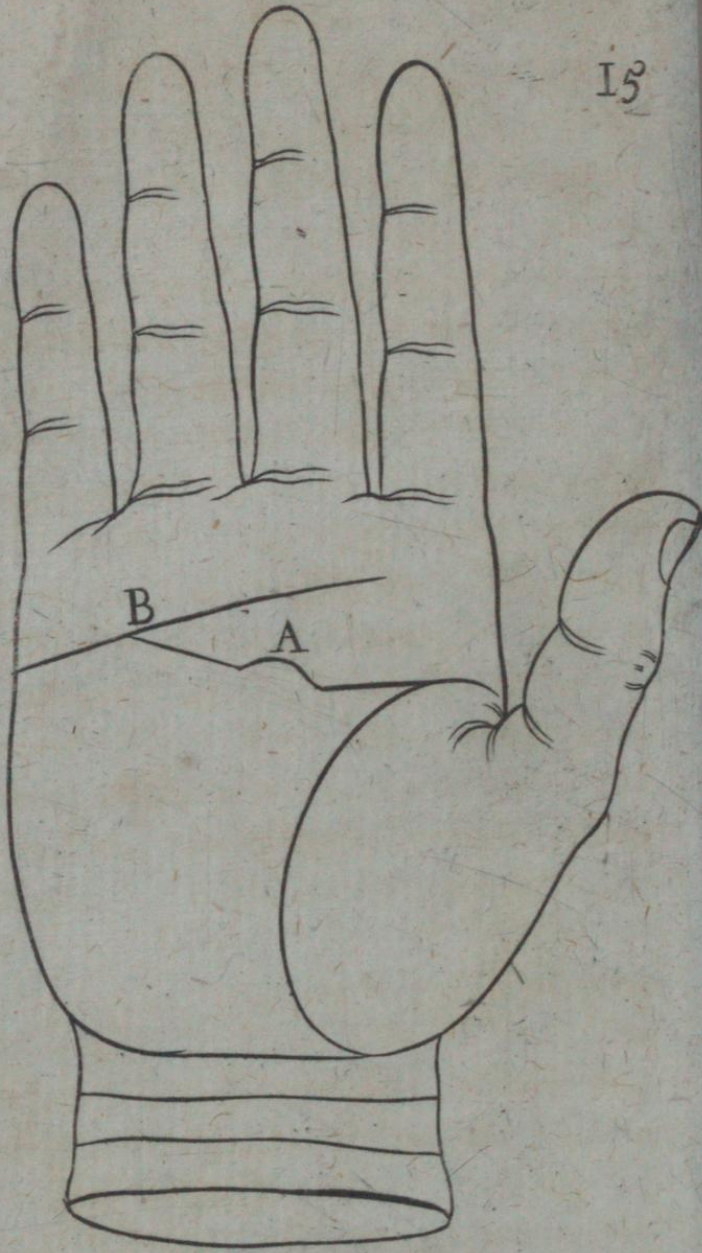
14. Als de hooft linie soo ghekromt waer, dat

een ar-
wij/sai
le Swer-
stuckli-
n.
de alfoo
geet
kotte-
enich,
geluck
winen.
Wunder
beeren.
geboon-
stuckt
arrijel
verigh
e goet,
belan-
squel-
sydts
smoe-
ringet
stien:
lende,
war,
dat

dat sy b
lit. B. i
i. melan
selven v
der goe
selvigh
hoofs-
maer d
selsop
15.
boogen
die hat
want
is't w
16
linie
boogen
gecit,

Van
G

D

dat fy by nae tot de taefel linie raecten als lit. B. in de 15. Figueren wijft, beteeckent 1. melancholie. 2. sulcken mensch soude hem selven wel derven om hals brengen. 3. verlies der goederen, oock selfs de armoede. Effen dat selvighe beteeckent het, als een *ramus* van hoofs-linie tot in de darm-linie soude gaen, maer dese beduydingh is geringer als of de linie selfs opwaerts daer nae gaet.

15. Als de hooft-linie lanck en oock gheboogen is, beteeckent wel een geswinden kop die haest wat vatten kan, maer niet bestandigh, want soo haest men wat begrijpt, alsoo haest is 't weêr vergeten.

16. Als de hooft-linie eyndicht in de darm-linie, beduyt effen soo veel als wanneer fy ghebooghen tot de darm-linie haer opwaerts begeeft, als lit. B. aenwijft.

HET X. CAPITTEL.

*Van Darm-linie, Genitalium, Nieren,
Gal, by Vrouwen personen van de le-
dematen des Baer-moe-
ders linie.*

DE darm-linie neemt haer begin op den
rugh der handt onder den bergh *Mercurii*,

E 2

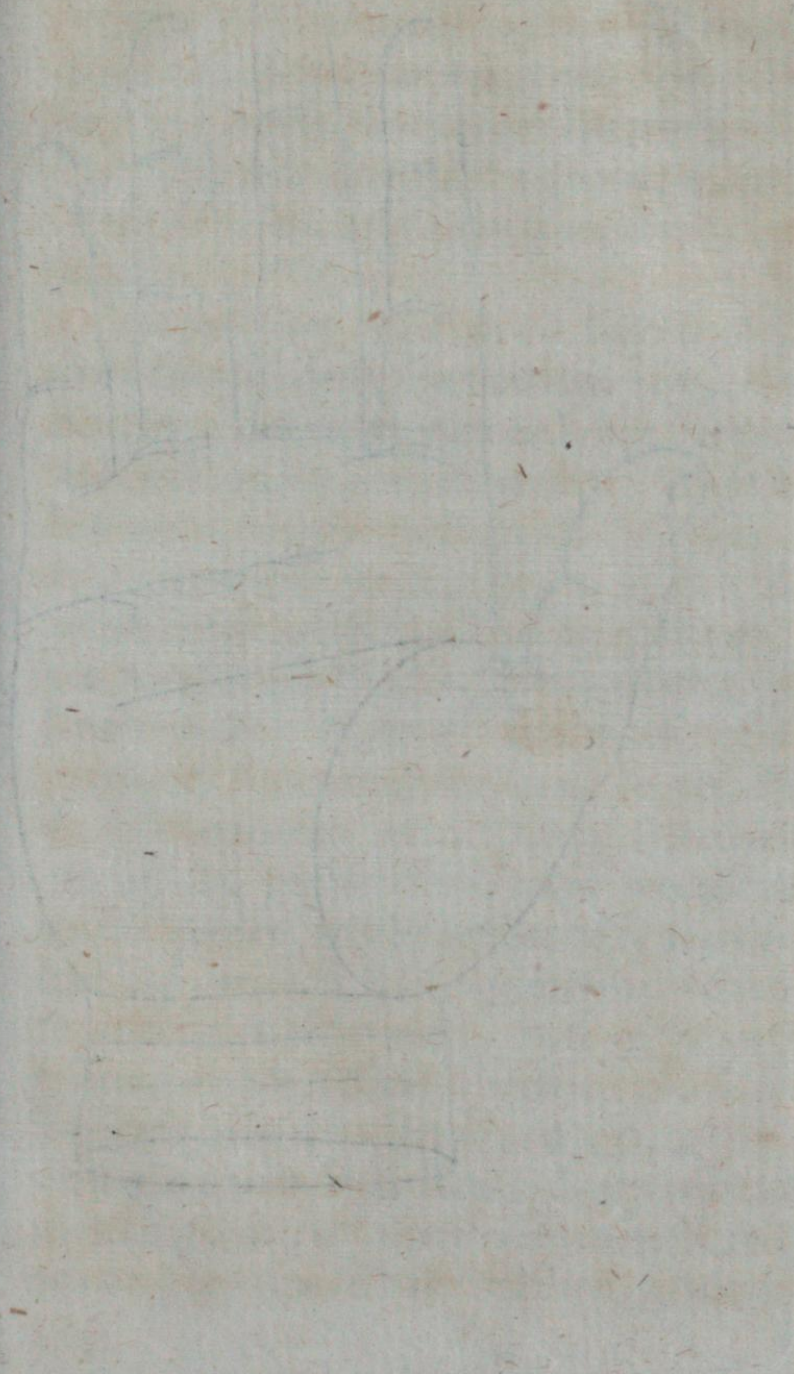
en

en eyndicht in den bergh *Iovis*, of daer naeby *Iovis* bergh.

Als de darm-linie gheluckigh is, moet sy langh, breet, levendigh van couleur, aen de linie moeten oock teghen de hooft-linie kleyne subtijle tacken gevonden werden, beduyt goede ghesontheydt der voorgemelde ledematen. 2. een verliefden en vruchtbaren mensch, sulcks oock duydet in de Vrouwen en Vryfters, daeren-boven beteeckent dese linie gelucksaligheyt by de Vrouws perfoonen, dat sy haer natuere altoos wel bevinden. 2. dat sy gheluckigh in 't baeren zijn. 3. dat sy met ghesontheyt haer ses weecken uytstaen, en uyt het kinder-bed voor den dagh komen. 4. dat sy oock wassen en corpulenter werden. Dees beteeckeningh is des te grooter, als de *soror* deser linie voorhanden, soo als tacken aen de darm linie bevonden werden, en daer in veel kleyne subtijle punten.

Hier is te mercken, als by Vrouwen perfoonen dese linie met de *sorore* en andere minneteeckens sterck gevonden werden, duydet een gesonde natuere en is goet en gesont, als sulcken Vrouw alle Jaer in 't Kinder-bedt komt of swangher werdt, maer als sulcke persoon onge-trouwt of in den Weduwlicken staet langh blijft, werdt sy van wegen de liefde die sy niet
ge-

naey
noet sy
in de li-
kleyne
yt go-
maten.
sulcks
dier-
gheyt
atere
gh in't
aer is
d voor
ken en
gh is
nhan-
onden
e pur-
erfoo-
minne-
ter een
licken
mt of
onge-
langh
gyniet
ge

53

en
en
o-
k-
wt
de
er-

is,
eel
iet
t-
ck
te
of
oe
n.
f-
e-
e-
e-
it
r-
n
er
le
k
n
i-

52

en

Io

16

lar

nie

ful

de

2.6

oo

en

by

alt

ba

we

de

co

de

de

we

cte

ne

tee

gef

Vr

swa

tro

blij

geniet
zijn ja
in drie
dange
heyt v
blift
linien
agere
Vor
in de d
Kinde
de Ku
lick n
vruch
langh
een m
langh
4. of
de fel
ven b
trach
had h
te we
furm
die d
dich
men
aen d

genieten kan, veel kranckheden onderworpen zijn, ja als een kleen geringh ongelucks teecken in de levens linie werdt bevonden, werdt soodanige persoon door dat geringe teken swackheyt vernemen, en soo sy te langh ongetrouwt blijft, sal dese kranckheyt groot, en de goede linien de gesontheyt aenwijzen, af-nemen, verargeren.

Vorder *rami*, als in de 16. figure te sien is, in de darm-linien, soo veel daer zijn, soo veel Kinderen kan men teelen en krijgen, maer met de Kinderen is 't oordeel vreemt. Want eerstlick moet men betrachten of de liefste oock vruchtbaer van natuere zy. 2. of men niet te langh in den eensamen staet zy gebleven. 3. of een mensch een Weduwe zy of werdt, en hoe langh in den Weduwlicken staet verbleven. 4. of oock sijn natuer door onordentelicke liefde selfs bedorven heeft. Dees 4. stucken moeten by een yeghelicke Vrouw wederom betracht werden, daer beneffens of sy *abortum* gehad had, en of sy 't selvige niet met voordacht te wege ghebracht heeft, oock of sy niet versuymt is met het Kinder baeren. 3. is te weten dat dese linie der darmen en *genitalium* seer dickwils gheluckigh staet, daer nochtans de mensch geen vruchtbare natuere heeft, of oock aen de *genitalibus* schade bekomt, als door een

geinfecteerde Hoer; in geduerige kranckheyt, als 't soo langh duert vergaet de linie, maer als in 't selve Jaer, als hy onpaffelick is, de *foror* of een *ramus* bevonden werdt, sal de natuer haer selven helpen, en werden de witte puncten in de nagelen de gesontheydt aen den dagh brenghen. In tegendeel daer swarte stippelkens of dellekens zijn, neemt de kranckheyt toe.

4. Even alsoo is 't met de aenmerckingh des navel-snoer, als een Vrouw ghebaert heeft, soo veel *rami* als in de darm-linie of teeckens daer aen de handt ghevonden werden, alsoo veel teekenen vindt men oock aen de navel-snoer.

5. Soo is 't hier wel te mercken, als yemandt geen Kinderen wil hebben en gebruyckt medicamenten, indien de natuer daer door verstoppt werdt, soo sal dese linie by de getrouwde beyde gheluckigher en beter werden, of de linie krijght een *ramum*, maer als de linie in de handen der getrouwde afneemt, als sy de medicamenten ghebruycken, soo is gheen hoop meer Kinderen te krijghen, men moest dan andere medicamenten ghebruycken.

6. Is 't wel te mercken als dees linie wel bevonden werdt, de *foror* ofte een tack aen dees linie op een seecker Jaer voor den dagh komt en gevonden werdt, beteekent dat dees mensch ghesonder, vruchtbaerder en 't lichaem vetter werden sal. 2. Dat
men

men *venam auream* overkomt by Vrouws-
perfoonen, dat fy noch verliefder, ghesonder,
vruchtbaerder en corpulenter werde, en dat fy
oock weynigh Vrouws gebreecken onder wor-
pen zijn, of sonder gevaer uytstaen. De darm-
linie als fy ongeluckigh, te weten kort, gebrooc-
ken, oneffen, van kleyne linien doorsneden,
circkels, halve circkels, kruysen, wratten en
geele vlacken beset; daer fy bevonden wer-
den, beteeckent colicam, darm-gicht. 2. Be-
swaernis van de Gal. 3. Den *genitalibus* onge-
luck en smerten. 4. *Herniam*. 5. Swarigheydt
van den steen. 6. *Morbum Gallicum*. 7. *Guno-
rhaem*. 8. Onvruchtbaerheydt der natuere.
9. *Hemoror*. Den Vrouws perfoonen brengt
fy oock ongelucksaligheydt. 1. *Abortum in par-
tu* herden standt, soo de triangel niet goet is,
wel den dootd in 't baeren. Hier is wederom
te observeren, dat wel yemandt vruchtbaer
van natuere, en evenwel onpasselick wesen kan,
als wanneer gebroocken of door veel liefde be-
dorven zijnde. Het kan by vrouwen oock wel
zijn, dat een Vrouw veel Vrouwe gebreecken
onderworpen en even wel gheluckigh in 't ba-
ren zijn, als deswegen maer de *harmonye* be-
tracht wert, insonderheydt de ongeluckige teec-
kens aen 't ghesicht en 't lichaem beschouwen-
de sal men seer gheluckigh judiceren kunnen.

E. 4

3. De

3. De doorsneden en breucken soo sy in de andere linien zijn moet hier by oock zijn.

4. Dese linie ongheluckigh, in het Jaer als een *ramus* voortkomt, daer in sal een onvruchtbare natuer in een vruchtbare veranderen. 2. De kranckheydt vergaet en wordt de mensch vet en gesont, alsoo wie mager is geweest nu hoopen mach vet te worden. 5. Als dees linie by een jongh mensch niet wordt gevonden, is seer wonderlick dat hy opgebraght sal kunnen werden, en als hy eyndelick met veel moeyten is opgebracht, dan waer hem een Klooster leven meer aen te raden als den Houwelicken staet, soo werden dees oock door een gheringhe oorfaeck onder d'aerde ghebracht, want men noch geen persoon gevonden heeft, die sonder dese linie lang geleeft soude hebben.

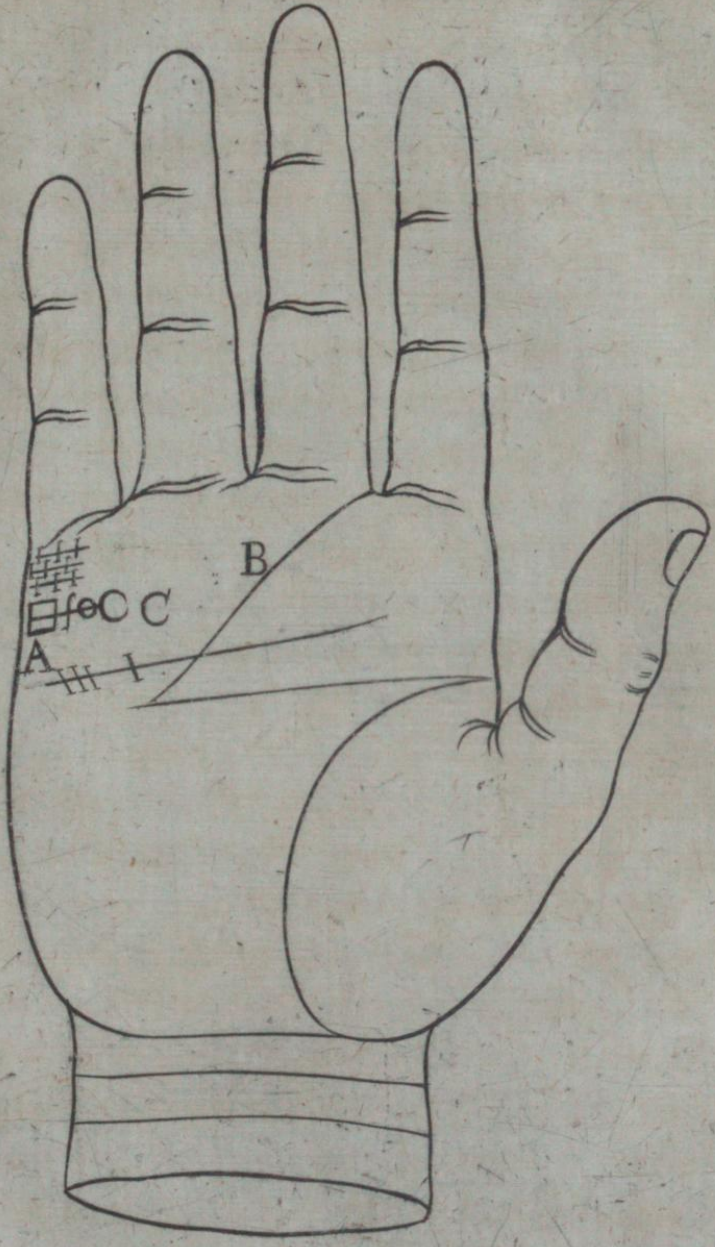
6. Als de darm-linie in 't begin niet gevonden werdt, soo als veeltijds is bevonden, alsdan oock *Mercurius* en andere teeckens dat aengaende mede ongeluckigh bevonden werden, als de 17. figure aenwijft, beteeckent, dat sulcke mensch of tot trouwen onbetamelick, als van tweederley geslacht, ofte geen van beyden is.

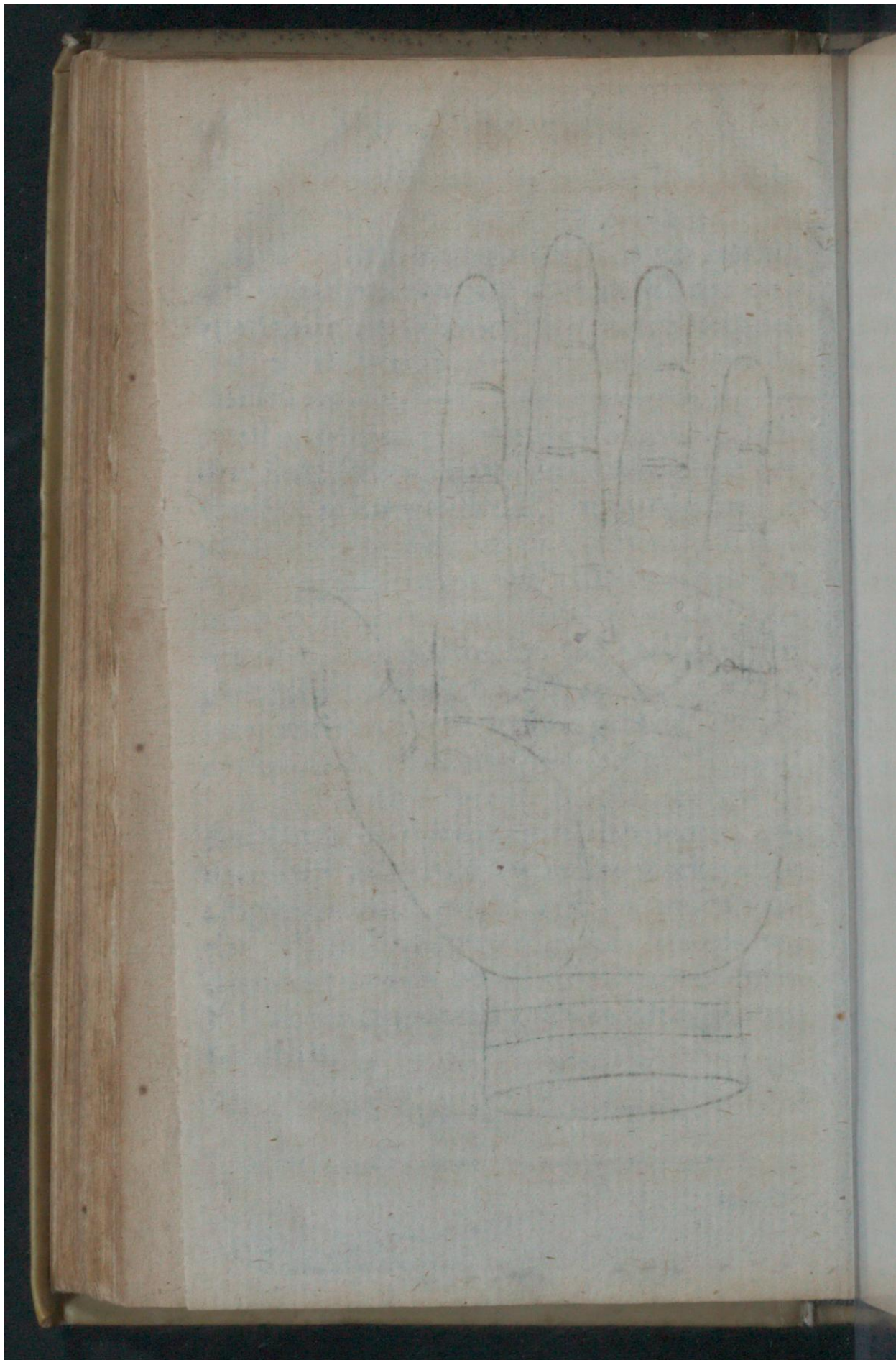
Verklaringh van de 17. figure.

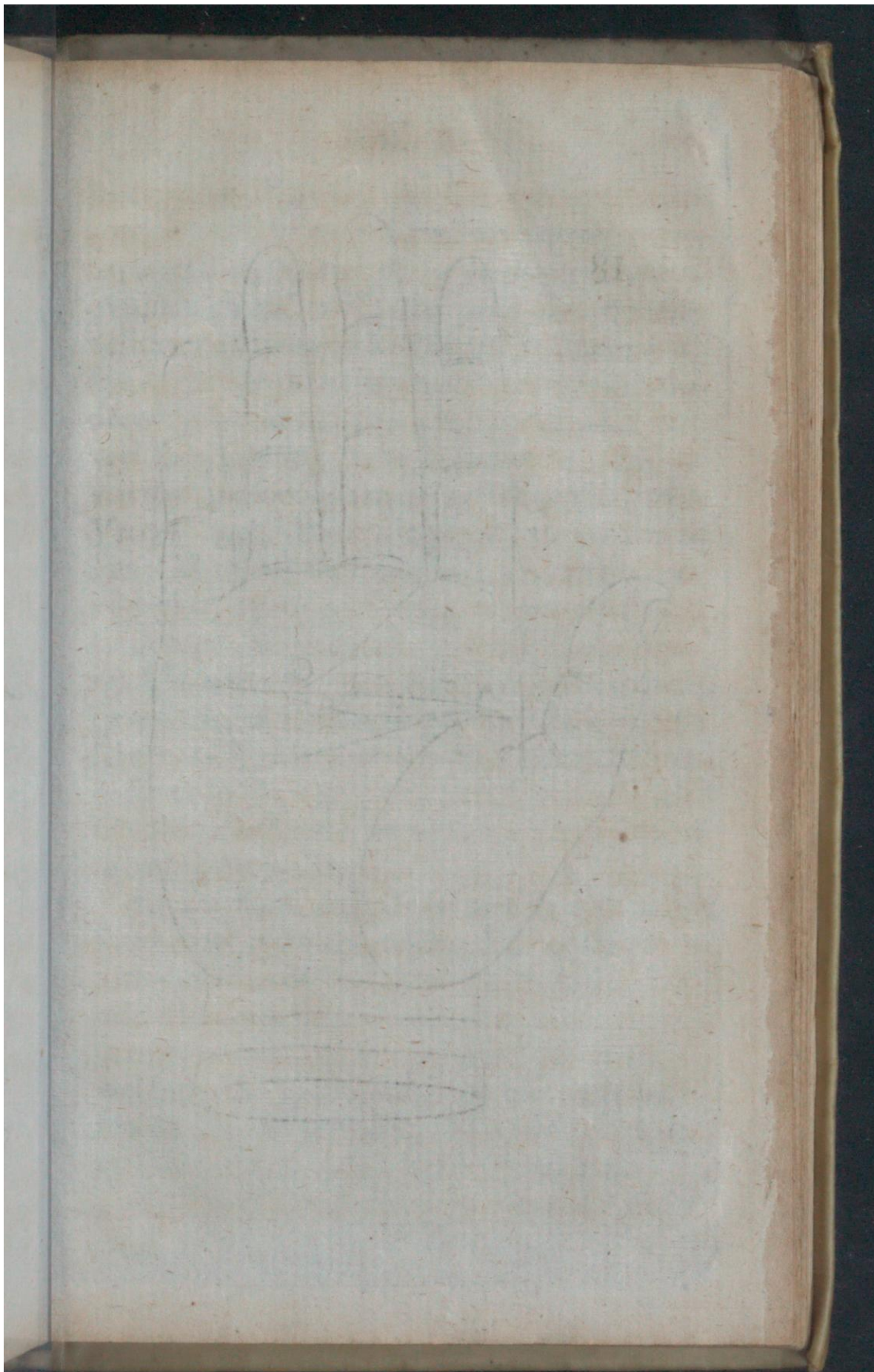
A. verlies des *membri* in de gheboorts-tijdt.

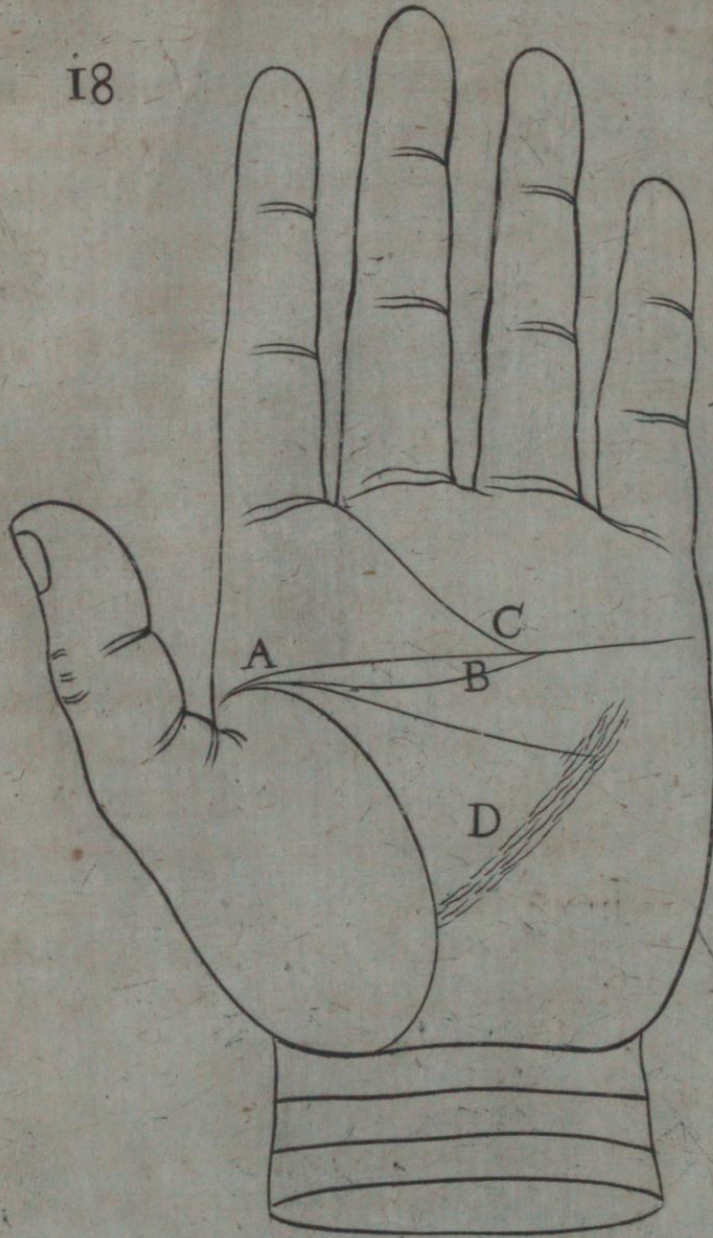
B. cin-

oijn de
n.
Jaer als
aan on-
verande-
wordt de
is ghe-
5. Al
rdt ge-
braght
ix met
nem een
n Hou-
noor een
bracht,
n heeft,
ebben.
gevon-
n, als
ens dat
en wer-
eckent,
etame-
van van

B. cingul
goeden w
te plas n
of luren
nelicke t
sijn eyge
drange
veel kra
ven dees
Vrouw
sien; V
kigh: z
sal dees
re) sijn
geven
sal een
nen w
heyt k
ta bed
7
Iow
vens
guere
naer
wilt
ren t
eer
8

B. *cingulum Veneris*, dat liefde verweckt en goeden welltant *genitalium*, dat is op sijn rechte plaets niet, daerom de *harmonie* voorhanden of sijnen character. C. *Mercurius* die een mannelicke en vrouwelicke Planeet te ghelijck is, sijn eygen bergh te vinden, maer door een quadrangel doorsneden, en den bergh is oock met veel kruysen ongeluckigh gemaect, derhalven dees persoon, na menschelick aensien noch Vrouw noch Man is, jae daer van is niets te sien; Wanneer nu *Venus* in 't 17. jaer gheluckigh zijn, aen de persoon troost geven sal, dan sal dees persoon, die nu 12. Jaer is (*salvo honore*) sijn *urina* als een sweet-droppel van hem geven wit, en als men de natuer te hulp quame sal een *membrum* voor den dagh gebrocht konnen werden in 't 17. Jaer, eenighe onpasseelickheit laten sich oock vinden, maer die niet veel te beduyden hebben.

7. De darm-linie als sy niet in den bergh *Iovis* maer in de conjunctie des hoofts en levens-linie eyndight, als by lit. A. in de 18. figure te sien, beteeckent gheen kranckheydt maer wonden, oock een quaden doot en geweldighlick. 2. Oneenigheydt met den Ouderen en Bloedt-vrienden. 3. Schaden aen den eerlicken naem. 4. Verlies der goederen.

8. Een tack van den darm-linie als sy in de

E 5

hooft-

hooft-linie gaet soo lit. B. aen wijft, beteeckent dat selvige, alleen dat den grouwelicken doot wert verhindert, indien men sich self niet versuymen, en de wonden te kleyn achten wilde. De darm-linie, of een tack van de selvige, als in het *interstitio Saturni* en *Fovis* eyndiget, als lit. C. aen wijft, beteeckent geen kranckheyt, den Mannen wonden aen 't hooft, den Vrouwen swarigheyt en smart in 't baren, en als de harmonie voor handen, brenghet dat teecken den doot in 't baren. Effen dese beduydinghe heeft een tack in d'*interstitio Saturni* gaende, maer is soo groot niet van effect als wanneer de linie selfs daer in gaet.

HET XI. CAPITTEL.

Van de Long, Lever en Magen-linie.

DEse linie werdt van veel *authoribus* de hooft-linie geseyt om dat men de gesontheyt, smerten en ongemacken des hoofs hier uyt vinden kan, maer (als nu gheseyt is by de hooft-linie) indien de sieckten alleen uyt de mage voort komen om dat de maeg en 't hooft een *sympatbiam* te samen hebben.

De long, lever en mage-linie begint op verscheyde plaetsen, eerstelick in de *rascetta*, en gaet door den bergh *Veneris*. 2. in den bergh *Veneris*.

neris. 3. in de *rescetta* en gaet tot de levens-linie opwaerts. 4. in de levens-linie en eyndiget in den bergh *Mercurij*, somtijts oock in een anderen bergh als in den bergh *Lunæ* of *Solis*.

Als dese linie lanck, breed, wat diep, be-
teekent goede gesontheit der longe, lever en
mage. 2. een lustigen en vruchtbare mensch.
Des te seeckerder is de beduydinge als de *soror*
oock daer is. Daer by is te mercken dat som-
tijts veel *sorores* van dees linie zijn, dan is de
mensch bloet-rijck, en heeft een goede mage,
nu is oock te betrachten, dat dees linie drie-
derhande vervattende en beduydende is, soo
moet men in 't oordeelen seer voorsichtigh, soo
dat men dese linie onderscheyde van de andere
teeckens, waer mede sy groote gemeenschap
heeft, en examinere, want veeltijts de long,
lever en mage-linie wel bevonden werdt en de
longh en lever goet zijn, nochtans de maegh
quaet is, daerom met de ongeluckfaligheyt
deser linie na de mage de harmonie in 't hooft
moet wesen. 3. als de linie na de long en mage
gaet, maer de lever niet te goet is, al te heet,
sulcks geeft te kennen de roode aensicht op-
dracht, en in de linie aensiet men het tempe-
ramentum. Als de lever waterachtigh bloet
maeckt, dat sullen de natuyrlicke droomen die
van water en desgelicken uytdrucken. 2. die
bleecke

bleecke verwe des ghesichts sal hier toe-stemmen. Het derde teecken is het gheduerige spuychsel uyt den mont op de tong. 4. sulcke luyden zijn traegh en luy en slaperigh. 5. het lichaem sal boven proportie vetter zijn. 6. de wratten in 't aensicht zijn een seecker teecken.

4. Dese linie kan nader lever en mage goet bevonden werden en nochtans de longe quaet zijn, sulcks is lichtlick te mercken, eerstlick dat men haest hees wert in 't spreecken. 2. de de wratten aen den hals, sulck mensch is hoger als de proportie moet wesen.

De proportie des lichaems wert alsooghefocht, namelick met een draet meet men de handt by de *rascetta*, als men dieghenomen heeft, doet men daer by noch viermael der handt breete, te samen vijfmael dese maet, is by een gesont mensch de dichte des lichaems, of buycks, om den navel rontom gemeeten en getoont. Is nu een mensch tot swijmsucht genegen sal hoger na de proportie wesen, is hy watersuchtigh, soo sal hy dicker en *corpulenter* wesen als de proportie moet wesen. Dat sal nochtans niet gelden by bevruchte Vrouwen, en sal dat by bevruchte Vrouwen in 't begin een proeve zijn, of sy swanger is of niet. 6. soo is 't te weten dat by Vrouws personen in haer
jonge

De jaren dese linie heel wel wert bevonden, als sy wat volwassen, en tegen haer van t verleende natuere hooger willen zijn, soogen en binden sy haer borst alsoo seer in'ts, dat de longh haren dienst niet meer kan, daerom dese linie dan ongeluckigh, of heel vervalt, indien sy sulcks niet laten, soo moeten de andere ledema- roock daer door gefwackt werden, dat sy elick hierom, haer leven verkorten, of en ouderdom altoos daerom in ongesont- zijn of blijven. 7. dese linie verliest by de uws persoonen, als de lever by haer getem- ert is en daer door schoone rode couleur erlicker verwe in 't aensicht veroorsaect, elck de Juffrouwen en jonge Dochters als aengenaem schijnt te wesen, waerom sy ck krijgt en meer andere dingen eeten, daer maghe door bedorven wert, of laten veel- ts een ader springen daer door het beste bloet ghesontste vermindert mochte werden, ochtans verderven sy haer ghesontheyt, en et leven daerom. Voorder als de lever, longh n mage-linie ongeluckigh, als gebroocken, oor-sneden van kleyne linien, daer by circ- els, halve circkels, kruysen, wratten, vlac- en, beteekent der long, lever en mages onpas- elickheyt, als koorts, &c. indien dan de *foror* deser

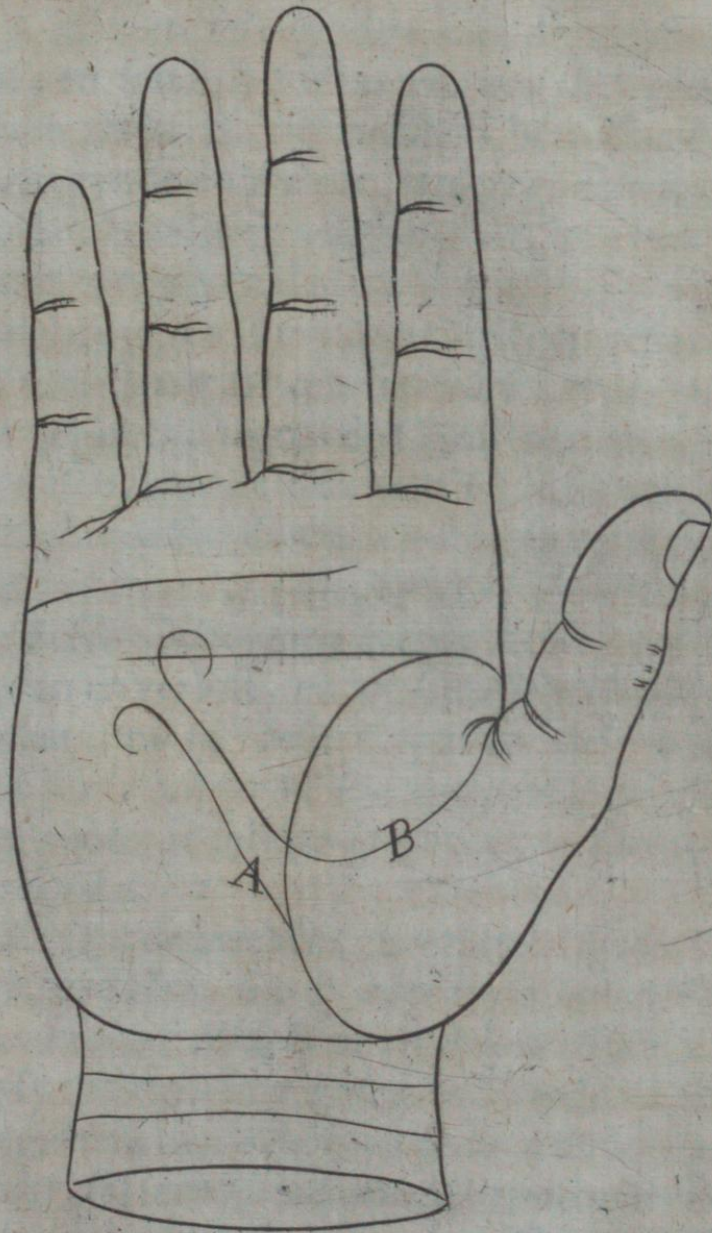
deſer linie daer by is, ſoo heeft dees ſwackheyt niet veel te beduyden. Voorder ſoo als de doorsnijdende linie in de andere linien zijn, alſoo moeten ſy oock hier weſen.

Hier moet men weeten voor het derde dat by veel menſchen dees linie voor 21. Jaer niet voor handen is, daer na als in 't 22. Jaer begint ſy gemeenlick, indien dan de andere linie geluckigh zijn, ſoo wert de menſch oock gefont alſdan, maer andere linie ongeluckigh zijnde ſonder dees linie, alſdan wert dees menſch van ſwacker natuere zijn.

4. Als dees linie voor handen en op ſeecker tijt weer vergaet en vervalt, dat beteeckent kranckheyt aen long, lever, mage, of ſwarigheyt daer van daen.

5. Als dees linie gebroken als lit. D. in de 18. Figure aenwijſt, beteeckent dat ſulcker menſch haeft kranck en wederom gefont werden kan aen lever, long, mage.

6. De lever, longh en mage-linie als ſy in 't eynde wederom te rugh keert, als lit. A. in de 18. Figure wijſt, beteeckent kranckheyt en die niet faſt of natuyrlick, of den doot, ſonder kracht of gewelt, maer als doorſteecken en onthooft en opgehangen te werden, of nu dat een ſchuldige of verdienden en onſchuldighen doot is, ſulcks ſal in de haeft volghende

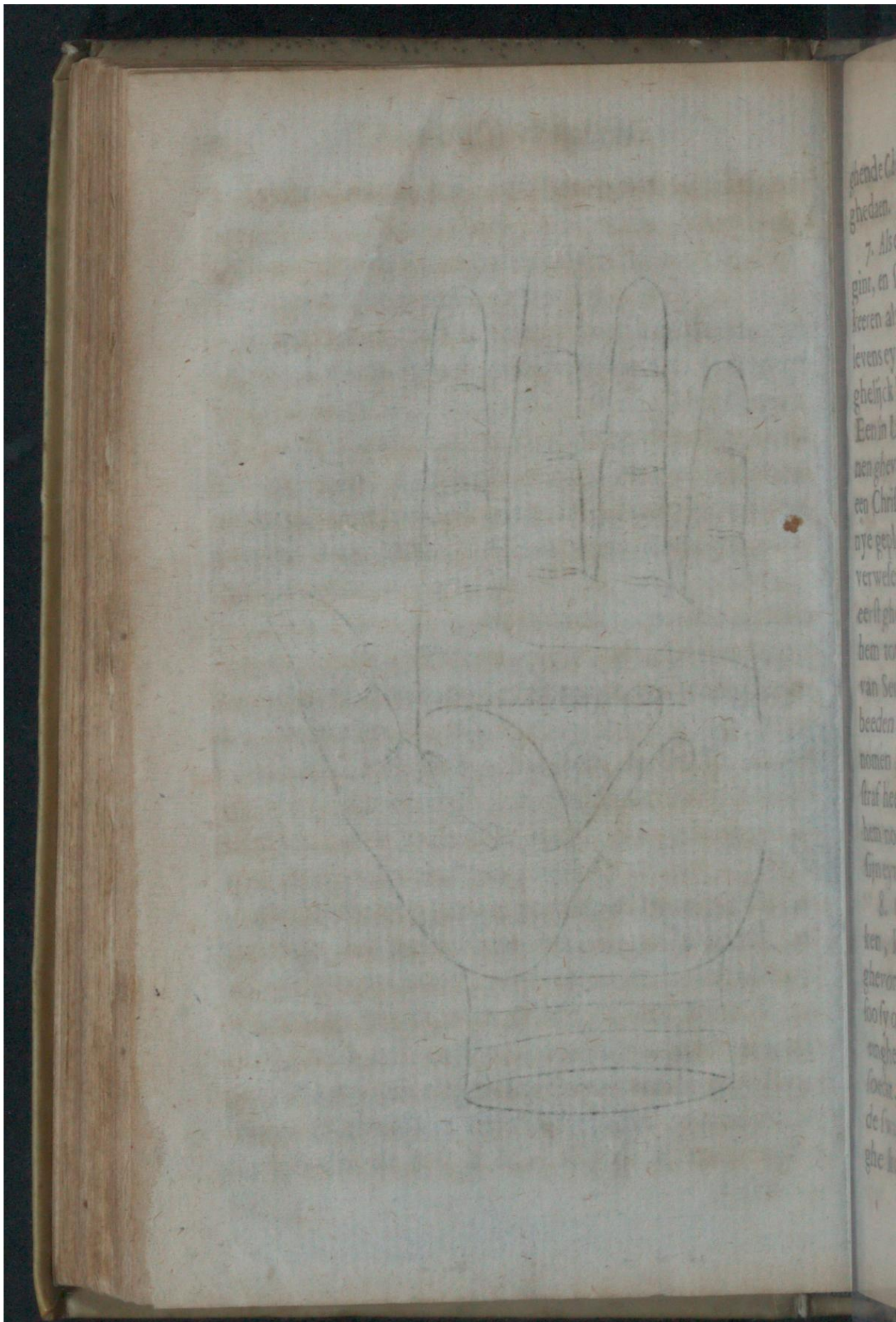
ckheyt
o ab de
ijn, al

nde dat
er met
begint
mege-
gefont
nne
nlich

eecker
ckent
ngheyt

in de
ulcker
wer-

s sy in
A. in
ckheyt
e, fon-
eecken
of nu
ichul-
et vol-
hende

ghende *Chiromantia curiosa*, te weten, werden ghedaen.

7. Als een linie uyt de *radice* des duyms begint, en soude by de *cavea martis* wederom keeren als lit. B. wijst, sulcks beteeckent des levens eynde door vuur, swaert en strengen te ghelijck kunnen eyndighen; als by exempel: Een in Ungaryen den 12. April, 1663. by eenen ghevangen Turcksen Capiteyn (die noch een Christen was) om sijn verscheyde tyrannye gepleecht tegens de Christenen ter dootd verwesen, nae de manier van Ungaryen, om eerst ghehackt, daer nae oock een vuur onder hem tot meerder pijn, &c. des Heeren Graef van Serin Geheymen Raedt heeft hem verbeeden en verlost, en tot sijn dienaer aenghenomen, of nu dese Capiteyn dese groote straf heeft ontgaen, soo dreyght sijn natuere hem noch de selvige gruwelicken dootd tot sijn eynde.

8. Quade teeckens als wratten, geele vlacken, kruysen, soo sy hier in de linie werden ghevonden, doen sy een stercken effect, maer soo sy onder de linie gevonden werden doen sy een gheringhen effect, en als men de harmonie soeckt, sal men naeu kunnen betrachten of uyt de swackheydt van de longh, of lever, of maghe komt. Alsoo oock nae de quade teeckens

kens fal men oock oordeelen kunnen, of een gefweer by de longh, of dat de longh selfs verdorven is.

HET XII. CAPITTEL.

Van den Triangel.

DEN Triangel in der handt beſtaet uyt de linie des hoofts, hertes, levers, longhen en maghen linie; als namentlick deſe drie linien *angulariter* conjungeren en te ſamen komen te vervoegen.

Den Triangel heeft wederom drie *angulos*, als *angulum ſuperiorem*, *dextrum*, *ſiniſtrum ſive inferiorem*, als nu te vooren uyt de eerſte figure al aengewefen is.

Den Triangel fal gheluckigh zijn, als het groot, breet en wel gheslooten weſen fal, en alſoo betekent hy langh leven, gefonde natuere, een heerlick *judicium*, daer door ſoo wert oock de menſch bequaem tot alle handtwercken te leeren: by Vrouws perſoonen van ſelvige be-
duydinge is, daer by in 't baren geſchicktheyt en werige ſmerten, ſoo de andere linie goet gevonden werden, maer als de linie ſubtyl, be-
teeckent een goet *judicium*, daer by een ſwacken natuere.

Hier is te mercken, dat veel Vrouwen nae
aen-

aenwijfingh des triangels en geproportioneerde handt feer geluckigh is, en wel in de 6. weecken in Kinder-bed komt, maer geduerende des weecken oock Vrouwe kranckheden bevinden, sulcks uyt de darm linie ghevonden werdt.

3. Den triangel niet ghevonden op fijn beoorlicke plaets, of soo hy niet heel geflooten, beteeckent fwacke natuere, kort leven, slecht verstandt en niet raedtsaem te studeren. Aen de Vrouwen een kort leven, fwacken natuere, verstandt, &c. oock in 't Kinder-baren gevaer, smerten, ja wel den doot.

4. Als nu den triangel ongeluckigh is als niet geflooten zijnde, alsdan noch de gelucks-linie met de hooft-linie een triangel maect dan werdt het *judicium* in alles vermindert, voornamentlick by de Vrouwen werdt belet den doot in 't baeren.

5. 't Is bekent dat Apen, Meerkatten oock linien na 't leven aen haer pooten hebben, waer uyt men seecker haer ghesontheydt en kranckheyt vermercken kan, maer haere linien maecten geen triangel, want dese en andere dieren niet toekomt het vernuft en verstandt, maer onvernunftige dieren blijven en zijn.

6. Den bovenste triangel indien alleen niet beslooten is, beteeckent ongeluck of oock den doot

F

doot

doodt (neffens aenwijfingh der andere linien) door vallen. 2. Een vafch Politick mensch of een Speelder, foo mede by den Vrouwen, beteeckent het felvige daer by in 't Kinder-baren wat ghevaerlicks, insonderheydt in de eerfte kraem, daer nae heeft het weynigh te beduyden, men betracht maer de darm-linie of de natuere hier in sterck is of niet.

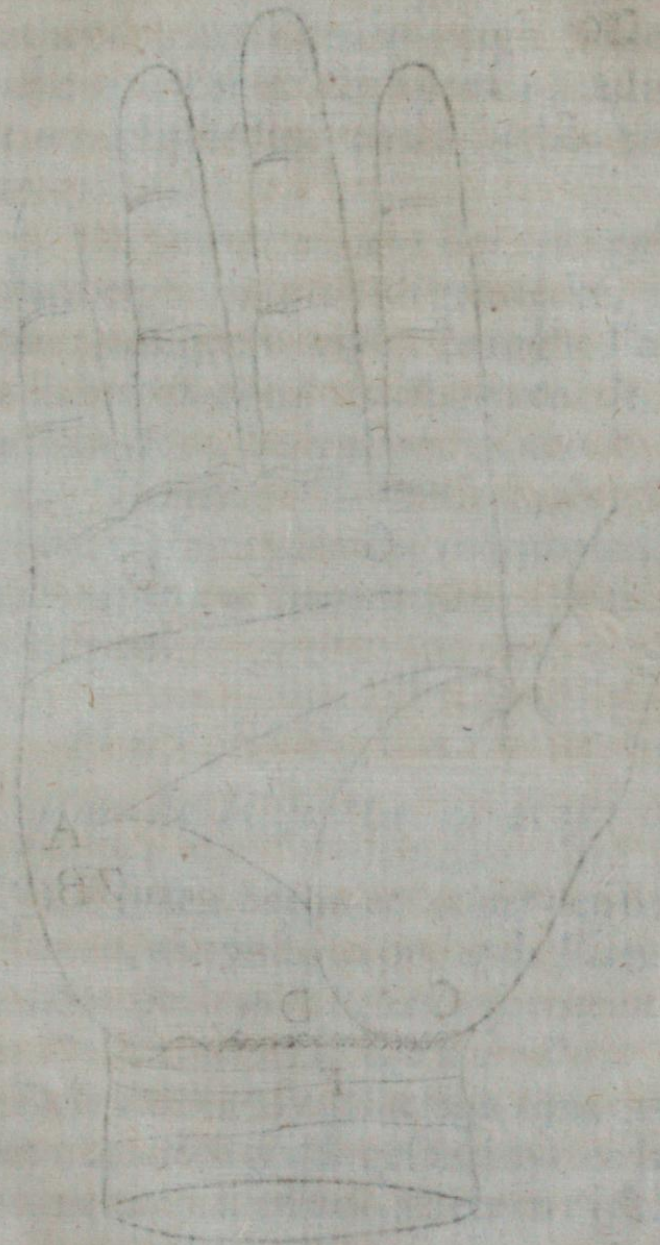
Om dat den bovenften triangel niet geflooten, verfcheyde faecken beteeckent, wat feckerheyte van alles, fulcks fal de harmonie in de *Chiromantia curiofa* onder handen, t'fijner tijdt leeren.

7. Als de rechter triangel niet geflooten is, fal aen 't leven en verftandt by den mensch mercklicke fchade brengen, oock foo doet het den Vrouwen in 't Kinder-baren gheen voordeel.

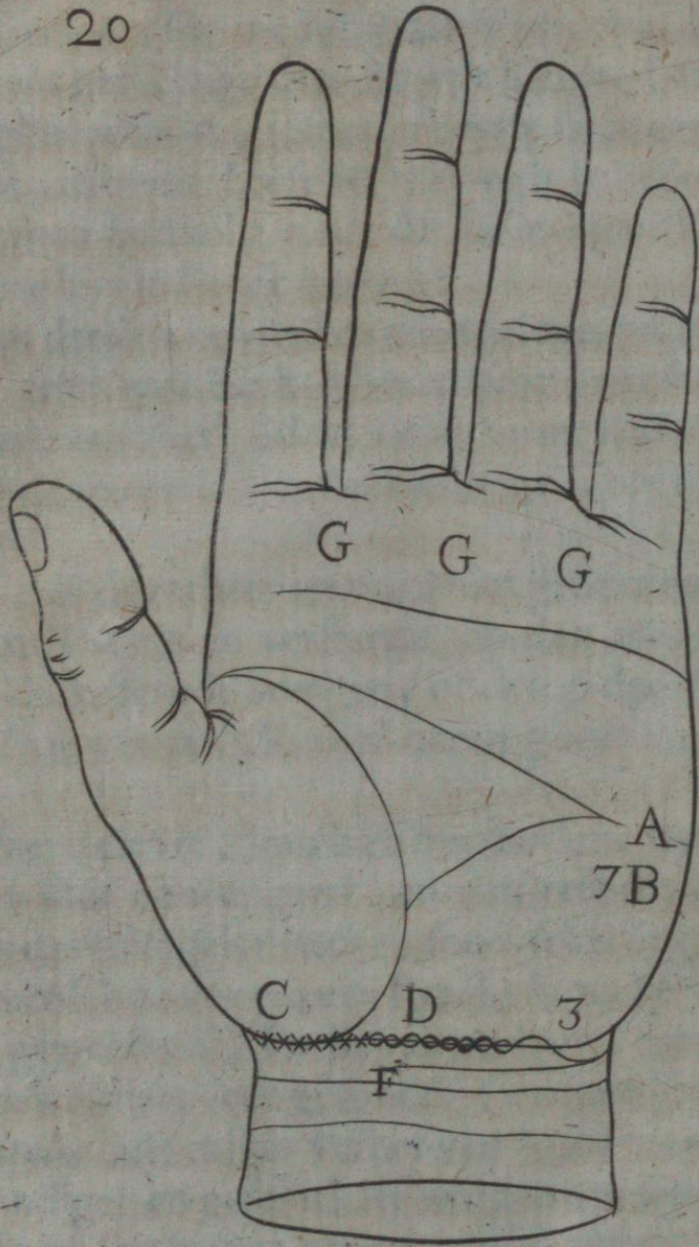
Waer de lever, longh en maghe-linie by de levens-linie conjungeert, en den rechten *angulum* des triangels maeckt, foo is fekerlick by den mensch te vooren een fwacke krancke natuere geweest, of is flecht van verftant, dan fal hy ghewis niet alleen gefonder (want de *spiritus vitales* mercklick verbeteren) maer oock verftandiger en gefchickter werden om wat te begripen, en by een gefont mensch werdt het *judicium* stercker en geluckiger.

8. De

linien)
enlicof
en, be-
-baren
te eerste
beduy-
e of de
eloo-
flee-
e in de
er tijdt
ten is,
enlich
er het
voor-
by de
en on-
ick by
e na-
dan fal
prij-
oock
wat te
dr het
De

20

8. De
wert veel
fonteyn
noctans
dat een
maecht.
9. D
in den b
in de 10
boekt, bu
stercken
10.
ne linie
Luna
20. fig
Vo
DE
De ee
der al
De
nenn
vna
fy n
bren

8. De lincker of onderste triangels *angulus* wert veel menschen niet gegeven, nae de ghesontheydt, heeft het weynigh te beduyden, nochtans is 't beter dat hy voor handen is, of dat een kleyne linie den selvighen besluyt of maect.

9. De lincker *angulus* des triangels als hy in den bergh Lunæ werdt gemaect, als lit. A. in de 20. figure wijst, brenghet sinckingh, hoeft, buyck-pijn en haestigen doodt, als door stercken vloet, slagh of swaren noodt.

10. 't Selfste beteeckent het, als twee kleyne linien in 't midden des voornoemden bergs Lunæ eenen *angulum* maecten, als lit. B. in de 20. figure.

HET XIII. CAPITTEL.

Van de Rascetta en Restrictis.

DEse linien beginnen onder den bergh *Veneris*, en eyndigen onder de Maens bergh. De eerste linia wert *Rascetta* ghenamt, de ander alle soo veel als sy zijn *Restrictæ*.

Dese linien als sy geluckigh zijn, geven t'samen niet alleen goede gesontheyt en langh leven, maer oock geluck, als eer en rijckdom; als sy nu geluckigh sullen zijn, moeten sy diep, breet, effen en recht zijn, maer soo sy ongeluckigh

kigh zijn, dan zijn sy geslanghd (als lit. C. in figure) ongelijck, gebroken, subtiyl, gekromt, doorsneden, een linie in de ander of *ramus* doorsnijdende, oock wratten, vlacken, circ-kels, beteeckent onpasselickheyt na gelegentheydt der andere linien oock wel den doot.

Vorder om dat dese linie eer, rijckdom en gefontheyt vervat, soo moet men de *harmonie* foecken. By exempel: de linie des levens waer met dese linie gheluckigh, beteeckent daer nae dese linie goede gefontheyt en lanck leven: zijn de linie des ghelucks nu wel bevonden, dan sal de mensch gefont en geluckigh zijn.

3. Dese linie kan oock wel gheluckigh bevonden werden, maer in teghendeel de linie die het leven heeft, ongeluckigh, alsoo dat men dan geluckigh en oock kranck daer by is.

2. Als de *Rescetta* en *Restrieta* ongeluckigh zijn, kan 't wel wesen dat alle linie na 't leven en geluckigh oock ongeluckigh zijn, soo als hier in 's Graven-hage in dit Jaer een voorname Man in dese linie een vlack, nae de naghelen des vingers stonden eenige ongheluckighe teeckens, 't welck des volgenden daeghs sijn effect dede, soo dat dese voornaeme Man van lichtvaerdige Dieven des volgenden daeghs 's avonts op de straet aengherant is, en sijn gelt benomen dat by hem te vinden was, met swaere dreygemerten

ten (als hy om hulp wilde roepen) hem te willen dooden, daer dan niet alleen verlies van lijfen leven gevaer uytgestaen, maer oock onpasselick geworden is, en daer beneffens noch tweemaal in 't selvighe Jaer in sijn eygen Huys grooter ongeluck onderworpen bevonden geworden, door den ongheluckighen staet van *Mars* des Jaers.

4: De wratten en vlacken doen niet alleen na dat geluck en ongeluck op dat bestemde Jaer, na afmeetingh der linien, haren effect maer oock het litmaet, daer aen sy staen, brengen sy ongeluck, als te sien is uyt de *Physionomia Medica* van de wratten. by Exempel by een Churlantschen Edelman in sijn een-entwintighsten Jaer en een half, wiert in de rechter hants *Rescetta* een vlacksken ghevonden, de harmonie was in de nagel aen 't rechter been, dese Edelman is in Polen van sijn Ritmeester geslagen geworden, en na sijn degen ghegrepen, toonde hy konde satisfactie vergelden, als hem sulcks geoorloft waer, en daer op van sijn Ritmeester beklaeght zijnde, en van de Krijgsraedt verweesen tot afhouwingh der rechter handt, maer door een Overste Luytenants naghelate Weduwe een voetval ghedaen zijnde, is alsoo vry en los sonder eenige straf gheraeckt.

5. Als een deser linien ongheluckigh is, en de *soror* het quaet versetten kan, kan het ongheluck weynigh doen, in tegendeel doet de *soror* noch een effect in 't goede by de naevolgende unie, als by lit. E. te sien is, als eerstelick doet zy een effect in 't 10. den anderen in 't 30. Jaer.

HET XIV. CAPITTEEL.

Van de Bergen en Heuvelen.

DE Liefhebbers deser wetenschap hebben van outs de Planeten de bergen in de hant anders toe-ge-eygent als men hedendaegs doet. De oorfaeck is om den bergh *Veneris* en *Mercurij*. Eerstelick geven sy voor als dat *Venus* een goede Planeet waer, en nochtans in dese bergh veel quaets te vinden is, daer by vint men de *soror* des levens-linie hier in, die oock *Martis linia* genaemt wert, en het mans-volck in Martialischesaecten, als in den Oorlogh door verscheyde vuur en andere Krijghs Instrumenten, &c. deswegen geluck en verlies hebbende, soo moeste nootfaeckelick desen bergh *Martis* bergh zijn en heeten.

Hier toe dient dat antwoord: Als dat wel waer is, *Venus* een goede Planeet te wesen, oock *Fortuna minor* genaemt, maer wanneer
een

een ander Planeet in haren bergh met haer geconjungeert dan moet sy oock ongeluckigh werden, en daer na oock een quaet effect helpen volbrengnen, verder dat de *foror* des levens-linie altoos daer in bevonden wert, is de oorfaeck, dat *Mars* en *Venus* goede vrienden zijn, den Vrouws perfoonen dese linie groote en ongemeene liefde veroorfaeckt.

3. Is oock bekent dat *Venus* de *genitalia* als nieren, &c. vervat, als nu yemant na aenwijfingh des darms-linie ongeluck of swarigheyt daer aen heeft, dan komen witte puncten of witte en roode vlacken aen desen bergh, fulcke teecken komen daer oock als yemandt in de liefde overvloedigh, daerom kan desen bergh *venus* bergh genaemt wesen.

4. Dat de Ouden meenen dat den bergh *Venus*, *Mercurij* bergh moet wesen, om dat men daer in den Houwelicken staet en kinders bevinde, 't is wel waer dat sulcks hier in wert beteeckent. Maer als men de *transversa* (die *linia thori* genaemt is) scharp versoeckt, beteeckent. 1. goede vrienden of Patronen. 2. reysen. 3. liefdes Perfoonen. 4. onordentelicke liefde. 5. kranckheyt des liefstes voor den houwelicken staet, en of hy vreedsaem of ongeluckigh sal werden. 7. of men een blaeuwe schein sal geven of loopen. 8. den doot des liefstes. 9. het

hertrouwen. 10. uyt de 11. Figure te sien of men tot den Houwelicken staet bequaem is of niet. 11. wijfen de linien en teeckens of men na de natuere *Mercurij* en fijn eygenschappen geluckigh is, als in studeren, schrijven, koopen en verkoopen, als oock gunst en gheluck by *Mercurialisten* of niet. Uyt dese genoemde stucken is genoegsaem te sien dat *Mercurij* staet in desen bergh moet wesen, en der Oude meyningh vervallen moet, dat soo veel Vrouwen beteeckent werden, als hier linien werden bevonden.

5. Dat de bergen de 7. Planeeten toe-ge-eygent werden en welck Planeet desen of d'andere besitten en heerschet is in de Figure te sien.

6. De bergen en heuvels in de hant als sy geluckigh zijn, zijn sy verheven of vleeffich, van levender verwe, en moet elcke bergh recht onder fijnen vinger staen, waer sy alsoo bevonden werden, beduyden sy goede gesontheyt, goede natuere, en geluck, na des Planeets natuere en eygenschap; De natuer en eygenschap der Planeeten is in *appendice* deses wetenschaps te vinden. Maer als de bergen diep zijn, bleeck van verwe, of daer in veel vlacken, beteeckent het *contrarium*.

7. Als de bergen niet onder haere vingeren, maer onder de *interstitia* der vingeren staen, als lit. D. in de figure wijft, beteeckent een *catarrheus*

tarreus mensch, insonderheyt aen 't hooft fullen de sinckingen meest wesen. 2. brengen sy een haestigen doot.

8. Daer kan wel een bergh nae des Planets natuere ongeluckigh wesen, als diep, met wratten en vlacken, en veel verwerde door-loopende linien, daer evenwel de gesontheyt goet is, alsoo dat dese wratten en vlacken, niet veel doen tot der gesontheyt.

9. Des Maens bergh moet onder de bergen meest in acht werden ghenomen, de selvighe moet tegen de *Rascettam* hooger verheven bevonden werden, als in de mitte, of teghen de darm linie.

Daer de selvige dan soo wert bevonden, beteeckent een ghesontheyt, en nae des Maens natuere en eygenschap een geluckigh mensch. Maer als des Maens bergh in 't midden hooger is, dan is men tot kranckheyt genegen, als oock nae des Maens natuere wat ongeluckigh, en een haestighen doot te vreesen. Maer als de bergh tegen de darm-linie hooger is of vleeschiger, als in den aenvanck en in 't midden, dan sal de mensch tot sinckinge, swijmsucht, gheswel, sweeren, colick of breuck-pijnen, slaghen swaren noodt te seer genegen wesen, en eer hy 't meent, komt daer door tot kranckheyt en den doot.

A E N H A N G H

der

Chiromanciæ Medicæ.

H E T I. C A P I T T E L.

DE *Chiromantia* en de *Physionomia* kan men bequamelick vergelijken met een volmaect Horologie: gelijkkerwijs nu een Uurwerck dat goet is, 24. ueren gaet, en niet eerder ten eynde loopt en afgaet, alsoo oock een mensch door de linie der handt en des voorhoofts gemerckt werdt, hoe langh hy probabiliter sal of kan leven. Vorder soo als by een Uurwerck gevonden werdt een onrust, die te kennen gheeft, of de uere wel gaet of niet, alsoo zijn oock by den mensch teeckens, als onrust der pols, aderen, oogen, natuerlicke couleur in 't aensicht en aen de nagelen der vingeren. Soo als by een Uurwerck de Son die het wijser te kennen gheeft, alsoo mede de teeckens in de naghelen der vingeren gheven den dagh, hoedanigh de ghesontheyt en 't gheluck loopt, en of men lustigh of bedroeft is. Soo dat daer uyt te sien is dat de Getrouwste sijn almacht en voorsichtigheydt door

door der nagelen teeckens aen de vingeren ons menschen bekent maect. Want als wy het scherp betrachten, so kan een yegelijk mensch, sijn en der sijne, als nae-Vrienden en Patronen haer gesontheyt, kranckheydt, geluck en ongheluck, en den doodt selfs hier uyt bekenen en vernemen.

4. Dese teeckens neffens de linie doen ons klaerlick aenwijfingh hoedanigh wy hier in den vryen wil hebben, alsoo dat een gheluckighe teecken voorhande zijnde haer werck doet, soo de mensch hem daer nae aenstelt, alsoo oock, als de mensch kranck is, en soo hy diætigh leeft, en goede medicamenten ghebruyckt, jae oock sonder medicijn, sal hy sijn gesontheyt wederom krijgen op den dagh aengewesen.

Als oock de mensch bedroeft is, en goet geselschap besoeckt, sal sijn droef heyt minderen of vergaen. Dat oock het grootste ongheluck een mensch voor ooghen stonde en dreyghde, soo doet nochtans den boosen *significator* geen effect, indien de mensch tot Godt een yverigh Gebedt eerstelick doet, en ten anderen alle gelegentheydt en ghevaer op den ongeluckighen dagh schouwt en vermijdt.

5. Daer in 't tegendeel, als men des natuers en wonder loopende cours en spel voor gheringh achtet, te weten als de mensch ruckeloos

voort

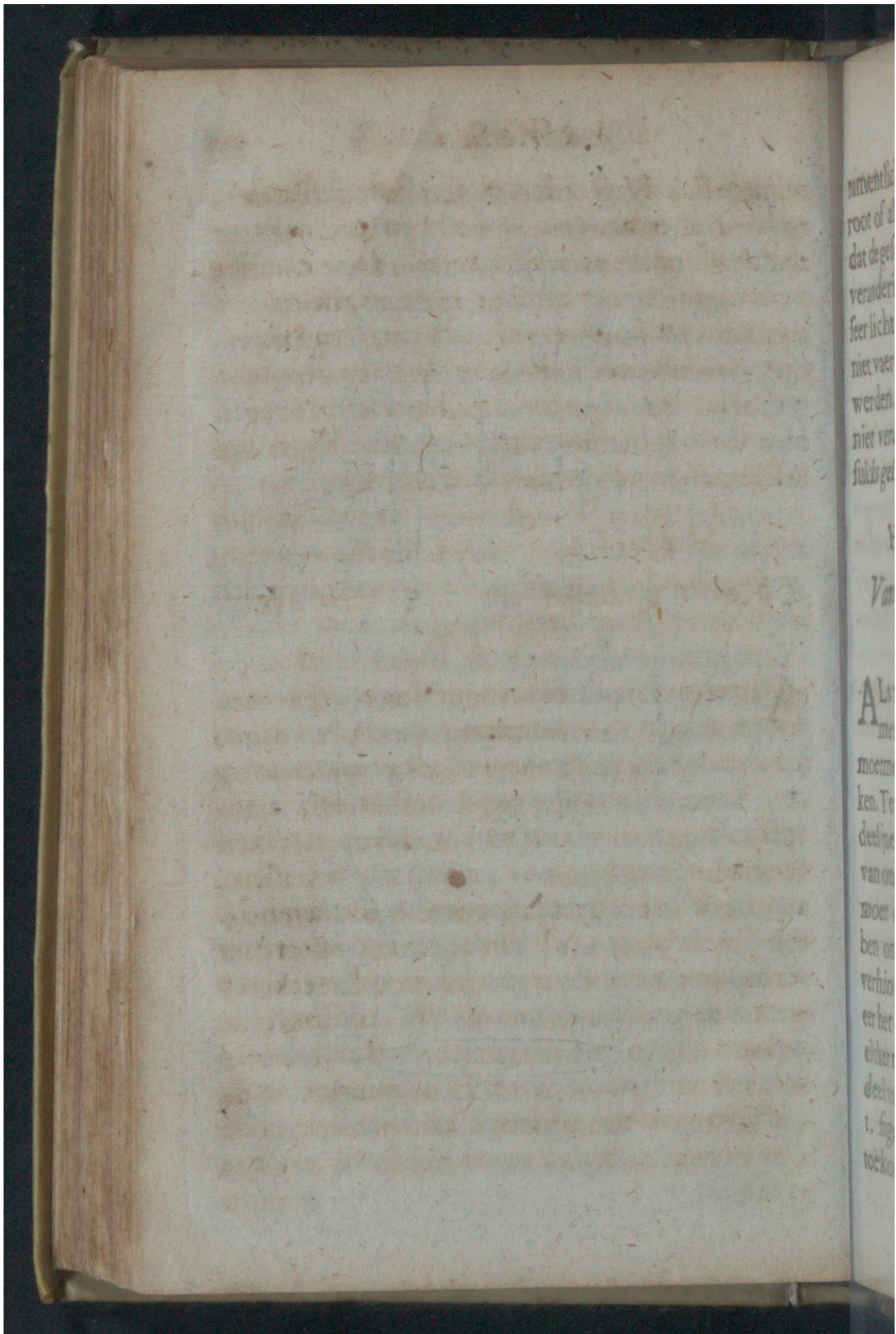
voort leeft, onbequame spijs en dranck; oock gewaerschouwt, in overvloet nutticht, sijne affecten aenhanght en alsoo moetwilligh in't gevaer sich begeeft, soo kan hy door gheringe teeckens (dat anders maer een kleyne aenstoot of droefheydt en gevaer soude mede brengen) het grootste ongeluck en kranckheydt, jae den doot self behaelen. By exempel: daer stonde by den naghel des duyms het alderringhste punct, en men wilde den effect des selfs voor gheringh achten, en met yemant twisten of des nachts op een ghevaerlicke plaets sich begeven, of met geinficierde liefden plegen, ghenomen oock in der handt gheen teecken van kranckheydt tegenwoordigh waere, soo sal evenwel de mensch op foodanige maniere de sieckte, 't ongeluck jae den doot op den hals haelen.

6. Nae volender ongheluck soo veranderen dan oock de linien in de handt, namentlick dese linie die dat litmaet toe-eyghent, soo door 't ongheluck aldermeest dan te lijdē heeft, en werden volgende Jaeren (nae aenwijfingh des circkels) daer in het ongeluck voorgevallen is, ongeluckigh. De kleyne *significator* in de naghel des vingers, die het ongheluck te vooren heeft aengewesen, die werdt sterck als het ongeluck is gheschiet, de nagels der vingeren veranderen soo haest haere natuerlicke verwen, nament-

I

ock
lye
gh in't
eringe
nifoot
engen)
ge den
ronde
ghite
voor
of des
geven,
nomen
nack-
wel de
't on-
deren
ck de-
door
ff, en
gh des
len is,
de na-
doren
et on-
n ver-
wen,
ment-

mentlic
root of a
dat de ge
verander
feer licht
niet vaer
werden
niet ver
fukks ge

Van

Als
me
moet
ken. Te
deelp
van on
moet
ben on
verhin
er het
elker
deek
t. fig
toeko

namentlick sy werden te seer wit , blaeuw , root of al te bruyn , en verblijft soo langh tot dat de gesontheyt weder keert. Dese haestige veranderingh des bloedts in de naghelen kan seer licht by de ghene die te Water en Wagen niet vaeren kunnen, in de reyse waer-genomen werden. Als oock by die gheen 't vol suypen niet verdraghen kunnen , by den selven kan sulcks gesien en vermerckt werden.

H E T I I. C A P I T T E L.

Van 't afmeten der Naghelen aen de Vingeren.

ALs men van toekomende dingen yet vernemen wil op welcke maent, weecke en dagh, moetmen dit uyt de nagelen der vingeren soecken. Ten eersten elcke nagel wast in een vierendeel jaers geheel neer waerts af, alsdan een teken van onderen af komt te beginnen in 't wassen , moet een vierendeel Jaer toe van nooden hebben om te wassen (als het teeckens effect niet verhindert wert door andere quade teeckens) eer het door den nagel loopt. Noch soo werdt elcker nagel in drie deelen verdeelt , het eerste deel van onderen af gereeckent, als lit. A. in de 1. figure van de punten wijft , beteeckent de toekomende tijdt, als vier weecken die noch te
hoopen

hoopen zijn. Het ander deel van lit. A. tot B. begrijpt oock vier weecken, die al tegenwoordigh zijn, als namentlick het effect nu al vernomen werdt en ghenooten. Het derde deel vervat oock vier weecken, die nu al overghegaen zijn, en 't effect nu al genooten.

3. Hier is wel acht te nemen dat een yege-lick *significator* twee effecten op 't sterckste doet, als wanneer den *significator* uyt het eerste deel uyt komt, en in het ander deel des nagels treden wil, als lit. A. te sien. Het ander effect doet het teecken in de mitte des naghels, of veerthien dagen naest-volghende op het gheschiede effect als lit. E. wijft.

4. Een teecken aen de naghelen der vingeren, als het sijn effect wel doen sal, soo moet het in 't midden des nagels opwaerts gaen, als de figurere aenwijft.

5. Een goet teecken, als het dagelicks in 't midden bevonden is, en daer nae aen de zijde des nagels als in de Sonnen vinger te sien lit. G. als daer een teecken breeckt, als in de kleyne vinger in de eerste figurere, als 't een goet tecken is, dat beduydt dat de gesontheyt afnemen sal. 2. Dat het geluck niet soo wel succedere, als het gedaen heeft; maer is 't een quaet tecken, dan kan men kranckheydts en ongelucks verbeteringh hoopen, en als dan een witten

signi-

significator volght, sal de gefontheydt en 't geluck des te beter wesen.

7. Als een goet teecken van het derde deel des nagels wederom in 't midden des vingers loopen, beduyt dat de gefontheyt die heeft willen af neemen, nu wederom goet en verbetert wert.

In tegendeel als 't ongeluckigh teecken uyt het midden na de zijde des nagels gaet, als by lit. G. te sien is: beteeckent dat de kranckheyt niet dodelick is en afneemen sal. Maer sal de quade *significator* van de zijde des nagels, die hy eens geloopt heeft, wederom in 't midden loopen, sal de toegenomene kranckheyt, die men had verhoopt niet langh of schandelick te sullen zijn, dan langer noch duyren en dodelick wesen.

8. Een goet teecken over de tijdt staen blijvende, beteeckent by een krancken welbeterschap, maer het is noch by hem wat ghebrecks, of men gebruyckt de rechte middelen niet wel, die de natuere toevalligh zijn, ten minsten, sal dese mensch niet diætigh leven na dat de *cure* vereyft. Als men dan andere medicamenten ghebruyckt, die nae der natuere bequamer zijn en diætischer leven leydet, soo sal daer na dat teecken haestiger door den nagel loopen.

9. Een

9. Een ongeluckigh teecken over de tijdt staen blijvende, wil de kranckheyts ghevaer niet wijcken, en blijft in eenerley noot, soo dat de krancke daer blijft doodelick legghen, en ten minsten langh kranck blijft.

10. Een goet teecken vergaende of verdwijnende beteeckent verminderingh der ghesontheyt.

11. In tegendeel een ongeluckigh teecken verdwijnende, dan is ghesontheyt te hoopen. Maer niet recht te zijn, voor dat men een wit teecken verneemt.

12. Een goet teecken als het bloot werdt, dan wil de ghesontheyt afnemen en minderen, en 't geluck vertrecken.

13. Als een teecken door den nagel al gelopen, en wederom te rugh loopt, beduyt dat de aengevangene ghesontheyt noch niet bestendig voort gaen wil, maer men moet de natuere noch meer helpen, sulcks kan oock zijn als de mensch niet diætigh leeft.

14. Als een ongeluckigh teecken te rugh keert, soo volght den krancken sijn oude kranckheyd, of valt in een *recidiva*, soo dan niet een goede *significator* volght, sal hy dadelick sieck blijven leggen.

15. De teeckens in de nagelen en vingheren, wassen veeltijts niet van onderen aen opwaerts,

waerts, maer komen in 't midden of heel aen 't eynde des nagels, welcke teeckens haeren effect soo haest doen of nu al gedaen hebben. By exempel, een stede swack en kranck geweest zijnde, komt als onverfiens tot sijn ghesontheyt, hoedanich nu de ghesontheyt geschapen staet, betracht men, en examineert men alleen het teecken, hoedanich dat gevonden wert.

16. Effen alsoo sullen oock groote teecken aen 't midden der nagelen werden ghevonden, als men medicamenten gebruyckt en die wel bequaem zijn geweest.

17. Het *contrarium* geven te kennen daer ongeluckige teecken ghevonden werden, of als de mensch moetwillens sijn gesontheyt verdorven heeft.

18. Vint men aen 't eynde des nagels goede teeckens, ghesontheyt komt oock wederom onverwacht, wanneer ongeluckige teeckens aen 't eynde des nagels bevonden werden, beduyt dat de oude sieckte weer vernieut aen komt.

19. Veeltijts werden goede en quade teeckens in 't spel ghevonden te ghelijck, ofte in de rechter hand een goet en in de lincker hand een quaedt teecken of *significator*, dat beduyt by den mensch noch geen rechte gesontheyt,
G noch

noch geen krankheyt te speuren is; als dan de linie alle die het leven vervatten op dat Jaer of tijdt geluckigh bevonden zijnde, soo kan men geen krankheyt aen wijfen, maer dat de mensch na het witte teecken ghesont, en na het geele of swarte eenig ongeluck onderworpen 't welck teecken nu aldersterckste is, daer sal 't ongeluck op uytflaen, by exempel: Yemant wert gewondt of doet een val, nochtans hoopt het leven te behouden, indien hy niet versuymt wert als in de *Chiromantia curiosa* breeder uytgegeven sal werden.

20. Alsoo by een swanger Vrou oock goede en quade *significatores* zijnde te samen bevonden, dan sal 't met haer soo gaen in 't baren en in 't kraem-bedde, na des meeste sterckte des *significatoris* tot smart en gevaer in 't baren, en tot hares lichaems gesontheyt aldus te oordeelen. Wanneer dat ongeluckige teecken stercker is, dan is 't niet raedtsaem binnen deses weecken uyt te gaen, alsoo is 't oock by een Patient waer te nemen.

21. Daer sijn sommighe Authores die houden de teeckens in de rechter handt voor geluckigh, maer in de lincker handt voor ongeluckigh, welcke meyningh noyt in *praxi* bevonden is te gelden.

22. Hier te lande, om dat men gheen secker-

als ende
at jaer of
kan men
menich
gele of
t weck
ngeluck
vert go
or het
uynt
is ut-

ck goo-
en be-
n't be-
sterd
t't be-
dus
ecker
nen d
by een

hou-
nghe
nghe
u be-

seer-
ker-

kerheyd
heer met
deerd dat

En
coles
lanckre
tot elc
figure
2.
tecke
en de
nagel
bruy
cock
tecke
ongh
nagel
bedu
gevon
wegh
vrie
prop
cock

kerheydt van de teekens der naghelen wiste, heeft men altoos van de witte punten geoordeelt dat sy leugens beteeckende.

HET III. CAPITTEL.

Van de Nagelen.

EEn nagel moet tamelick hert en levend van couleur en gheportioneert zijn, namelick de lanckte des nagels moet van aenvangh reycken tot elcks vingers derde lanckte, als de tweede figure van lit. A. tot B. aenwijft.

2. Aldus bevonden zijnde de naghels, beteeckent goede gesontheyt. 2. Een mild, goet en deughtsaem, hertigh mensch. 3. Indien de nagels gebroocken, weeck, vuyl, al te bloos bruyn, al te root, of niet geproportioneert, als oock hooge linien daer in zijn, soo langh dese teekens in de nagelen zijn, beduyt een swack ongheluckigh mensch. Is oock te weten dat nagels niet geproportioneert, noch wat anders beduyden als kranckheydt, soo sy dan langer gevonden werden als de proportie, beteeckent wel gheluckigh, maer oock een wijfachtigh en vreesachtigh mensch. 5. Korter nagels als nae proportie, beduyden een gierigh, en altemet oock bedrieghelicken mensch. 6. Weecke na-

G 2

gelen,

gelen, oock ingebooghen, duyden swacke nature, insonderheydt uyt liefde ghesprotene kranckheydt, fullen de nagels weecker zijn als vooren. 7. Vuyle ghebroocke naghelen met hoogh verheven linien, soo langh sy aldus blijven, blijft oock de mensch kranck en ongeluckigh. Maer gaen sy wegh, dan werdt men gesonder en geluckiger.

7. Het ghebeurt dat ongeschickte gebroke ne nagelen, op de welcke verheve linien zijn, in 't midden en aen 't eynde vergaen; blijven nochtans inden aenvanck by de wortel ongeluckigh, 't welck beduyt dat de mensch wel gesont en geluckigh wert, maer niet bestandigh, en soo moet de Patient wel voor sien; alsoo mede in 't geluck dat men het selvighe met schade sal vernemen, de vrienden fullen oock goet schijnen, maer het eynde sal anders uytwijfen.

HET IV. CAPITTEL.

Van de teeckens op de Nagels der Vingeren te vinden.

1. **W**itte puncten, linien, kruysen, circkels en halve circkels, duyden gheluck en gesontheyt, niet alleen den mensch daer by sy bevonden werden, maer oock sijne Vrienden, en Patronen. 2. duyden sy oock een vrolick
ge-

gemoedt, 3. den swangere Vrouwen gheluckigh Kinder baeren en goede succes der ses weecken.

2. In tegendeel swarte teeckens en putten of ingeboghene hollen, duyden kranckheydt, oock wel den doot des menschen, daer by sy werden bevonden; als sy in de linien die het leven vervatten geluckigh staen, beduyt melancholie, bedroeftheydt ende sterven, ende sijn Verwanten en Patronen: den bevruchten en Kraem-vrouwen, ghevaer, kranckheydt en oock (na gelegentheydt des teken) den doot.

NB. 3. Als een *significator* sijn effect doet, dan begint het werck met den avondt en duert tot den anderen avondt toe en noch langer, nae dat het teecken langh staet. Een witte linie als sy te langh in den nagel staet, soo langh als die duert, beduydt ghesontheydt en geluck, maer bloot werdende komt men wederom kranck en ongeluckigh te werden.

Als de witte linie heel vergaet, dan moet men tegen geluck en gesontheyt sich voorsichtig instellen. Dese beduydingh is des te grooter, als ongheluckighe teeckens, by het verlies deser linie, daer oock by komen. Wanneer de wittē linien op eenige tijdt weder te voorschijn komen, dan sal de gesontheydt en 't geluck dat verlooren is, oock wederom komen.

Als een goet teecken tegen woordigh is , en daer toe noch een gheluckigh teecken komt , dan is gesontheit en geluck noch te grooter te vernemen , en de swangere Vrouwen geluckiger in 't baren en ghesonder uyt de ses weecken te sullen komen.

In tegendeel als een ongeluckige *significator* daer is , en noch een ongeluckigh teecken daer by komt , betekent een *recidivum* by de krancken , by den gesonden , twee aenstaende ongelucken , als mede door een ongeluck tot sieckte , en door sieckte tot schade te vervallen.

Als by een mensch geen teecken van geluck of ongeluck te vinden is , dan sal dese na dat geluck en gesontheit passelick noch leven , namelick dat hy weynigh schade en oock voordeel te vreesen heeft.

NB. Het kan wesen op den dagh als het ongeluckige teecken sijn effect doet , daer in sijn natuere bedroeft met medicamenten en insonderheydt met purgeeren noch meer beswaert werdt , of sijn selven versuymende noch swaker wert , en oock ten lesten sterven moet , om dat de natuere niet met medicamenten , maer met hertsterckende saecken bejeghent moeste werden , dan vindt men by dese afgestorvene sijne naeghelaten Weduwe , dat sy maer een krancken liefften Man soude ghehad hebben,

is, en
komt,
ter te
uclli-
cken

icator
n daer
ranc-
nge-
ckie,

eluck
at ge-
ame-
rdeel

con-
nijn
nfon-
wert
swac-
om
maer
oelhe
rvenc
r en
hel-
ben,

3

ben, de
Vrienden
een heke
geeft in f
re voorv
nen, als
venen f
doch de
getraete
teecken
sterven
gelaten
Sij
als lit
gaen,
zijn,
goede
nigh f
NB
geluck
't ey
dele
ghen
naghe
fulcks
velat
ten
len,

ben , de Kinderen een krancken Vader , de Vrienden een siecken Vriendt, de Dienstboden een siecken Patroon of Heeren ; en de natuere geeft in sulcken doodts gelegentheyten en andere voorvallen daer door ghenoeghsaem te kennen , als daer een *simpatiam* met den ghestorvenen Heere en den sijnen is gheweest ; indien doch de gestorvene , de sijnen alle dage qualick getraecteert hadde , dan soude weynigh of geen teeckens voorhanden zijn , ten waer dat het sterven deses Heeren een groot fortuyn naegelaten.

Significatores als sy ghebroocken of gedeelt, als lit. A. 3. figure wijst , of van ter zijden opgaen , als lit. E. of sy goede of quade teeckens zijn , doen een kleyn effect , te weten , van 't goede weynigh voordeel , van 't quade weynigh schade.

NB. Soo de vlacken in de hand en nagel ongeluckigh zijn , alsoo de geele vlacken meest aen 't eynd der vingeren en handen , en de natuere dese uytwerp soo meenichmael , op den selvighen dagh daer sy ghesien werden , oock op de naghelen witte vlacken te voorschijn komen , sulcks beduyt dat de mensch sijn oude sieckte verlaten sal , te weten dat sy uyt de galle gesproten zijn , maer geen witte vlacken op de naghelen , behalven de geele , beteeckent geen verlies

maer verminderingh van de overlopende Gal. Men vindt op de nagels oock 't getal tot negen als oock letteren, verwacht haer uytleggingh in *Chiromantia curiosa*.

By 't meten der nagelen gebruyckt men *proportio Arithmetica*; elck deel vier weecken beduydt en is soo groot als 't ander. 't Deel kan oock verdeelt werden soo veel men wil, tot dat den dagh gevonden werdt, die men soeckt, soo dat de afmetingh der naghelen gheen groote konst van nooden heeft, want men met de oogen sulcks haest kan vermercken en afmeten.

Hoe men nu van alles op het alderseeckerste oordeelen sal, dat sal de natuere en eygenschap der Planeten in *Chiromantia curiosa* leeren. Een Venus kranckheydt te meeten, of men weten kan ende wanneer sulcks noodigh? om dat Venus de liefden en *genitalia*, als nieren, &c. te schouwen de *conuersation* des *Veneris* natuere, en betrachten de gepasseerde dingen, &c.

Als yemant besmet en geïnfecteert is, hoedanich des menschen staet is, sulcks sullen te kennen gheven de teecken in den duym, die *Veneri* en *Marti* toe-ge-eyghent zijn. De ervarentheyt betuyght dat de witte teeckens op den duym, gesontheyt soedanige luyden, als sonder medicamenten, en niet sonder groote verwonderingh, haer mede gebrocht heeft,
wil

wil men oock het verderf des lichaems door liefde vermercken, sulcks is te sien in de nagenen der vingeren als ongeluckigh zijn.

Eyndelick, alsoo tot 's lichaems gesontheit te behouden, en ongesontheydt te wederstaen van nooden is een Medicus, daerom is 't noodigh dat een Medicus verstaet, hoe dat hy op den eenen dagh geluckiger is in 't cureeren als op andere daghen, by experientie doen sy in ongeluckighe teeckens gheen groot voordeel, oock in geringe kranckheden, maer in gheluckighe dagen de beste cueren, soo moet de Medicus des geluckige of ongeluckige dagh waernemen en betrachten den duym, want *Mars* die de Medicus oock regeert, op de selvige manier sijn sit-plaets daer in heeft, en terwijl *Mars* en *Venus* in den duym heerschen en resideren te samen, daer uyt komt de oorfaeck, dat dese beyde Planeten met malkanderen Vrienden zijn.

DEDICATIO

AEN DE

*Achtbare, Erentveste, Hoogh-geleerde,
ende Wel-ervarene Heer*

EZECHIAS SUREAU
de **R O S I E R**

Medicijn Doctor ende Practicus
alhier.

DE *Physonomia hoog-ge-eerde
Heer, is nu gelyck t'allen tijde
by hooge Stants personen, en by
de Gheleerde beroemt ende in
grooter eere gehouden geweest, soo dat sy
sonder handtleydingh ofte soomen seght
manuctio door andere liedens gemoet,
gelyck als bloot uyt haer doen ende laten
eenighsins kan geleert worden, want als
men nuchtere leeden betracht oft sy
nuchtere zijnde haer gemoet wel regee-
ren ende bestieren konnen, sullen sy't sel-
ve by den dronck te kennen gheven ende
open-*

D E D I C A T I O .

openbaren ; Desgelycks kan men het gemoet eenes menschen in't speelen, oock in toornicheydt klaerlick vernemen, of hy tot deughde genegen, of de lasteringe onderworpen is. Van gelycken sal men van sommiger menscher geluck ende gemoedt eenighsins kunnen oordeelen; wanneer yemandt een mensch (die sijns ghelyck is) vindt en siet, gelyck men d'eenen sijn gemoet ende gheluck siet, even alsoo merckt men des anderen sijn gemoet ende geluck; Kan men dan door enckele betrachtunge ende conversatie eenes menschen, anders door het gesichte sien en oordeelen, des te meer sal men in een judicie verseeckert wesen, wanneer men uyt beyde de wetenschappen, te weten, Chiromantia en Phisionomia yet uytsoeckt en vindt, terwijl het leven, kranckheydt, daer toe het gemoedt en 't geluck evenwel uyt de linien in 't voor-hoofst, uyt de oogen, uyt wratten in 't aensicht ende handen kunnen gevonden worden. Aenghesien dan mijn hoogh-ghe-eerde Heer een Liefhebber is

van

DEDICATIO.

van dese wetenschappen, ende heerlijcke gaven besit om van de natuere deser beyder te judiceren; soo heb ick goet geacht desen Physionomiam Medicam U E. Ervarene Achtbaerheyt toe te schrijven en te dediceren, haer instantelijck oock seer vriendelijck versoeckende, te willen als aenghenaem ontfangen, het beginsel mijns onbevleekter intentie, verhoopende alsoo tot deser tijdt desghelijcks oock nu voort aen U E. Achtbaerheyt sal stantvastigh houden, haer besondere liefde ende genegentheydt tot mijn persoon. Dus eyndigende, ick bevele mijn hoogh-ge-eerde Patroon met alle de sijne, mijne beminde, de bescherminge Gods; my haer lieden goede gunste bevelende.

Mijner hoogh-ge-eerde Heere t'allen
tijde gewillighsten Dienaer

PHILIPS MEY.

HET

HET I. CAPITTEL.

Van de influentie der Sterren, oock van de Wratten die somtijds verschijnen op't aengesicht ende op andere deelen des lichaems.

Datter een influentie der Sterren zijn moet in de *Microcosmo*, en die te gheschieden, dat werdt ghenoeghsaem bewesen by krancken en steruende menschen, want volghens den loop des Maens soo siet men oock by haer de veranderingh der kranckheden, of oock den doot selfs te ghemoet. Men betracht oock den Hemel by een yeder mensches sijn ure daer op hy is gebooren, hoe deselve gestaen heeft ter tijdt sijnder gheboorte, even alsoo bevindt men de linie oock geluckigh of ongeluckigh, onder andere betracht men maer in 't aensicht de wratten en vlacken, sy fullen ons aenwijsen wat voor kranckheden, en wat doot de mensch onderworpen is, dese teeckens in 't aensicht descenderen alsoo oock mede van de influentie des *macrocosmi*, om dat de selve in de ure der gheboorte is ongeluckigh gheweest, want wratten beteecken altoos ongeluck; indien dan nu den Hemel ongeluckigh ghestaen heeft

in

in de uere der gheboorte, soo fal het hoofd; 't welck de figure des Hemels presenteert, (gelijck het lichaem de aerde) oock ongheluck vertoonende zijn. Daerom soo by yemandt in 't ghesicht bevonden werden wratten en vlacken, soo moeten oock aen 't lichaem wratten en vlacken zijn. In teghendeel is te mercken, wanneer nae de uere der geboorte by yemandt wratten en vlacken gevonden werden, dan sullen soodanighe teeckens aen 't lichaem niet wesen, edoch soo doen sy haeren effecten soo wel, als of hy daer mede gebooren waere, en fal de mensch met die kranckheden beladen zijn, tot dat sy vergaen. Ten derden, wratten en vlacken, als sy niet van natuere, maer door verschrickingh of *expica* aengekomen zijn, namentlick als de Moeder een grooten lust tot eenigh dingh te eten hebbende, en niet haest ghenoech sulcks heeft konnen bekomen, werden eerst haer nagelaeten teeckens ghevonden, en ten anderen soo doen gheen effect.

Ten vierden. Sommige Authores vermeen dat wratten op de rechter zijde van 't voorhoofd gheluck, maer die ter lincker zijde het contrarie beduyden. Daer uyt dan te weten, dat de jonge luyden wel voor geluckigh te achten zijn, die aen de rechter zijde des

voor-
haer
eyndgen
nende m
gefont e
jonckhe
verdrag
ten in 't
fal de m
derdom
Ten
ten of
ofiswe
bevon
dar f
ghene
ten op
ghema
sen.
Te
wra
om d
taten
kenen
horen
niet
aer
y

voorhoofds wratten hebben, om dat de linien haer aenvanck nemen aen de rechter zijde, en eyndigen aen de lincker zijde. Deswegen konnen de menschen nae haere jonghe jaeren noch gesont en geluckigh wesen, en 't is lichter in de jonckheydt, als in den ouderdom, ongeluck te verdragen. Nu in teghendeel als de wratten in 't midden of aen de lincker zijde staen, sal de mensch in 't midden of in hooghste ouderdom kranckheydt of ongeluck uytstaen.

Ten vijfden. *Cardanus* schrijft van de wratten of vlacken die aen de ooren staen, hoererye of overspel te beteecken, maer ick sulcks niet bevonden hebbende, wil doch wel toestaen dat sulcke luyden tot onordentelijcke liefde gheneghen zijn, sulcks dan niet alleen wratten op d'ooren, maer oock de linien, die het ghemoedt in haer begrijpen, sulcks uytwijfen.

Ten sevende, 't is niet vreemt dat eenighe wratten in 't aensicht sulcks oock aenwijfen, om dat de selvige ongeluck dreygen den *genitalien*, oock ongheluck in het trouwen beteecken, daerom soo moet de *harmonie* uyt de linien ghesocht werden, of soodanige teeckens neffens kranckheydt, oock hoererye en overspel aenwijfen sullen.

Wat ten achtsten de wratten en vlacken
voor

voor sieckte meêbrengen, sal het 6. capittel genoeghsaem onderrechinge geven.

HET II. CAPITTEL.

Van de Wratten aen't Voorhoofd.

DE *Physionomia Medica* is een wetenschap waer door met hulpe der *Chiromantie Medicæ*, des menschen ghesontheydt bespeculeert behouden kan de teghenwoordighe, en toekomende kranckheden sien en bekennen, die afwenden oft ten minsten verminderen sal kunnen, als mede door't welcke men sal leeren kennen oft den mensch eenen natuerlicken of geweldigen dootd sterven sal.

Voorders soo heeft men altoos gemeen dat het leven in de hant, en het gemoet in 't aensicht te sien soude wesen, 't is niet vreemt dat het gemoet eerder uyt het ghesicht als uyt de handt te erkennen is, maer by het leven dee oordeel volkomentlick ghegeven moet werden, niet alleen na des menschen gesontheyt uyt de *Physionomia* edoch niet sonder de *Chiromantia*, en de *Chiromantia* kan oock daer toe niet helpen, sonder de *Physiognomia*, de dagelijcksche ervarentheyt betuyght sulcks dat het langh leven uyt de linien en het goetd uyt d'oogen

ittege-

fi.

enichap
wantie
percu-
ne, en
ennen,
ren fal
fal lee-
ricken

een dat
te aen-
mit dat
uyt de
en dee
te wer-
tebeyt
ter de
te daer
de da-
ks dat
te uyt
teogen

I

zogen te o
amelyck fal
en nootlaet
anden na h
aer na de
oe dat nae
ijcke elck
noeten ste
al werden
voortan t
vens lang
men voor
nien en t
noemt w
werden r
genreter
de rechte
en t'eyn
neer ooc
nie des
van de r
ctien h
s. D
fyde se
fal in de
fal ma
de rwe
tefun

d'oogen te oordeelen en te vinden zy. Voornamelijck sal dese wetenschap by seer oude lieden nootfaeckelick wesen, als alle linien in de handen na het leven te gelijk uyt zijn, sullen daer na de linien aen't voorhoofd aenwijfen, hoe dat nae de uytgestane sieckte (daer nameelijcke elck vermeynde dat sulck mensch hadt moeten sterven) de ghesontheydt bevonden sal werden, en dan oock hoe langh sulck mensch voortaan 't leven kan dryven. Als men nu 't levens langhte by yemant wil soecken, moet men voor eerst weeten den aenvangh der linien en 't eynde, ten tweede, hoe sy ghenoeemt werden, of hoe sy de seven Planeten werden toe-ghe-eygent, ten derden hoe sy gemeeten moeten zijn. Soo is 't ten vierden aen de rechter zijde van 't voorhoofd den aenvang en 't eynde op de lincker zijde, effen also wanneer oock de Sons-linie conjungeert met de linie des Maens, en gemaeght staen, soo sal men van de rechter zijde af meeten van de conjunctie na het leven.

5. De namen der linien in 't voorhoofd hoe sy de seven Planeten toe-ge-eyghent werden, sal in de eerste figure te sien wesen, de eerste sal *linia Saturni* wesen, als lit. A. aenwijft, de tweede wert genaemt *linea Jovis* als lit. B. te sien, de derde is toe-ghe-eyghent *Marti* als
 H lit.

lit.C. de vierde regeert *Venus*, als lit.D. de *linea* boven het rechter oog is de plaats der Sonne, als lit.E. De Maen heeft zijn plaats boven het linker oog, als lit.F. aenwijst, *Mercurius* heeft zijn regeeringhe tusschen de Son en de Maen, als by lit. G. te sien, na het leven heeft hier *Mercurius* weynich te doen, dat de selve hier by gevoeght wert, is d'oorfaeck om dat seven linien in 't voorhoofd bevonden, en de selve de seven Planeeten toegeschreven, en daer van geregeert werden.

6. Hier is te mercken dat de ordinantie niet kan betracht werden, want gelijk aen de *Macrocosmo* twee groote lichten zijn, als Son en Maen, alsoo zijn by den mensch, twee lichten te weeten de oogen, daerom oock haer beyder linien, als des Sonne boven 't rechter oog, en des Maens boven 't linker oog gestelt zijn.

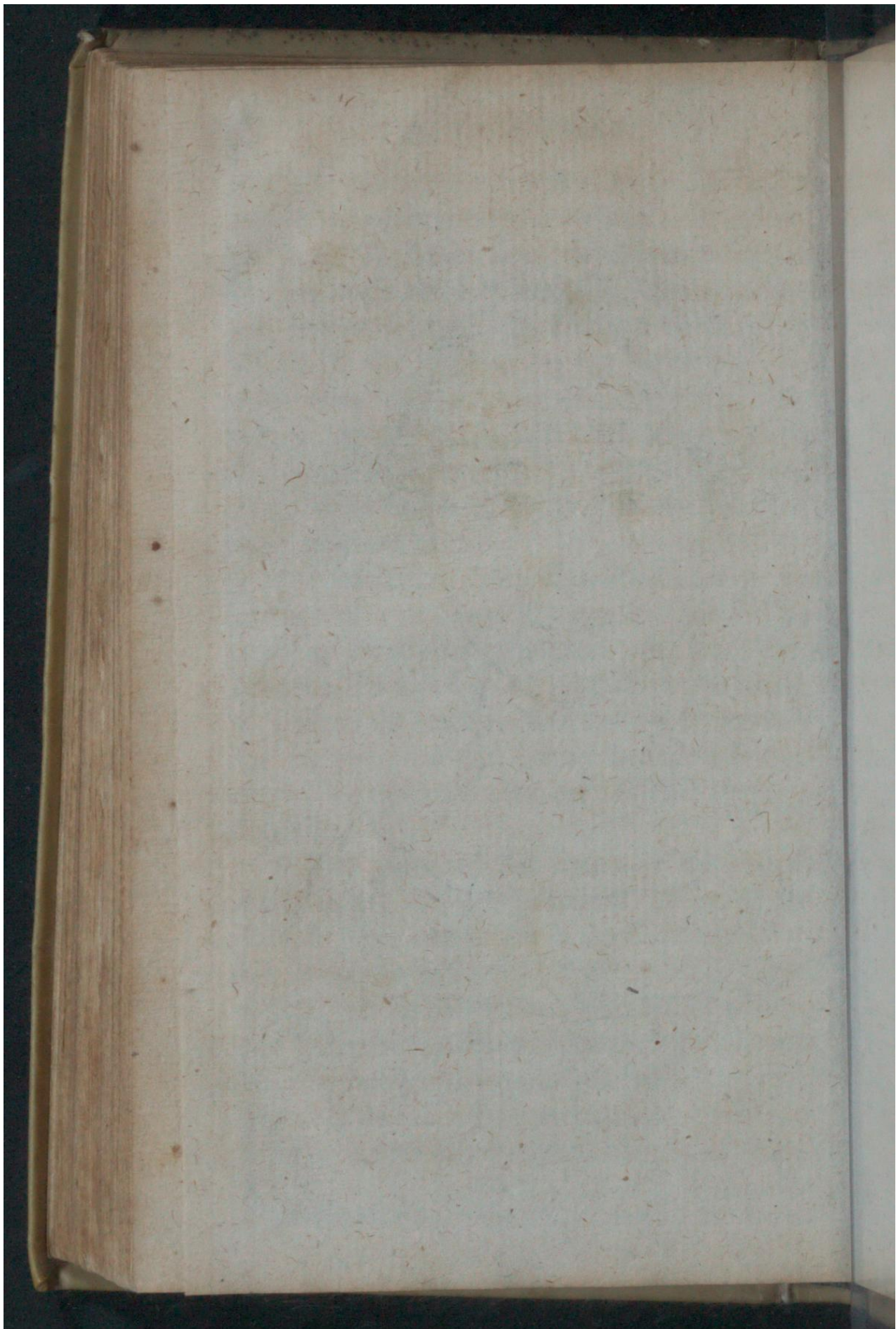
7. Het afmeeten der linien des voorhoofs is feer licht: De eerste linie in 't voorhoofd, als in de 2. figure te sien is, geeft sestig Jaeren, elck navolgende linie, heeft alleen thien Jaeren in sich, als nu dan vier volkomene of ghelukkige linien bevonden werden in 't voorhoofd, sullen na het leven negentigh Jaren begripen. Ende als de Sons-linie met de linie des Maens in 't voorhoofd verwant en bevriendt staen,
 soo

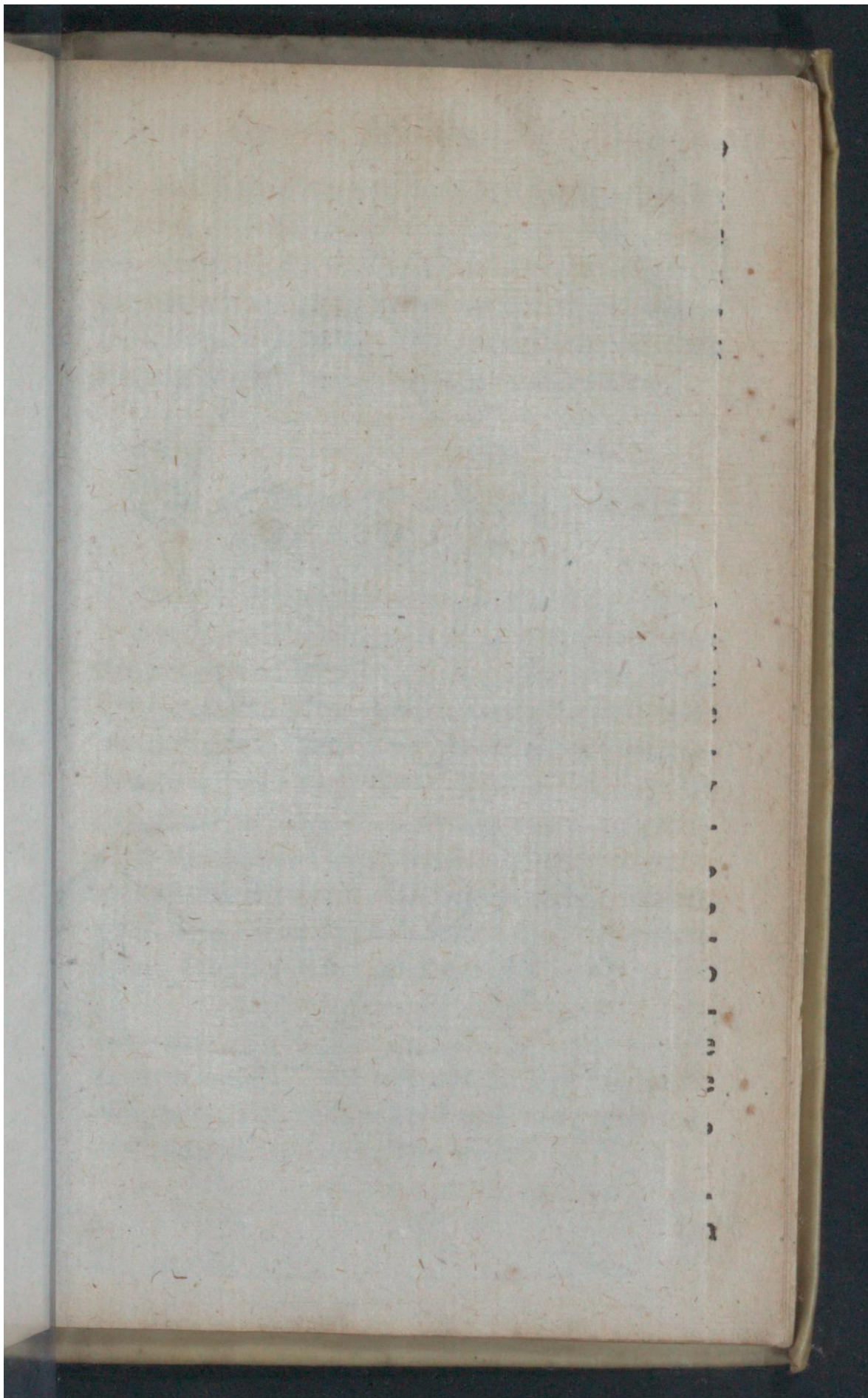
D, de linc
er Sonne,
boven het
vrijs heeft
de Maen,
heeft hier
de selve hier
om dat k-
en de fel-
en daer

antie niet
n de Ma-
ts Son en
de lichten
haer bey-
t rechter
oogh ge-

orhooits
v-hooft,
g Jaeren,
n Jaeren
geluc-
v-hooft,
grijpen.
s Maens
t staen,
100

soo kan h
worden,
natuere de
Jaeren he
ste linien
Planer
H
Van
Soo
port
het licht
sich be
hande
ment
den na
men v
de len
geef
sien
als ky
ben, v
rechte
vingt
volk

foo kan het leven tot hondert Jaer ghebracht worden, als lit. A. in de 3. figure wijst, na de natuere des Sons en Maens sal elck linie seftigh Jaeren hebben, also fullen oock de vier bovenste linien na de natuere en eygenschap van elck Planeet seftigh Jaeren hebben en aenwijfen.

H E T III. C A P I T T E L.

*Van de proportie des aenghesichts
en des lichaems.*

SOo als de handt en vinger moeten gheproportioneert wesen, also moet het gesicht met het lichaem en handen, haer geproportioneert sich bevinden, soo moet het aengesicht met de handts lenghte ghelijcke groote aenwijfen, namentlick, van 't eynde des middel vinghers by den nagel tot de *Razettam* des mans sal genomen worden de lenghte des aengesichts: vorder, de lenghte der hand dan negenmael genomen, geeft niet alleen de heele statuere ofte des menschen lengte, maer oock desselfs breette, soo als hy beyde sijn armen uytgheftreect sal hebben, van 't eynde des middelste vinghers van de rechter handt, tot het eynde des middelste vinghers, aen de slincker handt toe gemeeten, volkomentlick sal de maet wesen.

4. 't Voorhoofd van den aenvanck der neu-

H 2

sen

fen tot de hayren met den wijfer in ghelijcker groote, en is oock 't voorhoofd nae de gefont- heyt en 't geluck en gemoedt, als fy in 't mitte en in 't eynde soo breed is als fy is in den aen- vangh.

5. De breete der ooghen gheeft de kleyne vinger, de maet sal wesen, te weten van 't eer- ste gelit by den bergh aenvanckelijck ghereec- kent tot 't eynde des andere gelits.

6. De neus sal met de mondt de ghelijcke groote wijfen, de hooghte des mondts werdt soo verstaen dat men de maet met den passier in de mondt doen kan dat het niet seer doet.

7. De wangen des aengesichts moeten met de handen gelijcke breete wijfen, dat namelick de beyde handen de selve moeten bedecken.

8. Wat nu een gheproportioneerde en niet gheproportioneerde aensicht beteeckent, be- tracht men alleen de proportie der handen, soo sal men oock alsoo 't selvige na het aengesicht judiceeren kunnen.

9. Gelijk alle ledematen des lichaems met het aengesicht en handen gheproportioneert moeten wesen, sal men te verwachten heb- ben.

HET IV. CAPITTEL.

Van de linien in het Voor-hoofst.

DE linien zijn gheluckigh, als sy lanck, gaef effen en breet zijn, en soo beteecken en sy een langh leven, goede gefontheydt en een lustigh gemoet.

Hier moet men seer voorsichtigh judiceren, om dat de linien in 't voor-hoofst niet alleen het leven duyden, maer oock gheluck en het gemoet. Soo kan 't wel wesen, dat by een geluckighe mensch dese linie bevonden werdt in 't goede, daer hy doch altoos kranck of sieck is, daer tegen sullen by hem in de handt de linien die het leven in hebben, en het aengesicht met wratten ongeluck aenwijzen, of met vlacken, subtijl en gebroken zijn als de 3. figure wijst. Vorder als de linie kort, ongelijck, geslangt of krom is, beduyt ongheluck, kort leven, swacke natuere of een bedroeft gemoedt. Hier moet betracht werden of de linien die het leven in hebben, swack of ongeluckigh zijn, of dat den mensch melancholie onderworpen is, want soo de linien die het leven in hebben goedt bevonden worden, als oock het temperamentum niet melancholick, inde handt daer naer fulcke linien ongelucksaligheyt in 't toekomende.

4. Als de linien al te seer geboogen, beduyt

H 3

een

een swacke natuere, die tot quade sieckten genegen is.

5. Als nu de linien ongeluckigh zijn, maer daer by de *foror* en rancken der linien bevonden werden, soo werdt ongeluckfaligheydt der linien hier door vermindert.

6. Als de linien op haer behoerlijcke plaetse niet gevonden werden, en oock alle de linien by een gevonden staen, als de 4. figure wijst, beduyt een swacke natuere, en so lang de linien inde handt nae het leven haer ongeluckigh vertoon, soo langh sal't niet nae des menschen wensch toegaen, noch sal oock niet al te ongeluckigh wesen, insonderheyt als hy sijn eygen goetduncken niet te veel volgen wil.

Dese conjunctie der Planeten wert seer raer bevonden.

7. De Son ende Maens linien gheluckigh zijnde, geven goeden schijn der oogen, te meer als haerder beyde linien eendrachtigh staen. Maer dese beyde linien gheboogen en soo t'famen komende, soo sal der ooghen schijn niet bestandigh bleeck wesen.

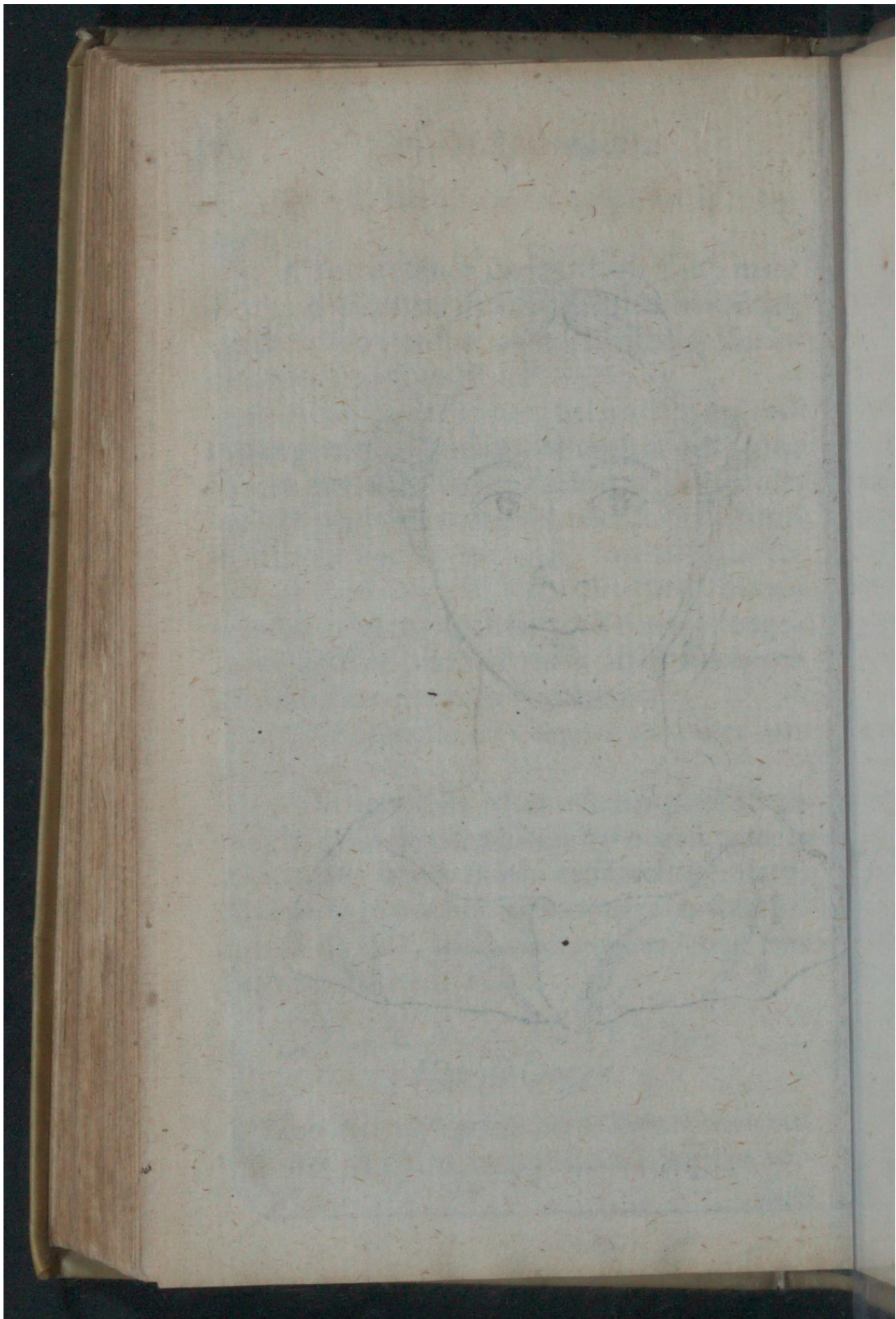
HET V. CAPITTEL.

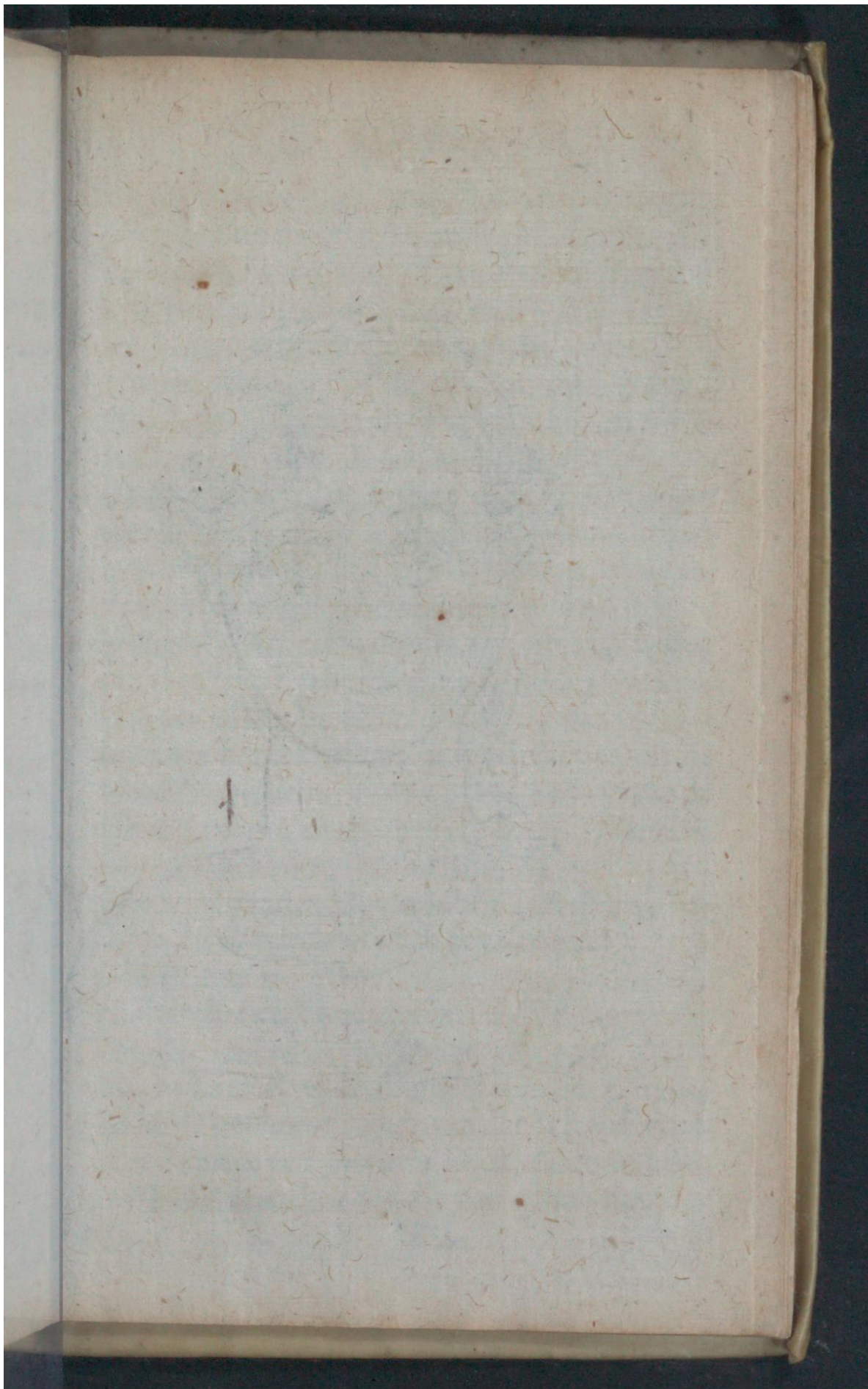
Van de Oogen.

DAt de Oogen gesontheyt, kranckheyt, een lustigh of droevigh gemoed in egenwoordige

ckten ge-
n, maer
bevonden
ck der li-
ke plaet-
de linien
re wijst,
de linien
nigh ver-
menfchen
te onge-
wijn eygen
feer raer
eluckigh
n, te meer
gh fzaen.
n foo rfi-
hijn niet
theyr, een
genwoor-
dige

dige tyd
riente.
ken men
nien son
als sulck
vonden
grooter
veel re
als sy o
wecken
om mo
kens o
komen
nu al g
verga
oock o
menic
felvig
de oon
daer n
duyt
Al
chaer
dan o
bover
re ha
met o
oock

dige tijdt aenwijfen , leert de daghelickfe experientie. Soo moeten dan eens gefonden vrolicken menfchs ooghen helder , sonder aderen, linien sonder bloet-strijmen, en vlacken zijn. En als fulcke ongeluckige teeckens by yemand bevonden worden , en fterck , foo doen fy des te grooter effect, maer als fy subtijl zijn, heeft niet veel te beduyden. Doch moet men bedencken als fy toekomende sieckte of melancholie be-teecken, konnen fy ftercker toenemen, daerom moet men de linien in de handen, en de teekens op de nagelen betrachten, of fy noch toekomende, of tegenwoordig zijn, en haer werck nu al gedaen hebben , want als fulcke teeckens vergaen of beginnen te breecken , dan vergaet oock de kranckheydt , infonderheydt als de mensch medicijn ghebruyckt , beduyt dat de felvige wel sijn effect ghedaen heeft. Wanneer de oogen schoon gewassen zijn, en werden dan daer in bevonden kleyne subtijle teeckens , beduyt dat de natuere swack geworden is.

Als men nu weten wil aen wat zy des lichaems de swackheydt wesen sal , foo moet men dan de ooghen in vier deelen verdeelen als het bovenste deel, fulck numer. 1. in de 3. figure heeft het hooft , ende om dat 't hooft oock met de mage een *simpatia* heeft, daerom fullen oock alle kranckheden die van quade opgaen-

de dampen uyt de maegh voortkomen, te vinden zijn.

Op de rechter zijde der ooghen als num. 2. aenwijft, fullen alle inwendighe leeden in 't lichaem op de rechter zijde bevonden zijn, als de rechter borst, lever. Als op de lincker zijde werden bevonden linien, als num. 3. wijft, sal men aen 't hert, lincker borst, en lincker zijde ongemack hebben, als het *temperamentum melancholicum* is, sal de linie des milts beswaernis aenwijfen.

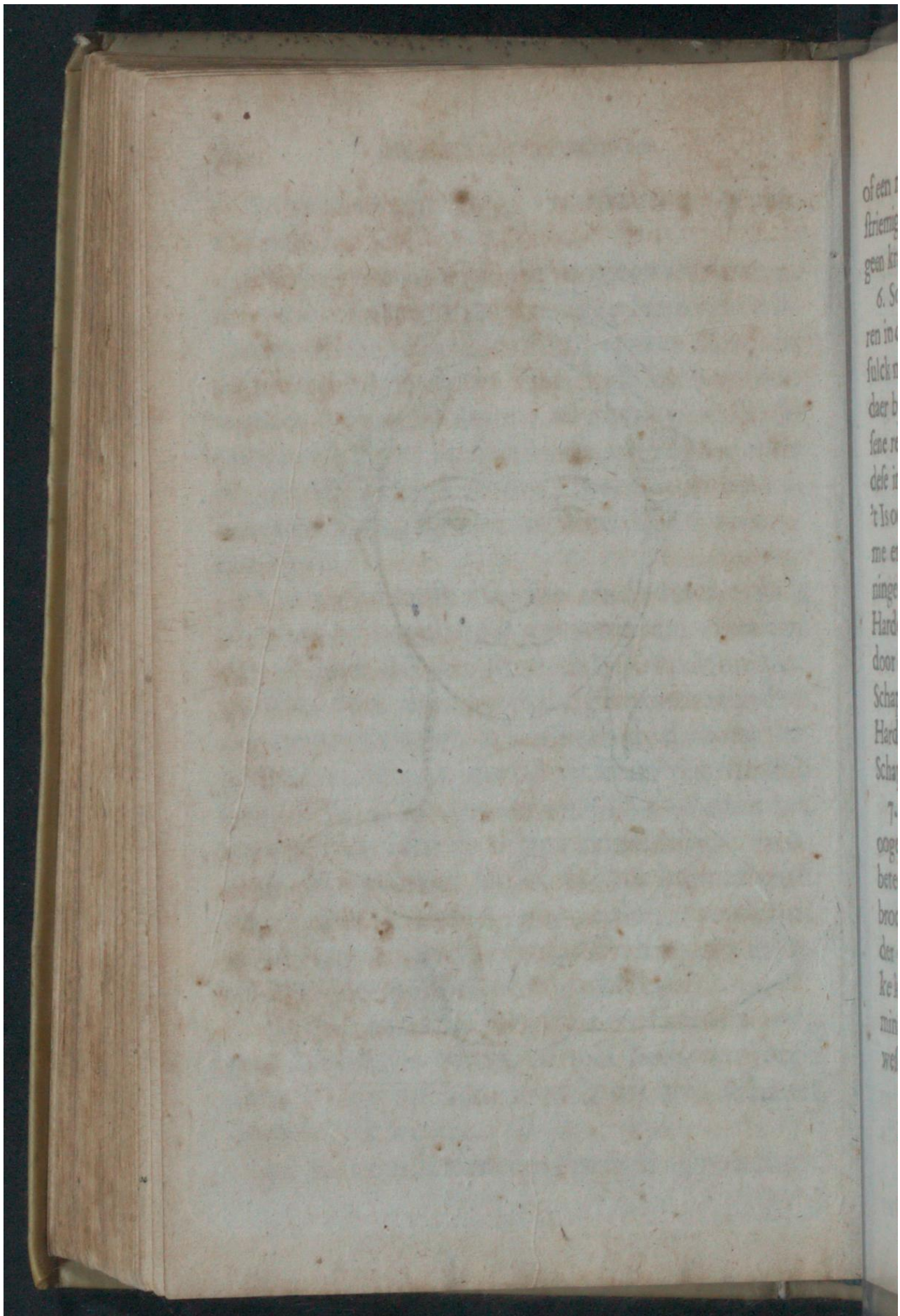
Vorder is hier te mercken als de vlacken in 't midden der oogen bevonden werden of na by, dan is oock het onghemack in 't midden der borst als de 6. figuere wijft. Het onderste deel der oogen als num. 4. wijft aen de darmen, de genitalien, nieren, daer door komt dat sulcken mensch de *colica*, en de geelsucht onderworpen is, daer door de oogen ongeluckigh werden. Welcke met Venus sieckte besmet zijn, fullen aldaer quade ooghen hebben, en die ongeluck uytwijfen, sulcke tekens brengen mede de Vrouws perfoonen kranckheden.

4. Als nu de oogen door en door blaeuw, met bloedighe aderen of met linien beseeten zijn, sal by sulcken mensch het heel lichaem onpaffelijck wesen.

5. In 't oordeelen moet men in acht nemen,
of

de vin-
um. 2.
in 't li-
n, als
r zijde
ift, fal
r zijde
w m-
aeris
en in 't
na by,
en der
te deel
en, de
ulcken
erwor-
n wer-
et zijn,
die on-
mede
neuw,
eteeren
schem
nemen,
al

of een
striemig
geen ki
6. S
ren in
fulck n
daer b
fene re
defe n
t Iso
me e
ninge
Hard
door
Scha
Hard
Scha
7
oog
bete
bro
den
ke
min
we

of een mensche sijn ooghen smerten, root en striemigh gheworden sijn, sulcks dan aen 't lijf geen kranckheyt brengen of aenwijfen kan.

6. Sommighe meenen dat de linien en aderen in de ooghen sijn *radii solares*, daer door sulck mensch geluckigh te achten soude wesen, daer by sy te vinden sijn, maer de aengeweesene reden geven veel anders te verstaen, dat dese ingebeelde meeninge, niet gelden mach. 't Is oock te verwonderen dat soo veel voornamen en Geleerde luyden, sulcken slechte meeninge toeghedaden sijn, terwijl sy weten dat de Harders haer Schapen voor kranck bekennen door dese linien, want sulcx als by de krancke Schapen geoordeelt is gheweest, dat is, van de Harders bevonden, in 't lijf van de ghestorven Schapen.

7. Als by de kinderen in de hoecken der ooghen bevonden worden, stuckskens vleesch, beteeckent dat sulcke kinder kunnen op-ghebrocht werden, in 't tegendeel, als de hoecken der ooghen seer diep leggen, beteeckent dat sulcke kinderen swaerlijck op te brengen sijn, ten minsten veel sieckte sullen sy onderworpen wesen.

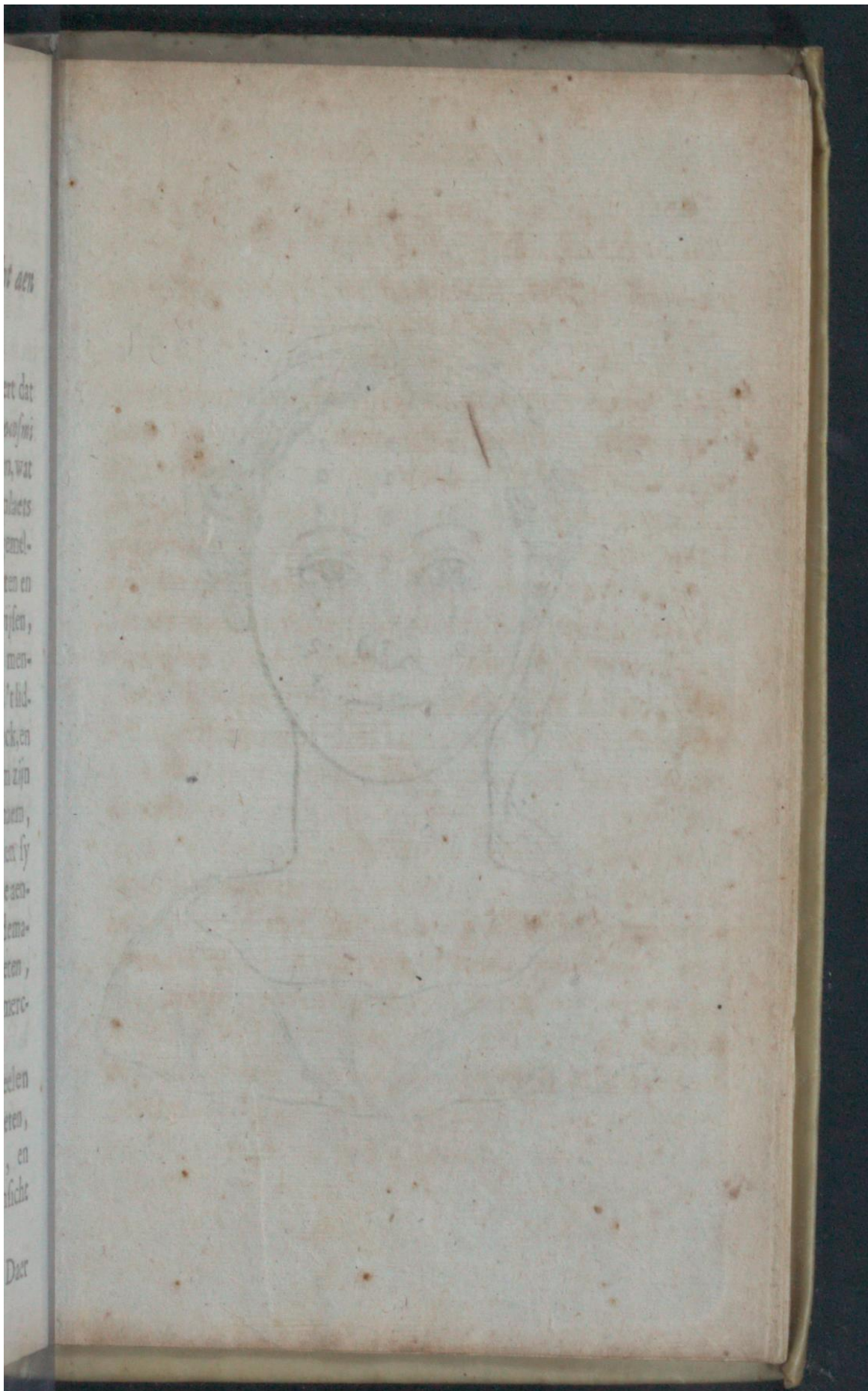
HET VI. CAPITTEL.

*Van Wratten, vlacken in't aensicht aen
't lijf en in de handen.*

IN 't eerste capittel is ghementioneert dat wratten door de influentie des *macrocosmi* voortkomen, nu soo wert hier aengewesen, wat de wratten beduyden, als sy op eenigh plaets bevonden werden, noch soo is oock in 't gemelde eerste capittel te vinden, dat alle wratten en vlacken, altoos wat ongheluckighs aenwijfen, sulcks werdt doch also verstaen, dat een mensche, als hy kranck of ongeluckigh word't lidmaet daer op de wratte sal staen, meest sieck, en sal daer aen de meeste pijn lyden, daerom zijn lieden die veel wratten hebben aen 't lichaem, qualijck daer aen, want sieck zijnde vallen sy van d'eene sieckte in de andere, en dan nae aenwijfingh der wratten aen verscheyde ledematē, smerten oock lijden uytstaen moeten, waer uyt dan oock *Genus Mortis* te vermercken staet.

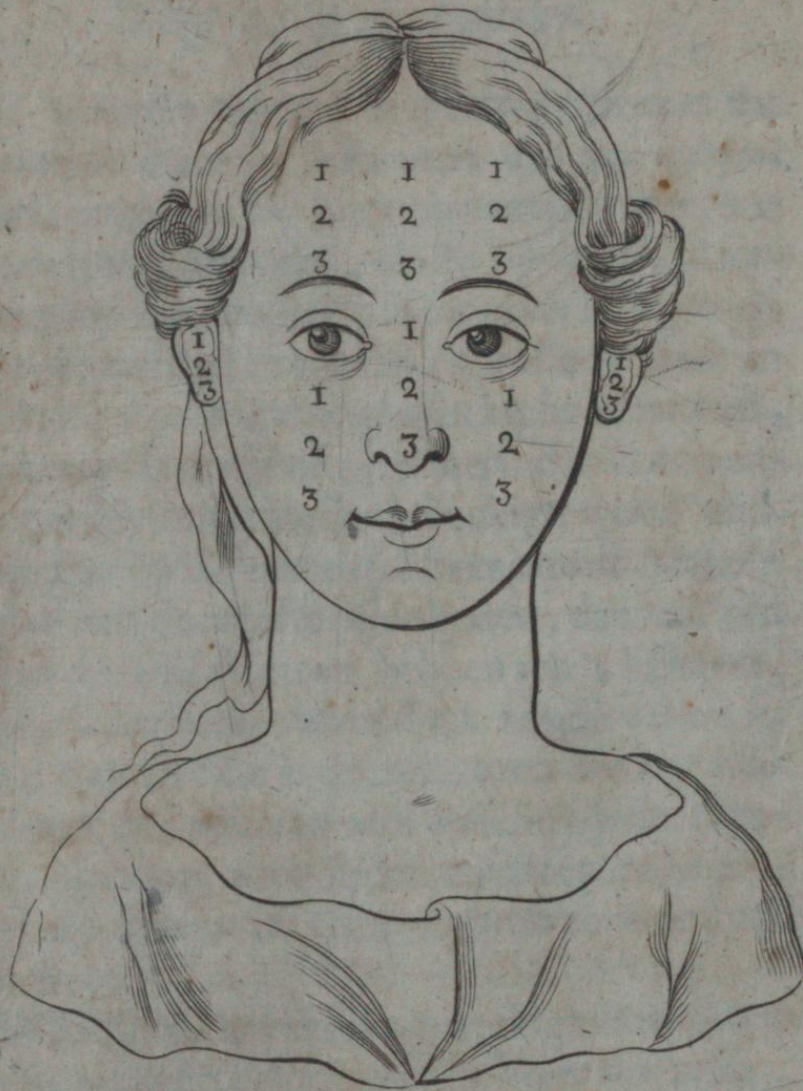
Wil nu oock yemant geluckigh oordeelen uyt de wratten, soo moet hy voor al weeten, hoe het aensicht moet verdeelt werden, en welke litmaet in 't lichaem het lit in 't aensicht correspondeert.

3. Daer

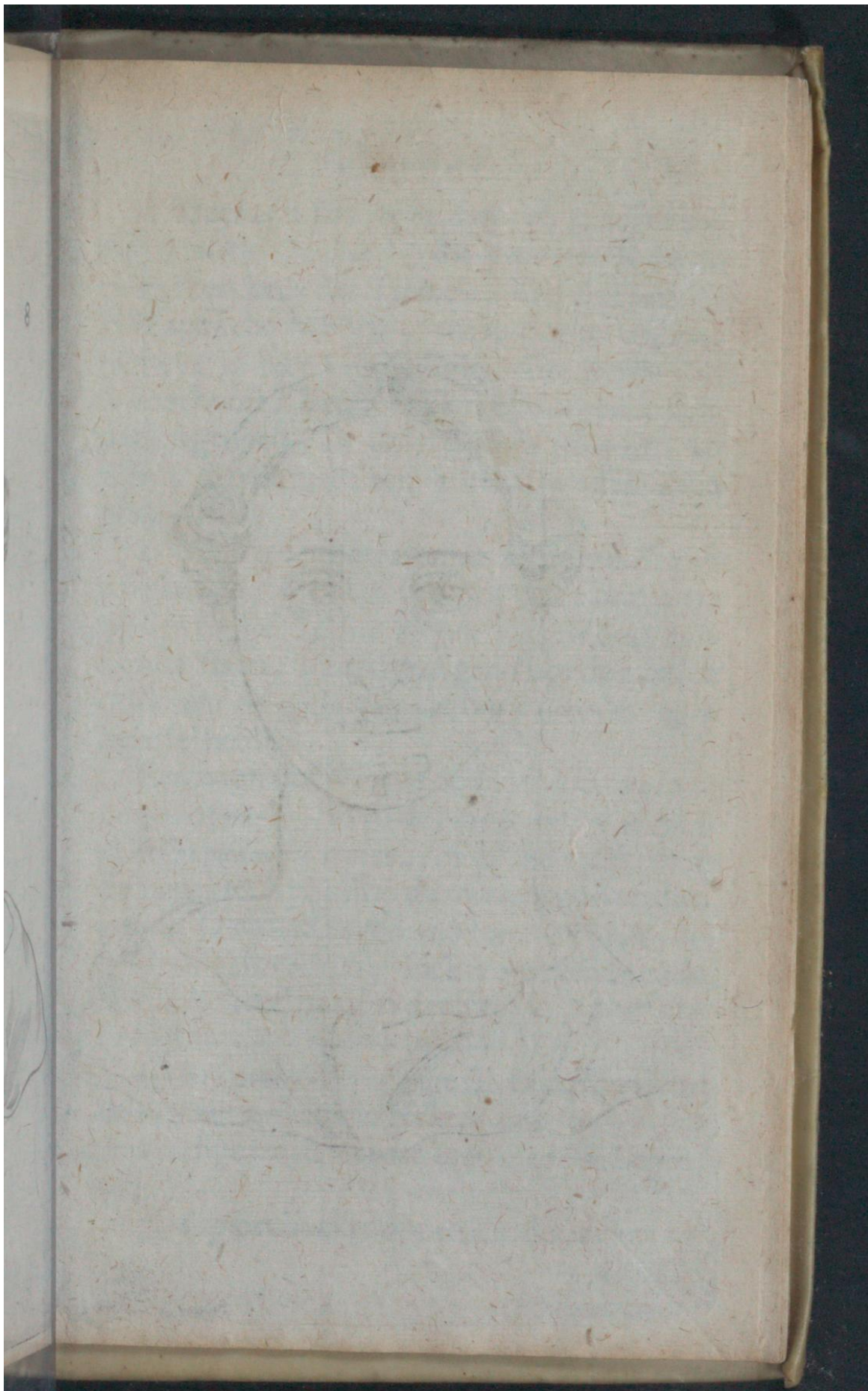
den
ert dat
sofni
n, wat
laets
emel-
ren en
yfen,
men-
rhd-
ck en
n zijn
nem,
en fy
e an-
tema-
ten,
merc-
elen
eten,
en
ficht
Daer

7

3. De
deren o
twalfte
in 'taen
pigheve
't voor
deelen
werdt
ghedee
4.
of vla
op den
hoofst
ock
belet
Een
oogen
ne en
de ne
guere
hield
en fu
bree
5.
dere
inw
pen

3. Daer zijn sommige *Autheurs*, onder anderen oock *Cardanus*, die verneemen dat de twaelfteeckens des Hemels, haer regeeringe in 't aensicht hebben, maer fulcke wijtloopigheyt is hier onnoodigh, soo werdt dan 't voorhoofd, kinnebacken ende ooren in drie deelen gedeelt, als de 7. figure aenwijst, en werdt dat litmaet aen 't lichaem effen alsoo ghedeelt.

4. Als nu oock wratten in 't voorhoofd zijn of vlacken, soo zijn sy oock op de borst ofte op den rugge. Indien zy aen de zijde des voorhoofds staen, soo sal van gelijcken de mensch oock aen de zijde van de borst ofte des rughs beletsel hebben.

Een wratte of vlack in de winckbrauwe in de oogen of na-by, so sal de harmonie in *abdomine* en in *pudendis* wesen; of fulcke teeckens op de neus, na-by, of op de mont waren als de figure. Dese lieden moeten haer wachten voor liefdens gebreecken, oock voor den breuck, en fulcke teeckens duyden veel Vrouwen ghebreecken der Vrouws personen.

6. Op de rechter wange sal de harmonia aen de rechter arm op de rechter zijde wesen (alle inwendige leden werden hier mede in begreepen.)

7. Op het lincker oor en aen de lincker kinnebacke,

nebacke, fal de harmonia wesen op de lincker arm, en zijde, de milt en andere inwendige leden. 't Is oock te weten, als wratten en vlacken op of na-by de oogen verschijnen, dat sy die dreygen met ongeluck en smerte op de ooren, of na-by staende, even alsoo is het gelegen met alle de teecken.

NB. Als wratten en vlacken veêr inwaerts als in de figuer te sien, niet te veêr van den neus, dan fal de harmonia op de borst wesen, en de Vrouwen lichtlijk seere borsten brenghen.

8. Wratten of vlacken onder de mont, als lit. B. of daer na-by als lit. C. C. bevinden sich oock aen't lijf.

NB. lit. B. den Navel en lit. C. C. sulen de plaets na-by de navel aenwijfen.

9. Sulcke tekens op of onder de kin, geven eerst onghemack van den steen, 2. ongeluck en smerten aen't kruys van den rug, de harmonia fal in *pudendis* en in *podice* te vinden zijn.

10. Als aen den hals teeckens of wratten staen, beduyt een seere keel of verstickinghe, sinckinghe, maer waer de harmonia aen't lichaem fal wesen, kan men niet bevinden.

11. Als aen de armen teeckens zijn, en aen 't aengesicht niet, dan fal de harmonia aende geheele enklauwe zijn of scheene, te weten, den
arm

arm van de schouder tot het uytterste van de hant, sal in drie deelen gedeelt wesen, als van den schouder tot den ellebooge, is de harmonia aen de schein, aen 't dick des beens tot de knien, op den elle-booge, sal de harmonia op de knien wesen, en van den ellebooge tot de kneuckels is de harmonia van de knie tot de kneuckels van de voet. De handt begrijpt het bladt van de voet, den duym begrijpt den grooten toom, de vingers de too- nen aen de voete.

12. Als vlacken en wratten zijn aen 't lichaem, en geen gevonden werden in 't aengesicht, fullen die niet seer groote effect van kranckheyt of ongeluck aen 't lichaem voortbrenghen.

13. Als by of aen de mensch een wratte aenwast, sal by hem een ongeluck of sieckte te vreesen staen.

14. Maer als een wrat vermindert of vergaet, verlaet hem wat de sieckte, maer geheel verdwijnen de vlacken of wratten, beduyt verlossinge van sieckte, daer toe de natuere genegen is geweest.

15. Hier staet te onthouden, dat als een mensch sich verontreynicht heeft, de wratten geene beduydinge daer van mede fullen brenghen.

HET

HET VII. CAPITTEL.

Van de vier Temperamenten.

HET is wel te weeten, dat geen *pure* Elementalifche temperament foo by de mensch bevonden wert, dat niet een d'overhant heeft, hoe fulcks nu te verneemen, daer toe fullen dese volgende regelen aenwijfingh doen, ten eerften ghelijck de vier elementen 't vier, de locht, 't water en d'aerde, alsoo zijn by de mensch *colera*, *sanguis*, *phlegma*, *melancholia*. Een cholerick mensch is heet en droogh, daerom is een cholerick, teer, en in 'taensicht geel, sijn natuerlijcke droomen zijn van slaen, en vervolgen, sijn aderen op de handen fullen groot, de pols sterck zijn, men heeft gemeent dat groote aderen op de handt alleen *coleram* beduyden, maer men bevint dat die oock geluck aenwijfen, als sy wel gefatsioneert staen.

3. Een *sanguineus*, is heet en vochtigh, passielijck sterck, 't vleesch is vroetlijck sacht aen te tasten, en root van couleur, sijn droomen sijn lustigh en van vlieden.

4. Een Phlegmatifch mensch, is kout en vochtigh, 't lichaem vet, 'taensicht wit, en in de mont veel spuygh hebbende, traegh
van

van natuere en flaperigh, 't lichaem niet gheproportioneert met de handen. Droomt van water, moras, &c.

5. Melancholijcke natuer is kout en droog, teer, swart van aensicht, de heupen fullen oock swart vertoonen, de natuerlicke droomen zijn beduchtsaem en beswaert, in 't slapen veelmaels verschrickt.

Eyndelijck konde hier noch veel meer by gevoeght werden, maer op dat ick de toegefeerde kortheyt niet en overtreede, soo wil ick hier mede nu eyndigende den Liefhebber toesegghen, indien U E. yets meer soude begeeren, dat sulcks in 't toekomende U E. sal ghewerden aengaende dese wetenschap.

Derhalven moet de goetgunstige Leser op goede hoop en beloftenis leven, en sal mijne wel-gemeynde meyninghe in veel beter voeghen noch veel beter vermercken, en dese Heerlijcke wetenschap tot sijnder gesontheyt wel aenwenden en ghebruycken, oock den Bermhartigen Godt, voor dese wonderbare en schoone aanmerckinge looven en prijzen.

F I N I S.

